

**HIJ IS
TERUG!**

LUC ORIENT

Caragal

Van de westelijke Sahara-oever tot de eens welvarende gebieden van Zuidelijk Afrika is het «donkere kontinent» ten prooi gevallen aan een drama dat het leven van miljoenen in gevaar brengt. Want ook al is de regen dit jaar gevallen, hij is voor velen te laat gekomen. Afrika wordt getroffen door de ergste droogte sinds tien jaar. Jullie zullen zeker de vreselijke beelden van uitgehongerde kinderen en volwassenen al eens een keertje op TV gezien hebben. In Afrika sterven de mensen langzaam van honger, terwijl volgens het Amerikaanse Ministerie van Landbouw in de rijke landen zowat 290 miljoen ton graan opgeslagen ligt in silo's...

Als passende hulp uitblijft dreigen in de volgende maanden 2 tot 3 miljoen mensen van honger om te komen. Zonder de 4 tot 6 miljoen Afrikanen te vergeten die ieder jaar sowieso van armoede omkomen...

Dit verschrikkelijke onrecht wordt te weinig bestreden, al doen organisatie's als UNICEF meer dan het onmogelijke om hulp te verlenen. Maar daarvoor hebben die organisatie's jouw steun nodig...

EEN KANS VOOR EEN KIND...

In Kameroen, een Afrikaans land met een bevolking van zowat 8,7 miljoen inwoners, is 70% van de plattelandsbevolking verplicht vervuild water te drinken of lange afstanden af te leggen op zoek naar water dat min of meer drinkbaar is. Het is dan ook niet verwonderlijk dat de gezondheidstoestand van de kinderen veel te wensen overlaat.

**11 kinderen op honderd sterven
vóór ze 1 jaar oud zijn!**

UNICEF België en Nederland hebben een project opgezet om de watervoorziening in deze plattelandsgemeenten te verbeteren. Zij willen zorgen voor de installatie van waterpompen, voor de vorming van geschoolde werkkrachten, voor werfmateriaal en voor het materiaal voor het opvangen van het water (boringsmateriaal, pompen, leidingen en toebehoren). De plaatselijke bevolking wordt rechtstreeks betrokken bij de uitvoering van deze projecten.

Geef een kind een kans op leven.
Jullie bijdragen zorgen ervoor dat onze wereld een beetje menselijker wordt.

Het Belgisch comité voor UNICEF
PCR 000-0000055-55
Jozef II straat 1, bus 9
1040 BRUSSEL

Het Nederlands comité voor UNICEF
Giro 7515
Postbus 85857
2508 CN DEN HAAG

Op deze adressen kan men ook terecht voor nadere dokumentatie. UNICEF Nederland heeft bijvoorbeeld een dokumentatie voor scholen ter beschikking. Je kan daar ook je steun verlenen via een maandelijks, halfjaarlijkse of jaarlijkse bijdrage.

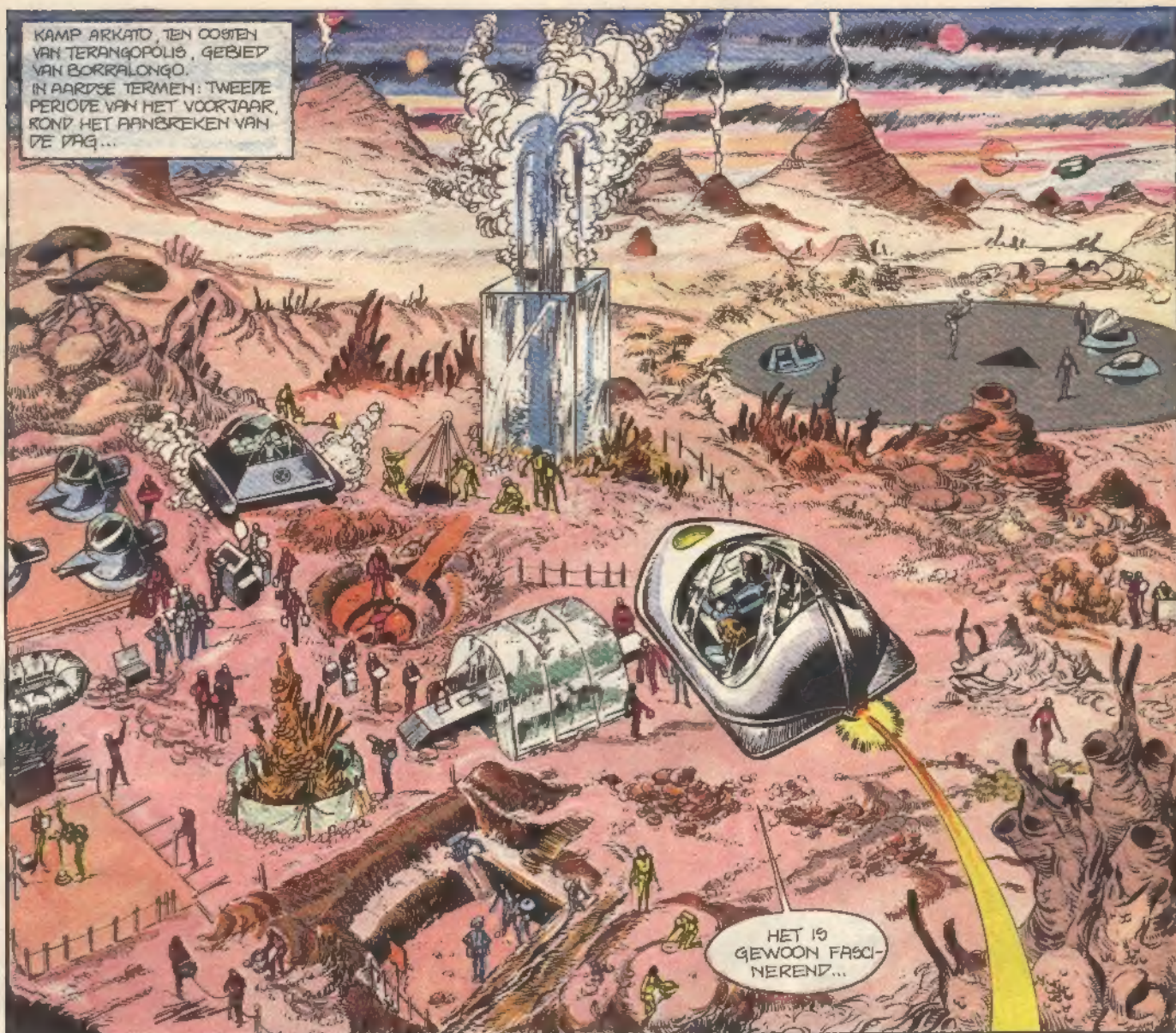
AFRIKA

het donkere kontinent

KAMP ARKATO, TEN OOSTEN VAN TERANGOPOLIS, GEBIED VAN BORRALONGO. IN AARDSE TERMEN: TWEEDE PERIODE VAN HET VOORTJAAR, ROND HET AANBREKEN VAN DE DAG...

HET IS GEWOON FASCINEREND...

DE PLOEGEN HEBBEN LITSTEKENDE WERK GEDRAAN, LUC! HET IS NAUWELIJKS VOOR TE STELLEN WAT VOOR WETENSCHAPPELIJKE RESULTATEN DAT ALLEMAAL GAAT OPLEVEREN, NIET?

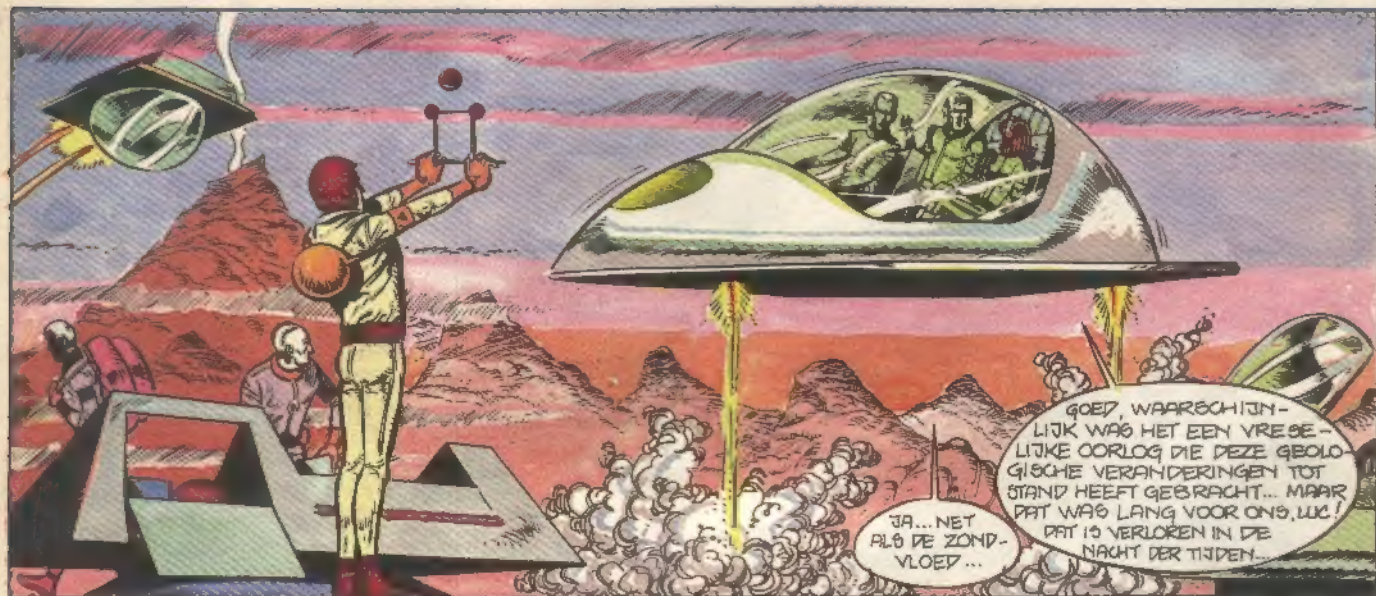
OH, TOCH WEL...

...NET ALS DE ENKELE TIEN-OLIZENDEN DODEN DIE DIT ZO FASCINERENDE SCHOUWSPEL HEBBEN MOGELIJK GEMAAKT...

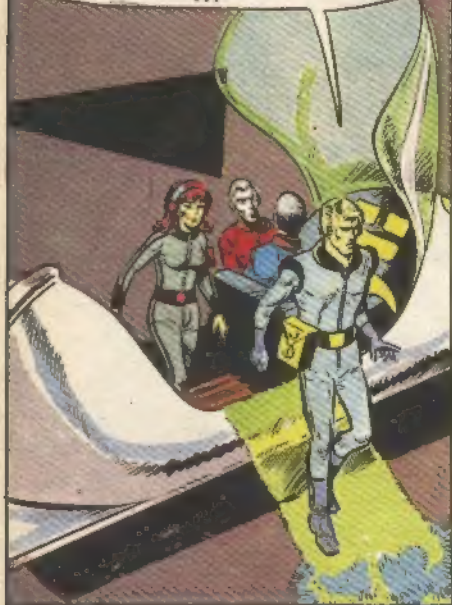
LUC ORIENT

JA... NET
ALS DE ZOND-
VLOED...

GOED, WAARSCHIJN-
LIJK WAS HET EEN VRESE-
LIJKE OORLOG DIE DEZE GEOL-
GISCHE VERANDERINGEN TOT
STAND HEeft GEBRACHT... MAAR
DAT WAS LANG VOOR ONS, LUC!
DAT IS VERLOREN IN DE
NACHT DER TIJDEN...

...OF ALS SODOM EN GOMORRHA, ALS
ATLANTIS OF AL DIE ANDERE OUD-
KOEK DIE ALLERLEI BESCHAVINGEN
HEEBBEN ACHTERGELATEN TOT HET
GROTE GENOEGEN VAN DE TOEKOMSTIGE
WETENSCHAPPELIJKE ONDERZOEKERS

PAAR KUNNEN
WE NIETS AAN
DOEN... GEBEURD
IS GEBEURD.

... EN GEBEURT
WEER! DAT ZIT
ME DWARS!

BELACHELIJK... DE
INFORMATIE DIE WE
HIERUIT HALEN ZAL ONS
IN STAAT STELLEN TE
BEGRIJPEN WAT ER
GEBEURD IS...

... EN OPNIEUW TE
BEGINNEN. NET
WAT IK ZEI, JA...

ZON-IN-JE-GEEST,
ORIENT VAN DE AARDE...
MAAR JE KIJKT ERG
BEDROEFD...

ZON-IN-JE-
GEEST, GALAX-
ATH...

MISSCHIEN KUNNEN JULLIE HEM
BETER OVERTUIGEN DAN IK,
WANT IK GEEF HET OP. DE
WIJZE MENEER ORIENT ZIET
NIETS IN ONS ONDERZOEK.
VOLGENS HEM ZOULDEN WE
DE BAARLIJKE DUVEL ER-
MEET OPROEPEM...

OH?

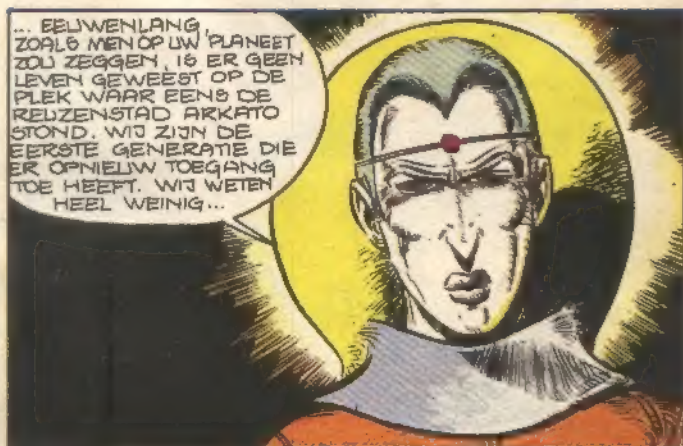
WEL, HET IS TE VROEG OM DAT
TE ZEGGEN... MAAR UIT DE
ANALYSES BLIJKT DAT DAT
STEEDS WAARSCHIJNLIJKER
WORDT, INDERDAAD...

JE BEDOELT... DAT
JE ERACHTER BEGINT
TE KOMEN HOE EN WAAR-
DOOR HET GEBIED VAN
BORRALONGO VROEGGER
VERWOEST IS?

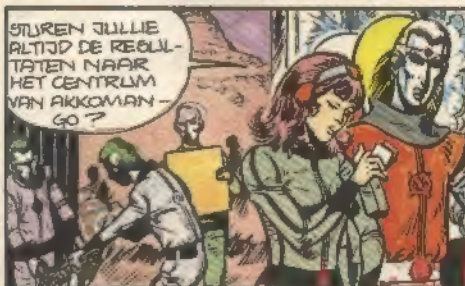
NOG NIET...
HET IS NOG TE
VROEG...

... EELWENLANG
ZOU MEN OP UW PLENET
ZOU ZEGGEN, IS ER GEEN
LEVEN GEWEEST OP DE
PLEK WAAR EENS DE
REUZENSTAD ARKATO
STOND. WIJ ZIJN DE
EERSTE GENERATIE DIE
ER OPNIEUW TOEGANG
TOE HEEFT. WIJ WETEN
HEEL WEINIG...

ENKEL DE ARCHIEVEN VAN
DE TOREN - DER - OORSPRON-
GEN IN TERANGOPOLIS VER-
TELLEN ONS WAT HIER STOND
EN EELWIG LEEK... ONVER-
WOESTBAAR. NIJ TREFFEN
WE HIER HET NIETS AAN...
SLECHTS PUIN, STENEN
EN ZAND KENNEN
HET GEHEIM...

STUREN JULIE
ALTIJD DE REGU-
LATIES NAAR
HET CENTRUM
VAN AKKOMAN-
GO?

JA, IN TWEEVOLD: IN
OPTICO-DIMENSIONAAL
SCHRIFT VOOR DE BESTE
ANALISTEN VAN TERANGO.

... EN IN EEN AARDSE
VERTALING, TEN BEHOEVE
VAN UW DOCTOR KALA. HIJ
WILDE PER SE ALLEEN WER-
KEN, IN HET HEILIGDOM DER
TOPPEN.

NET IETS VOOR HEM,
JA... MAAR VOLGENS
DE COPIËN VAN DE
NOTA'S DIE JE HEM
GESTUURD HEBT IS
HIJ NOG VER VAN
GEVOLATREKKING-
GEN... OF ER MOET
MIJ IETS ONTGAAN
ZIJN...

JAWEL!

HET IS **ONMOGELIJK!**
HET ZOU TE VERSCHRIKKE-
LIJK ZIJN! **DAT KAN
NIET WAAR
ZIJN!!!**

LUC ORIENT

EN TOCH... KLOPT ALLES! DOOR WELKE IRONIE MOEST HET LOT ME ZO HET LAATSTE ONTBREKENDE BEWIJS LEVEREN?

TERWIJL IK DACHT MAANDENLANG VOOR NIETS GEZOCHT TE HEBBEN... IK WAS GENEIGD TE GELOVEN DAT MIJN THEOREEEN NIETS DAN ABSTRACTE SPELETJES WAREN... EN TOEN... TOEN DIT! ALS DE TERANGIËRS WISTEN...

DE TERANGIËRS!!!

OOK ZIJ ZIJN OP ZOEK... MET BEHULP VAN DEZELFDE GEGEVENS... MAAR ZONDER TE WETEN WAT IK NOG MEER GEDAAN HEB... ZE WETEN NIET VAN

DE ONTMOETING!

HET ZE ZEGGEN? NEE! EERST WETEN HOEVER ZE ZIJN... JHAD-KAHAL OPROEPEN, HUN GROOTSTE ONDERZOEKER...

CENTRUM VAN AKKO - MANGO, JHAD-KAHAL, BUREAU OPTICONTACT...

DE STOOZENDER MET DE GEHEIME CODE? ALLE DONDERS, JHAD-KAHAL, ALS U DEZE VOORZORGSMAATREGELEN NEEMT, DAN IS DAT OMDAT U OOK...

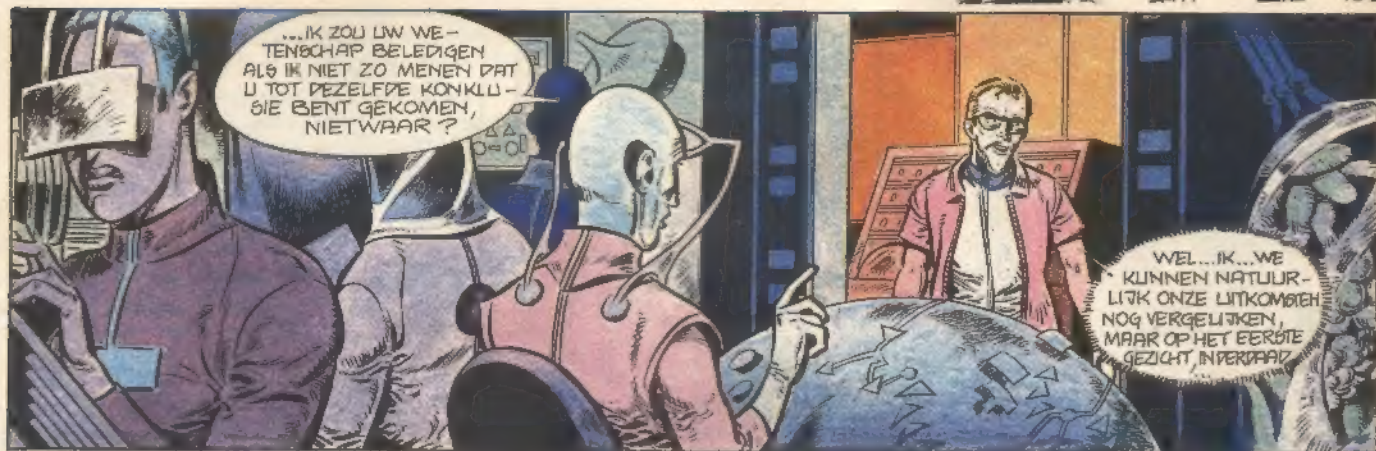
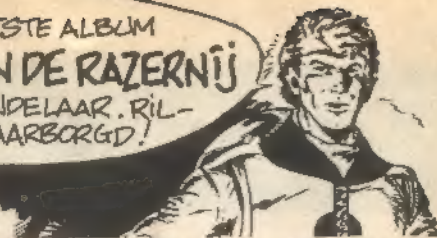
JA, WE HEBBEN HET ZOJLIJST BEGREPEN, DOCTOR KALA. VOORTAAN ZAL IK MET U OVER DIT ONDERWERP ALLEEN NOG VIA DE DIRECTE LIJN SPREKEN. NIEMAND MAG WETEN...

... DAT HET PLUIN VAN BORRALONGA U EN MIJ HEEFT ONTHULD:

DAT ARKATO VERWOEST IS DOOR EEN LEGER DAT GEEN ENKEL WAPEN NODIG HAD!

VRAAG MIJN LAATSTE ALBUM
HET EILAND VAN DE RAZERNIJ
 AAN JE BOEKHANDELAAR. RIL-
 LINGEN GEWAARBORGD!

...IK ZOU UW WE-
 TENSCHAP BELEDIGEN
 ALS IK NIET ZO MENEN DAT
 U TOT DEZELFDE KONCLU-
 SIE BENT GEKOMEN,
 NIETWAAR?

WEL...IK...WE
 KUNNEN NATUUR-
 LIJK ONZE UITKOMTEN
 NOG VERGELIJKEN,
 MAAR OP HET EERSTE
 GEZICHT, INFERAAR!

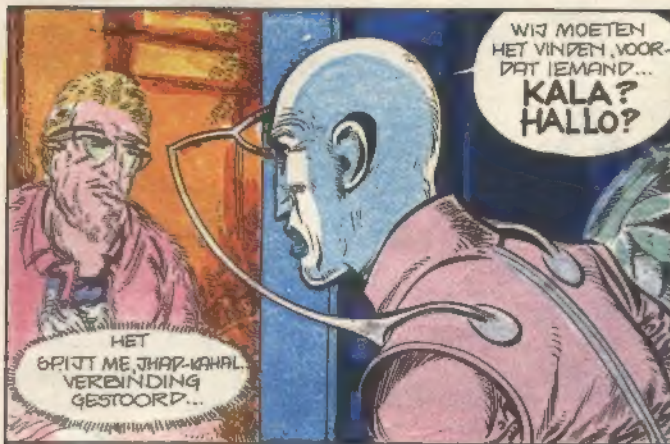
LITVLICHTEN ZIJN NIET NODIG,
 PROFESSOR HUGO KALA. WE
 HEBBEN DEZELFDE MONSTERO GE-
 BRIJKT, DE ZELFDE BASISRAPPO-
 RTEN GEKREGEN...TOT NU
 TOE ZIJN WIJ WELIS-
 WAAR DE ENIGEN DIE
 ZE HEBBEN KUNNEN
 ONTDEKKEN...

MAAR DAT ZAL NIET LANG DUREN.
 WIJ WETEN MET WELK **MIDDEL** DE
 VERNIETIGERS VAN VROEGER DE STAD
 ARKATO MET AL ZIJN INWONERS
 VAN HET OPPERVLAK VAN TERAN-
 GO GEVAAGD HEBBEN...

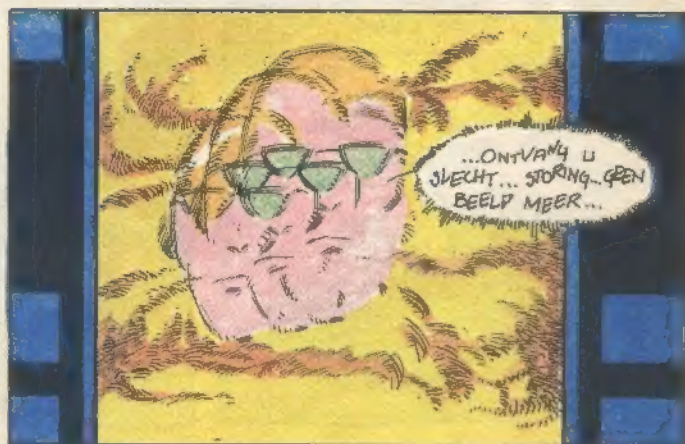

...ONBEKEND IS NOG:
HOE ZE AAN DIE VER-
 SCHRIKKELIJKE MIDDELEN
 GEKOMEN ZIJN? HOORT
 U ME, KALA?

WIJ MOETEN
 HET VINDEN, VOOR-
 DAT IEMAND...
KALA?
HALLO?

HET
 SPIJT ME JHAD-KAHAL
 VEREINDING
 GESTOORD...

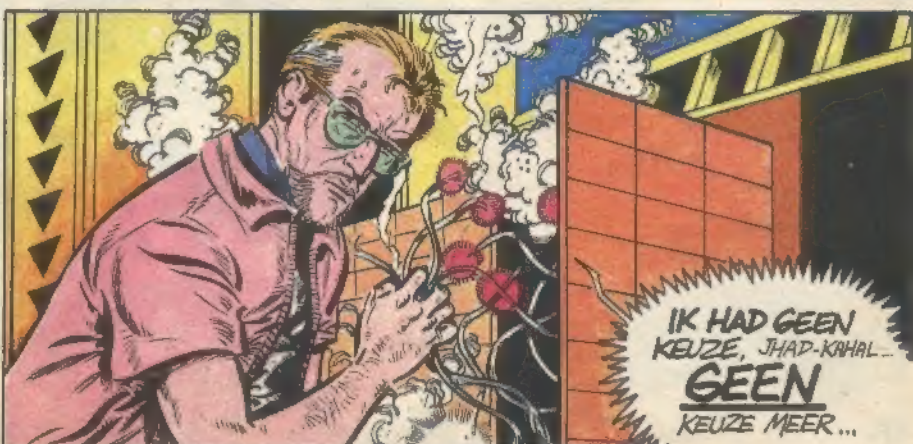

...ONTVANG U
 SLECHT... STORING...GEEN
 BEELD MEER...

KALA?! BIJ ALLE
 DUIVELS VAN
 KHORRAMANGO!
 HET WERKT NIET
 MEER...

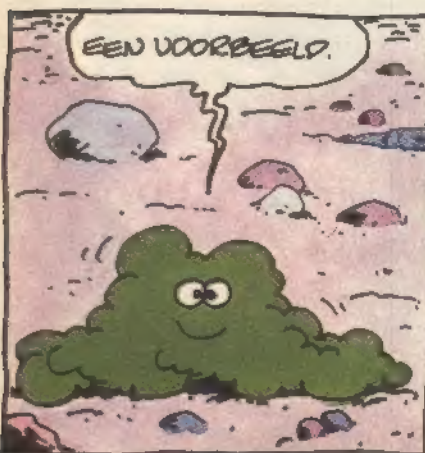
MAAR DAT KAN
 NIET! DE ALARM-
 CIRCUITS WORDEN
 STEEDS GEKON-
 TROLEERD!

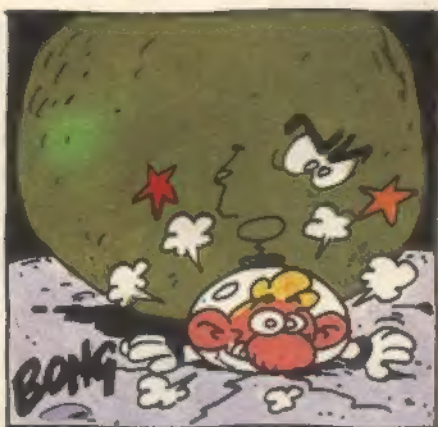

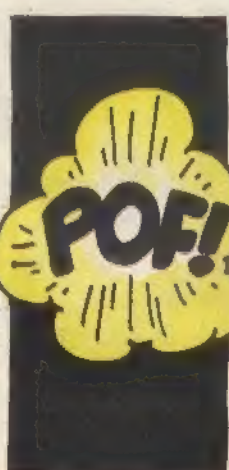
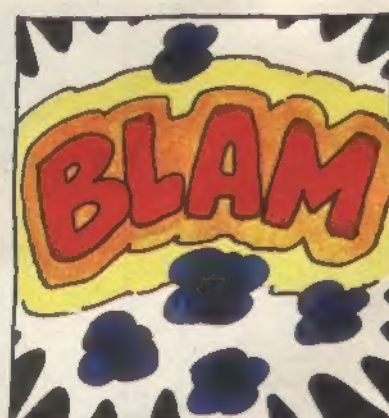
IK HAD GEEN
 KEUZE, JHAD-KAHAL...
GEEN
 KEUZE MEER...

COSMOS CIRCUS

WALLI

OP ZOEK NAAR

JORAZHAN

4. Tussenspel

Na een kilometer of 7 krijg ik gezelschap van 3 Kashmiri, zoals gewoonlijk heel nieuwsgierig, maar dit keer niet vervelend. Eentje wil zelfs met alle geweld mijn kleine tas dragen! Met weinig Engels en veel gebarentaal maken ze mij duidelijk

dat zij naar Sonamarg gaan om de weg te repareren.

De eerste «wegversperring» die we tegenkomen is al opgeruimd. Blijkbaar het gevolg van een enorme lawine, maar voor de mensen van de Beacon Patrol geen probleem: ze hebben gewoon een «sleuf» gemaakt door de enorme sneeuw- en ijsmassa!

Grappig, een weg aan beide kanten voorzien van een ± 2 meter hoge sneeuwwal.

Hoewel mijn voeten minder entoesiast zijn, want de weg zelf is één grote blubberzooi van natte sneeuw!

Tijdens de eerste ruststop laat ik mijn gezelschap een «Omni» (19) zien. Toevallig had ik dit blad in Delhi van een reiziger gekregen. Vooral het fotomateriaal is (uiteraard!) een groot succes. Bij de tweede stop bekijken ze mijn reisgids van Kashmir en Ladakh aandachtig.

Verschillende foto's worden herkend. De laatste 4 km krijgen

we een lift van een Beacon Patrol truck. Dat scheelt behoorlijk en zo komen we keurig voor het donker in Sonamarg aan. Het plaatsje bestaat uit wat huizen aan weerskanten van de weg en

een paar gebouwtjes verderop, maar die zijn bijna volledig ondergesneeuwd.

Vrijwel meteen word ik een huis binnen geloodst waar ik voor 5 Rs. kan overnachten, d.w.z. op de vloer slapen! De eigenaar is behalve «hotelmanager», ook kok, gids en verhuurder van «trekkingmateriaal». Hij heeft misschien nog wel een paar schoenen voor mij...

Ik krijg iets nieuws van de man. Kashmiri chai. Het is een soort Tibetaanse thee, wel met zout, maar God zij dank zonder boter! Hoe dan ook, het is warm en daarom bijzonder welkom. Voor wat, hoort wat, hij krijgt van mij de Omni en die wordt meteen nuttig gebruikt. Hij scheurt het tijdschrift uit elkaar en propt de bladzijden in de kieren van de houten wanden, een waardige poging tot isolatie! Onder mijn slaapkamer bevindt zich de keuken en dat zal mij nog lang heugen... Er wordt namelijk heel primitief gekookt, gewoon boven een vuurtje zonder schoorsteen, de rook trekt dus door mijn kamer en dat voor een niet-roker zoals ik...

Het avond «gerecht» bestaat uit rijst met uien... Na het eten krijg ik de schoenen te zien: oud legermateriaal, vermoedelijk net een beetje te klein, maar het proberen waard. De 2 roepies huur per dag zullen mij de kop niet kosten.

Het wordt een verschrikkelijke nacht. Veel herrie van de medebewoners en die vervloekte rook... Afgezien daarvan ben ik bang dat ik een «souvenir» van de «Heaven of Kashmir» heb meegekregen... Mijn lakenzak (20) heeft er wat bewoners — «bedbugs» (21) — bijgekregen en die maken mij helemaal dol...

Koen

Wordt vervolgd

19. Omni: Amerikaans tijdschrift over wetenschap en Science Fiction.

20. lakenzak: een belangrijk onderdeel van de uitrusting! Gezien het groot aantal niet al te schone bedden, die je te wachten staan, absoluut onmisbaar!! Helaas — zoals in mijn geval — niet voor de volle 100% betrouwbaar...

21. bedbugs: Engels voor vlooiën en ander ongedierte, die een bed onveilig kunnen maken!

TOLWTTREKKENDE SMARTIES

Meer Smarties, dus meer pret.

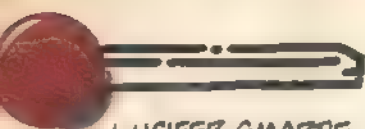

SPIESELEI-SMARTIE

FRUIT-SMARTIES

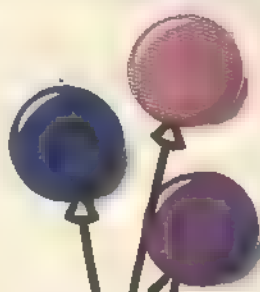

BOM-SMARTIE

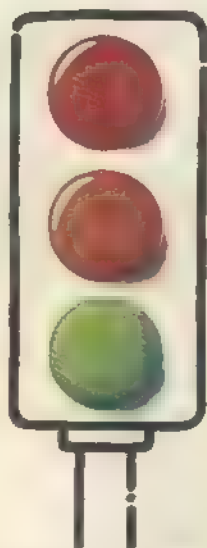

LUCIFER-SMARTIE

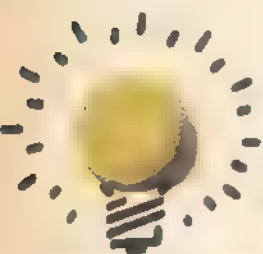
SMARTIE
MET DE HIK

BALLON-
SMARTIES

STOPLICHT-SMARTIES

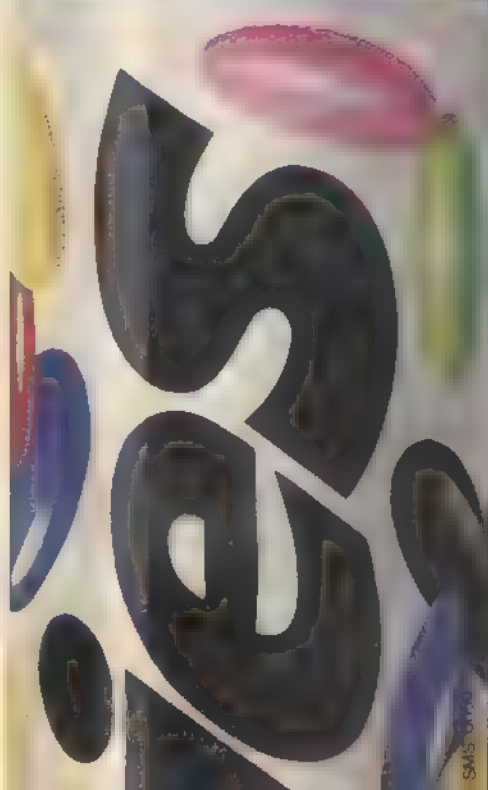
LAMP-SMARTIE

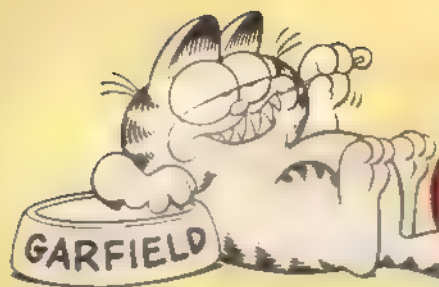
20%
extra

Je hebt nu 20% meer lol van je Smarties.
Want reken zelf maar na: in elke koker zit voortaan
20% meer.

En voor die extra Smarties betaal je geen
cent méér. Met Smarties kun je allerlei
leuke spelletjes doen, maar je kunt ze
natuurlijk ook gewoon opeten.

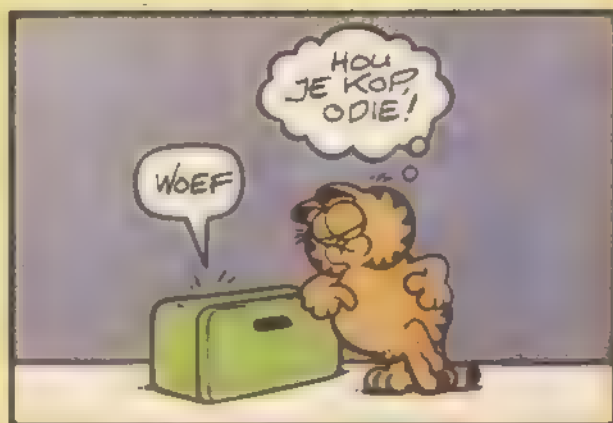
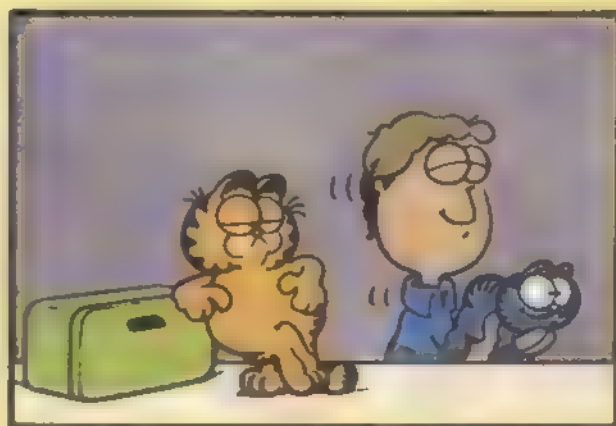
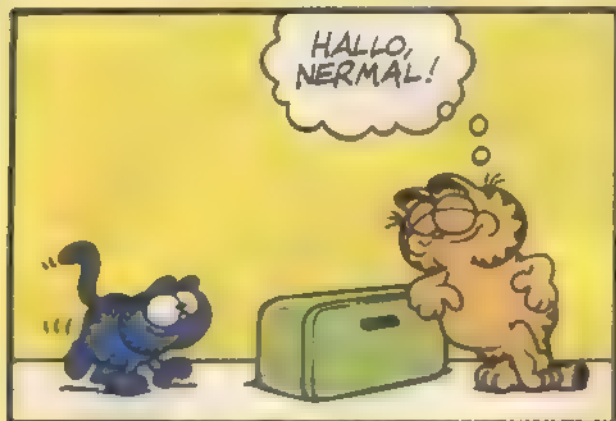
Smarties, daarvan krijg je nooit genoeg.

JIM DAVIS

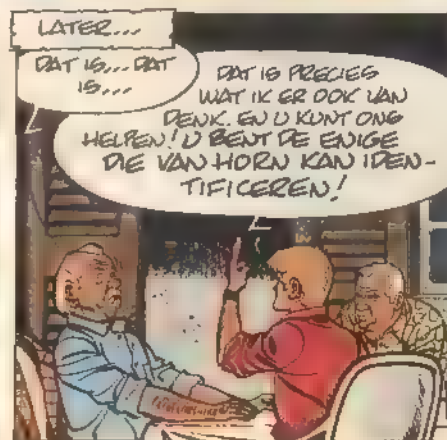
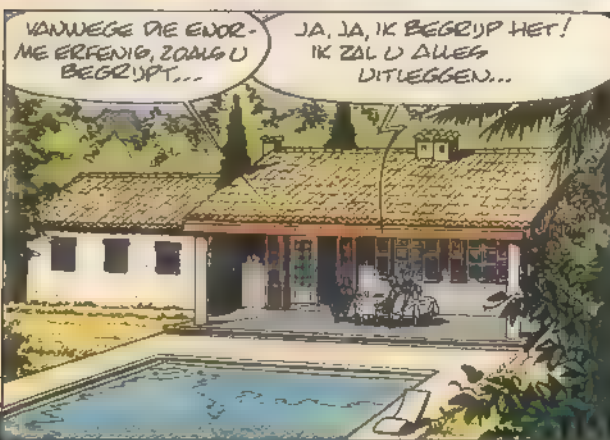
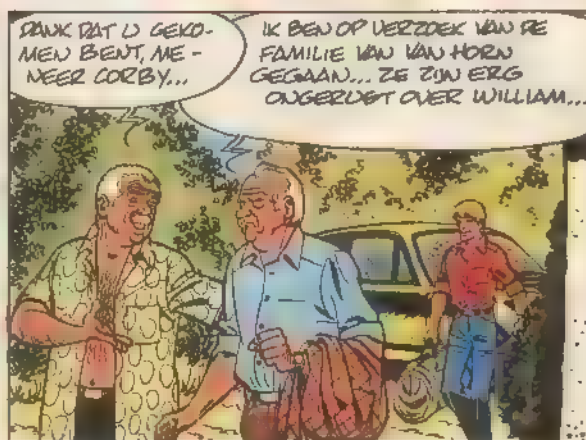
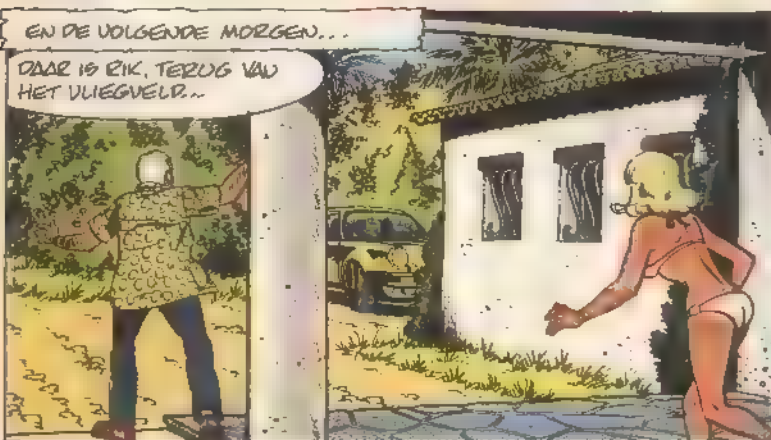
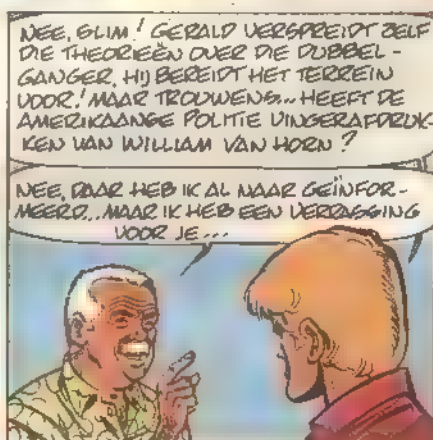
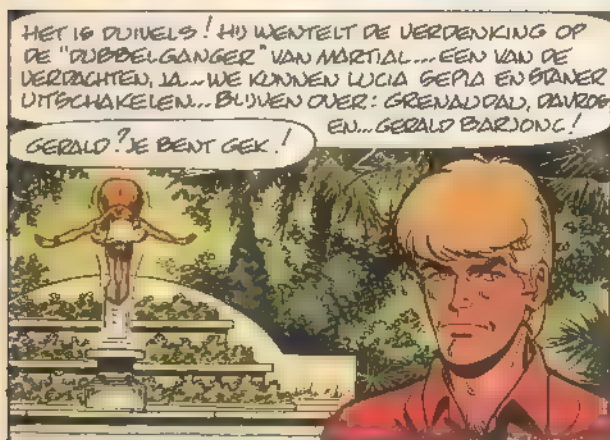
Garfield

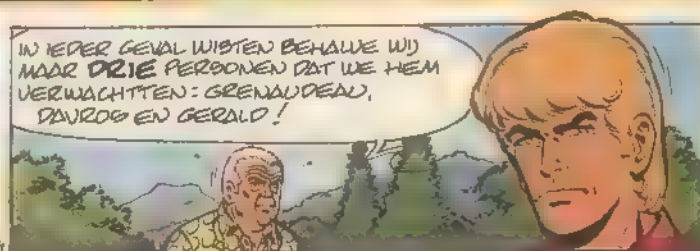
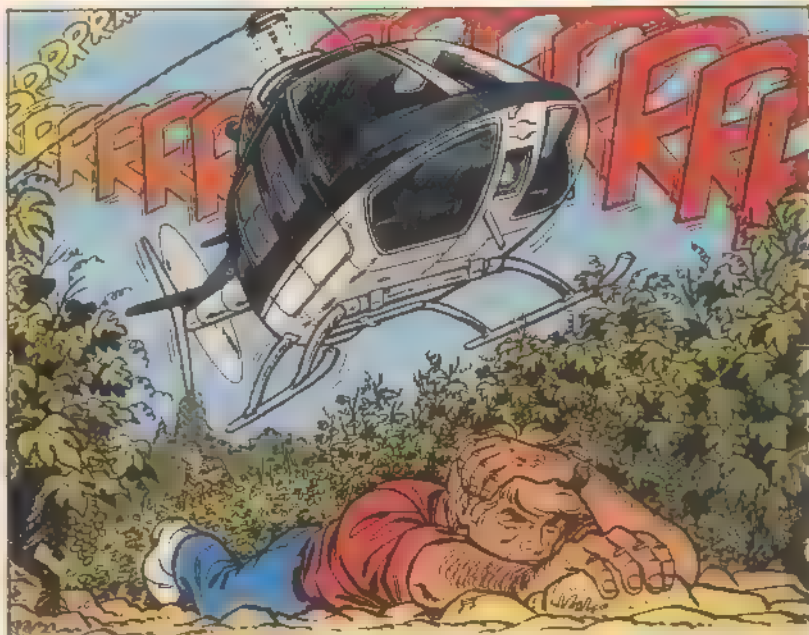
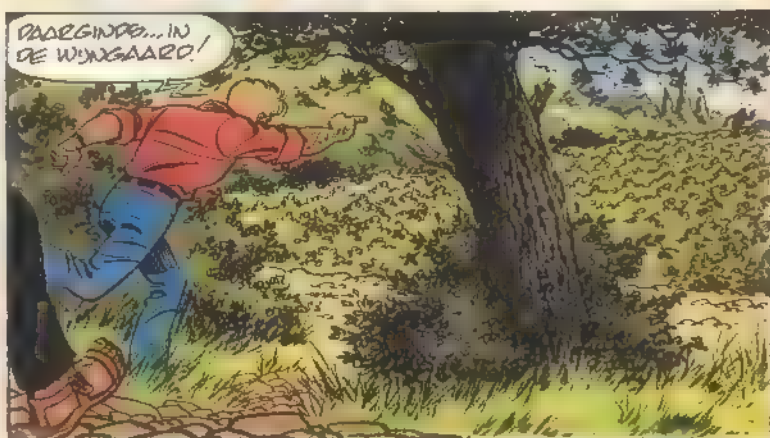

RIK RINGERS

TIBET
A.-P. DUCHÂTEAU

DE DODENDE DUBBELGANGER

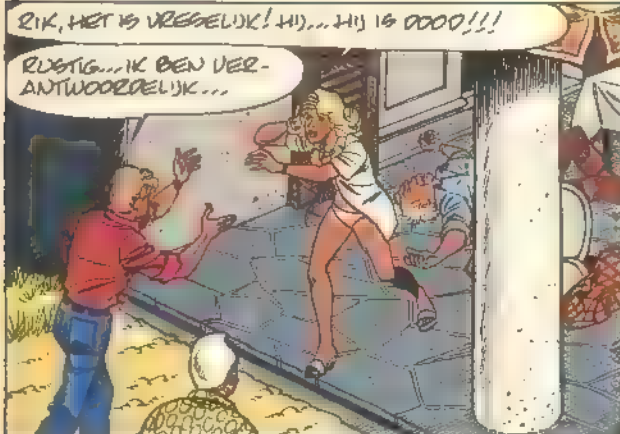

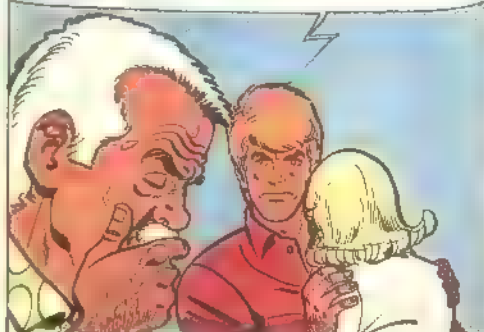
RIK RINGERS

RIK, HET IS VRESELIJK! HIJ... HIJ IS DOOD!!!

RUSTIG... IK BEN VER-
ANTWOORDELIJK...

IK HAD HET MOETEN VOORZIEN... WE
HEBBERN TE MAKEN MET EEN BUITENGE-
WOONE TEGENSTANDER... INTELLIGENT
EN ZEER SNEL VAN BEGRIP...

VOOR HIJ... STIERF...
MOMPELDE HIJ NOG
IETS... "DE DERDE
TAND"....

DAT MOET EEN AANWIJZING ZIJN... CORBY
WILDE ONS EEN INFORMATIE OVER
VAN HORN GEVEN...

IK GA PARIJS OM EEN VOLMACHT VRAGEN...
OF ZE NOU RIJK ZIJN OF NIET, BARJONC EN
DE ANDEREN WORDEN OP DE TANDARTSSTOEL
ONDERZocht!

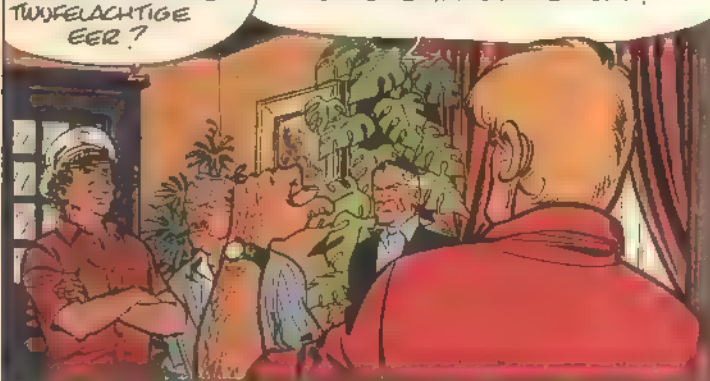
EEN DRAMA OF EEN KOMEDIE?...
DE VOLGENDE MORGEN...

WIE GAAT ALS
EERSTE?

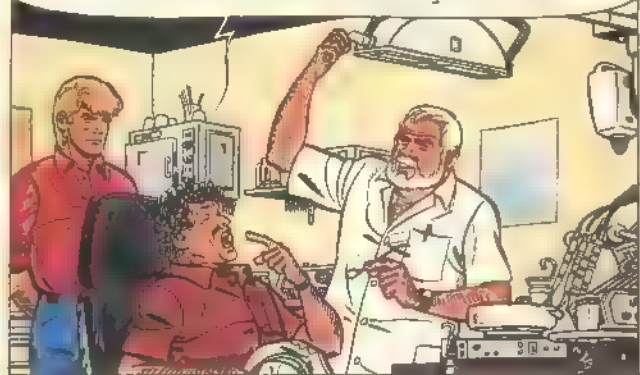

ZULLEN WE STRONGE
TREKKEN VOOR DE
TWOFFELACHTIGE
EER?

JIJ MAAR EERST, GERALD! ZOLANG
HOU JE TENMINSTE JE MOND!

ALS U TOCH BEZIG BENT: ER ZIT DAAR EEN GAATJE...
KUNT U DAT EVEN VULLEN?

EN ALS ALLE DRIE DE VERDACHTEN IN DE
TANDARTSSTOEL ZIJN GEWEEST...

EN?

IK HEB ELKE DERDE TAND
ONDERZocht: BOVEN, BENE-
DEN, LINKS EN RECHTS... EEN
DERDE TAND VAN BARJONC
WAS INDERDAAD AANGETAFT,
...MAAR VERDER... NIETS!

HAHA... SINDS WANNEER BEN JIJ IN
TANDEN GEÏNTERESSEERD? IS DAT
IETS NIEUWS?

ALS JE DE PAPER BENT DAN ZOU IK
JE NIETS VERTELLEN... EN IN HET
ANDERE GEVAL: WAAROM ZOU IK?

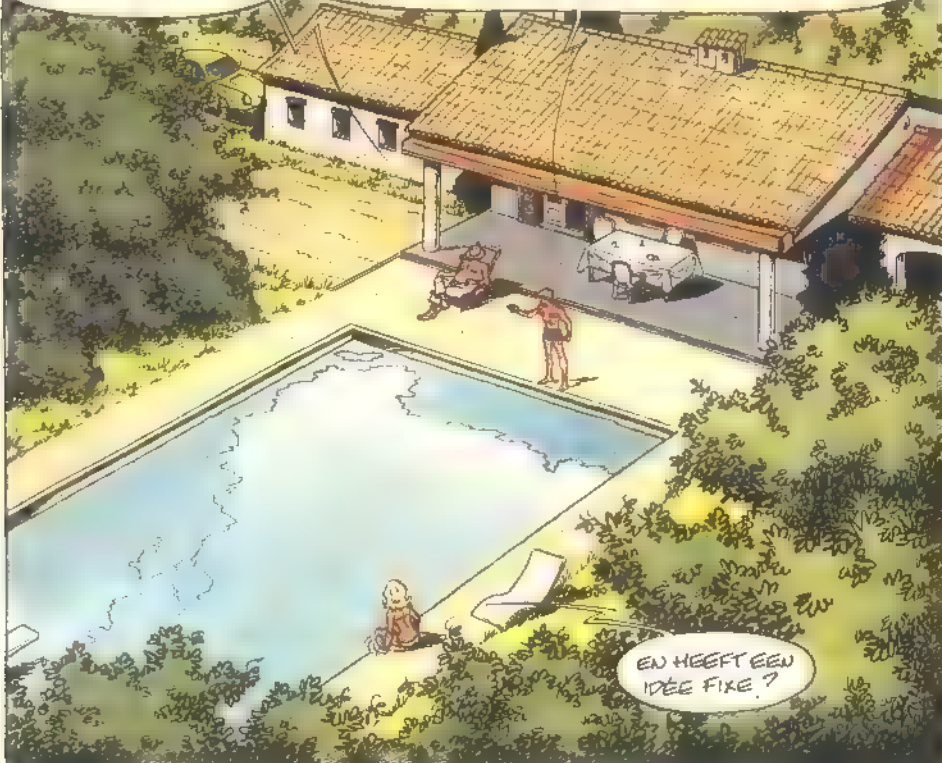

RICHTING BOEKHANDEL, VRIENDEN! MIJN NIEUWSTE ALBUM "DE VLOEK VAN DE VOODOO" IS VERSCHENEN!

IK HEB INFORMATIE INGEWONNEN OVER WILLIAM VAN HORN: EEN HARDE JONGEN, UITZONDERLIJK, BRILJANT, MAAR WRAAKZUCHTIG...

HIJ BESCHOUWT ZICHZELF ALS DE GROOTSTE VERZAMELAAR TER WERELD, MAAR HIJ KOOPT VALSE KUNSTWERKEN... HIJ VERDRIJFT, VERANDERT VAN GEZICHT, MAAR BEHOUDT ZIJN ENORME VERMOGEN... OP ANONIEME REKENINGEN...

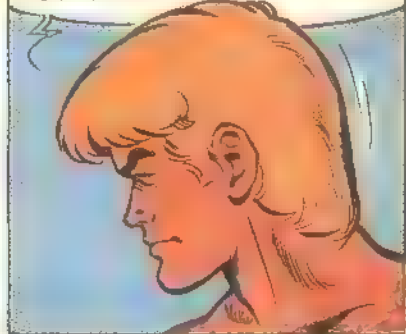

EN HEEFT EEN IDEE FIKE?

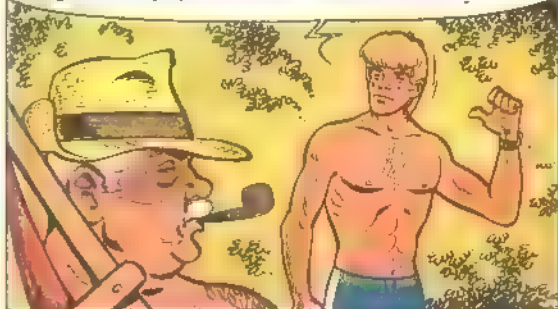
...ZICH WREKEN OP VERZAMELAARS DIE HEM OETILD HEBBEN!

JA, EN HI ONTDEKT DAT ZE HIER ZIJN, OP DE JACHTCLUB... ONDER EEN NIEUWE IDENTITEIT DRINGT HI ZICH IN...

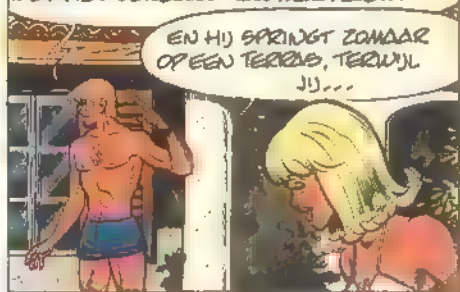
HIJ IS TE INTELLIGENT OM ZICH ZOMAAR TE WREKEN... HIJ WIL HET OP EEN ORIGINELE MANIER DOEN! HIJ HOORT GERALD EN ZIJN VERHALEN OVER DOBBELGANGERS... EN HIJ KRIJGT EEN IDEE: DIE ARME MARTIAL MISBRUIKEN!

EN DIE "DOBBELGANGER" VAN MARTIAL KRIJGT DE SCHULD VAN ZIJN MISDADEN! WAT EEN CYNISME! MARTIAL KUNNEN WE NIET BESCHULDIGEN...

HIJ HOUDT IEDEREEN VOOR DE GEK... LANCIER MET EEN CASSETTEBANDE... CASSAC MET EEN GEHEUZZIGWIGE ZWARTE MAN (HUIZELF OF EEN MEERLIJCHTIGE)... LAVENTURE MET EEN MASKEER MET HET VERBAND VAN MARTIAL...

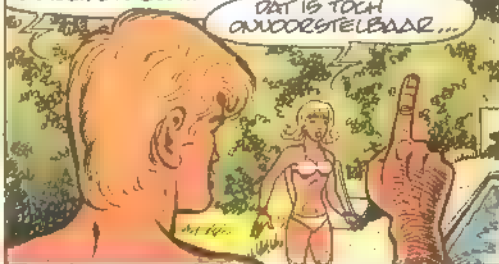
EN HI SPRINGT ZOMAAR OPEEN TERREIN, TERWIJL HI...

IK WAS ALLEEN, EN HI HAD MEDEPLICHTIGEN! IN HONG KONG LIET HIJ EEN VINGERAFDRUK VAN MARTIAL ACHTER...

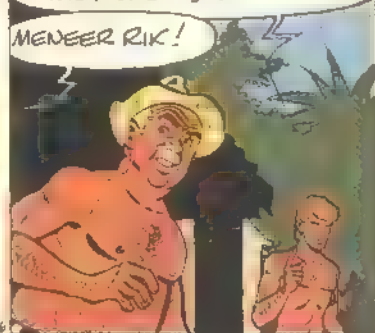
DAT IS ONMOGELIJK! DAT HEB JE ZELF GEZEGD...

VOOR EEN MILJARD AIR IS NIETS ONMOGELIJK! VAN HORN LAAT EEN STEEN LOSHALEN, DIE WORDT NAAR DE RIVIERA GESTUURD, EN ER WORDT GEZEGD DAT MARTIAL HEM AANRAAKT... DE STEEN GAAT TERUG PER STRAALVLIEGTDIG... EN HI WORDT VASTGENETSELD...

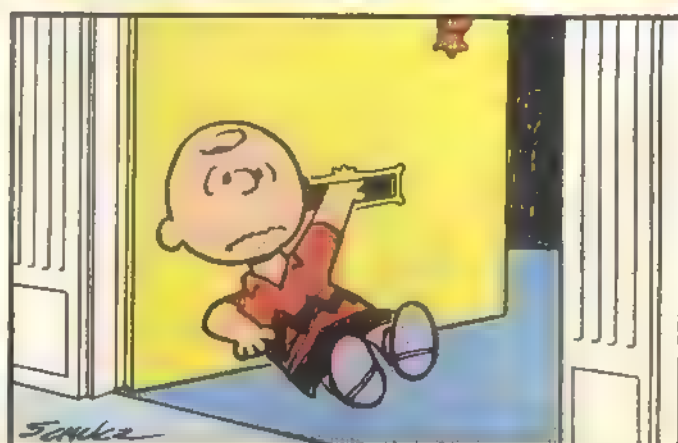
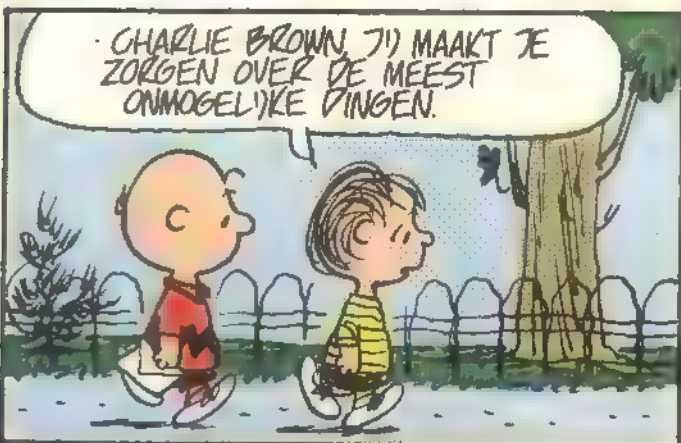
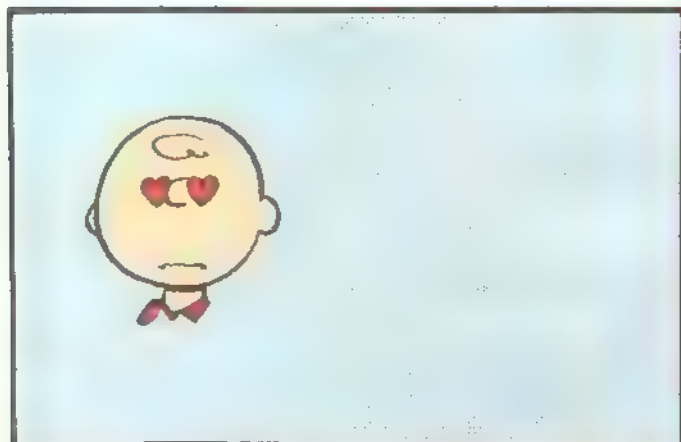

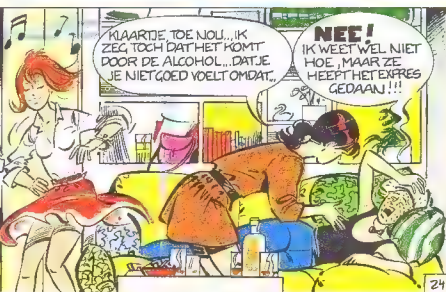
DAT IS TOCH ONDOORETELBAAR...

EEN FASCINERENDE TEGENSTANDER... IK HEB ALLES BEGREPEN... MAAR IK WEET NOG GROOTS NIET WIE HI IS...

MENEER RIK!

DE OPMARS VAN DE INDEPENDENTS

There's a whole lotta shakin' goin' on

De wordingsgeschiedenis van de onafhankelijke platenfirma's gaat echter verder terug in de tijd en heeft, merkwaardig genoeg, met de uitvinding van de bandopnemer te maken. Toen die in de veertiger jaren gebruikt werd bij de platenproductie opende dat perspectieven voor een aantal inventieve muziekfreaks in de Verenigde Staten. Ze richtten hun eigen kleine platenbedrijven op. De tendens was duidelijk: terwijl de grote maatschappijen — de zogenaamde **majors** — trouw en risicoloos de smaak van het gemiddelde publiek kopiëerden, stortten de **independents** zich op de meer volkse, opwindende muziekvormen: de blanke **country** and **western** en de zwarte **rhythm** and **blues**. Logisch natuurlijk dat bij de versmelting van beide voornoemde muziekstijlen in rock and roll, en door het stijgend belang van de 45-toeren plaat, de Independent Labels een belangrijke rol speelden. In de ongecompliceerde jaren zestig ondergingen de grote maatschappijen een transfusie in de vorm van jonge, energieke medewerkers. Deze traacterden vooral de Engelstalige hitgroepjes en een heleboel aandacht werd besteed aan inhoud — verwijfde apparatuur en maandenlange opnamemogelijkheden — en verpakking van de plaat: kleurrijk, bizar en dikwijls met extra gadgets, in navolging van **Sergeant Pepper's Lonely Hearts Club Band**. Deze evolutie bleek te duur voor vele Independent Labels. In de marginale takken van het popgebeuren merkte je ze nog wel op, maar hun rol als vernieuwers leek uitgespeeld.

Anarchy in the U.K.

Maar daar stonden ze dan plots: snotapen met een gitaar in de hand, gescheurde kleren, verscheurde gedachten. Hitsig en lelijk met de blik op nihil: de **punks**! Bij de grote platenmaatschappijen zaten verdroogde hippies en gestroomlijnde strebers die zich vergaapten aan bombastische spektakels en glitter. De feeling met het jongerenpubliek was totaal weg. Zo vernam Sir John Reid, directeur van EMI via The Daily Mirror dat **The Sex Pistols** op zijn label zaten... Zoveel was zeker: de platenmaatschappijen misten de boot. Sommigen trachtten de schade te beperken door een huispунк in te huren, door een apart label op te

DEEL 1

Ze zal het waarschijnlijk nooit beseft hebben, maar eigenlijk dankt **rock and roll** zijn ontstaan aan **Marlon Keiser**. Kreeg zij koude rillingen van **Presley's** sensuele verschijning of deed zijn onderkoelde stem het, daar hebben we het raden naar. Feit was dat ze **Elvis** eerste: schuchtere, zelfbetaalde plaatje *My Happiness*, aan haar baas **Sam Phillips** liet horen. Die rook kassa en nodigde na enige tijd **Elvis** in zijn platenstudio uit. De platensessies verliepen moeizaam. Verveeld nam **Elvis** tijdens een koffiebreak zijn gitaar en sloeg woest en eneroverend de akkoorden van de bluesklassieker *That's Allright Mama*. De vonk knetterde, de rest volgde. Het **Sun-label** van **Sam Phillips** werd daardoor het eerste beruchte **Independent Label**.

richten of door zoveel mogelijk kortgeknipte veiligheidsspelden binnen de rangen op te nemen. Dit alles onder het motto "tussen al dat kaf moeten er wel geldmakers zitten". Een aantal popgroepen konden profiteren van die toestand, maar slechts de belangrijkste. **The Sex Pistols**, **The Clash** en **The Jam** verwierpen bij de majors een zelfgewilde controle. Veel interessanter was de 'boom' van Independent Labels. Zoals de muziek zelf waren ze spontaan ontstaan in bepaalde milieus en opgenomen in heel de dynamische beweging: bedrijfjes met mensen die hielden van muziek, die niet ondergedompeld werd in een wereld van kontranten en akteantessen. De Independents kenden een grote variëteit, gaande van groepen die hun eigen platen persten en direkt aan het publiek verkochten, over groepen die de platen van hun label lieten verdelen door een ander label, tot werkelijke platenfirma's in mini-formaat die, dichtbij het publiek en de groep staande, platen uitbrachten en verdeelden.

My aim is true

Drie grote Independent Labels in die beginnende jaren van de punk waren **Beserkley**, **Stiff** en **Chiswick**. Op het **Beserkley**label zat trekleister **Jonathan Richman** naast **Greg Kihn**, **The Rubinoos** en **Tyla Gang**. De politiek van **Beserkley** beperkte zich dan ook tot het concentreren op enkele

artiesten en het uitschakelen van zoveel mogelijk fases tussen artiest en koper.

Jake Riviera vond dat een goed idee, zat al een hele tijd met de wereldvreemde, geldwinnende praktijken van de grote platenfirma's in zijn maag en begon met **Stiff**. Slogans als: «Is iets de moeite waard om te doen, dan is het de moeite waard om het snel te doen» en «Ofwel geven we hits uit, ofwel collector's items» werden op de deur geprikt. Een groepje pubrockers en woest om zich heen trappende musici — **Ian Dury**, **Nick Lowe**, **Elvis Costello** en **Wreckless Eric** — vormde de eerste lichte Stiffers. Hun platen werden niet alleen opgemerkt door de in-crowd en de kritici maar bereikten eveneens de hitparade, en dat was handig meegenomen. Een dolkomische Stiff-toer werd georganiseerd om dat heuglijke feit te vieren en nieuwe artiesten, waaronder **Rachel Sweet** en **Lene Lovich**, werden aangetrokken. Stiff staat er na acht jaren nog steeds en de blockbusters heten nu «*Engelands hoop in bange dagen*» **Madness** en «*Engelands little sweetheart*» **Tracey Ullman**. Door de jaren heen wist Stiff steeds het eigen gezicht te behouden, wat belangrijk is voor een Independent Label. Daarin onderscheidt Stiff zich van bijvoorbeeld **Island** van **Chris Blackwell** of **Virgin** van **Richard Branson**, ook gegroeid rond een kleine geïnteresseerde basis maar in hun gamma veel diverser en commerciëler. Maar niet alleen in de keuze van de groepen vaart Stiff een andere koers, ook in de wijze van promotie (met ludieke advertenties), in de onderhandelingen met de artiesten en in de samenwerking met andere labels en verenigingen.

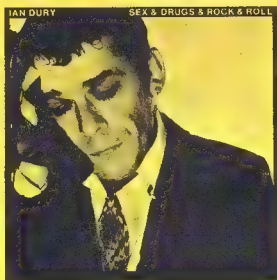
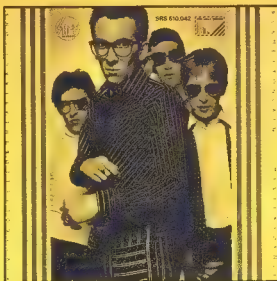

Ted Carroll van **Chiswick** was vóór 1975 manager van **Thin Lizzy** en okkaseeël eigenaar van een platenwinkel. In zijn zaak specialiseerde hij zich in het verkopen van oude rock and roll singles, maar hij kwam spoedig tot de konklusie dat de **power** van die oude platen terug te vinden was in de overgave van de nieuwe groepen. Het basisidee bij de oprichting van **Chiswick** was dan ook de platen uit te brengen die goed waren, die niet noodzakelijk de hitlijsten moesten bereiken maar die genoeg verkochten om uit de kosten te komen. Zo optimistisch klonk **Carroll** tenminste in '77... Een jaar later had **Chiswick** zich opgewerkt tot professioneel label maar het volgde **Carrolls** verzuchtingen: «We moeten hits hebben, dat is een natuurlijke evolutie. We kunnen niet meer gelijk welke groep engageren.» In die broeiende jaren 76-77 hadden de **Independent Labels** een vaandelpositie. De meesten ervan verdwenen na een paar maanden. Enkele zijn de popgeschiedenis ingegaan: **New Hormones** (**Buzzcocks**), **Rabid Records** (**John Cooper Clark** en **Jilted John**) en **Illegal Records**. Die brachten een single uit van een groepje dat bestond uit drie individuen met korte, afgebleekte haren dat **The Police** heette...

De punkbeweging was heesgeschreeuwd, de veiligheidsspel was mode. In Europa zong de firmac clown Plastic Bertrand «Ça plane pour moi». «Punque» werd «chique». De muzikpers zocht naar nieuwe stromingen en kreeferde die in de **power pop** en de nieuwe **modes**, maar die maakten het geluid van een storm in een fles. Eind zeventig slopen echter ongenadig en ongevaagd twee schaduwen uit de stempellokalen over de kale industriestrozen. Tegengesteld in uiting, gegroeid uit dezelfde uitziuchteloosheid. **Two Tone**: omdat huppelen gezond kan zijn. **Jerry Dammers** zag met lede ogen het verval van de punk aan. De Jamaicaanse bluebeat-zanger **Prince Buster** was zijn held en samen met enkele vrienden richtte hij het ska-label **Two Tone** en **The Specials** op. Het lukte. «*Dansen is onze regel wel*». Leve de korte, nau-

Het was december 1977. Stiff/Chiswick hielden in **The Rafters Club** te Manchester een talentenjacht. Als 17de en laatste groep van de avond speelde om drie uur 's nachts **Joy Division** twee songs. Noch Stiff, noch Chiswick hadden enige belangstelling, maar **Rob Gretton** en **Tony Wilson** zaten eveneens in de zaal en waren wel onder de indruk van het korte optreden. Rob Gretton werd de latere manager van de groep, Tony Wilson de oprichter van **Factory Records**.

R.G.

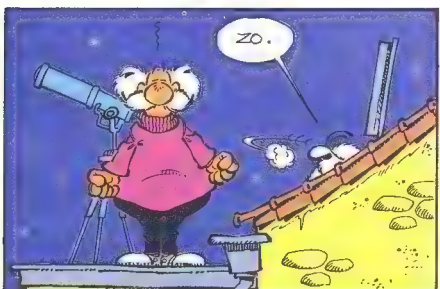

DOMMEL

DUPA

"DE PIJ MAAKT
DE MONNIK NIET !!
MAAK DAT JE BOEK-
HANDELAAR WIJS!
M'N NIEUWSTE ALBUM!"

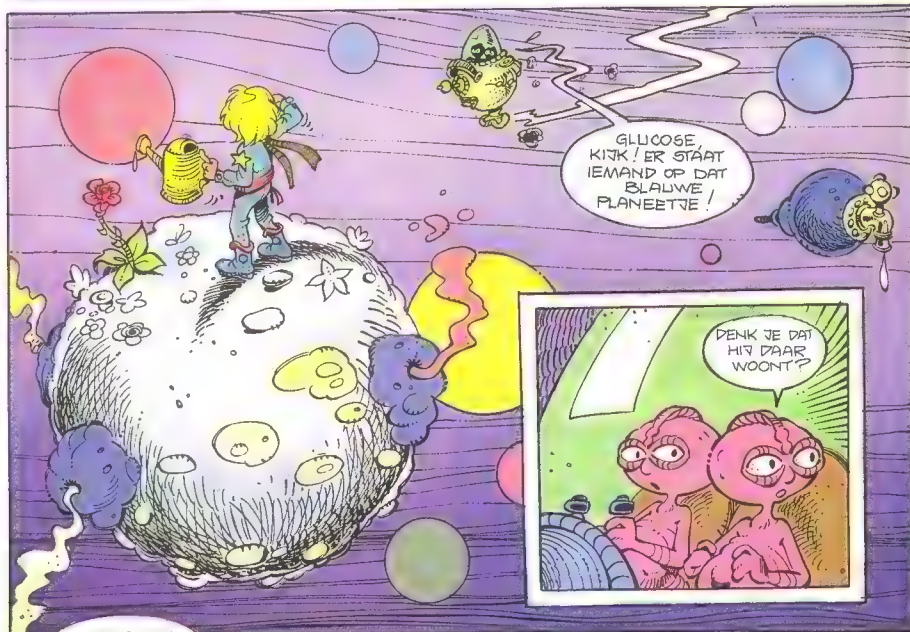
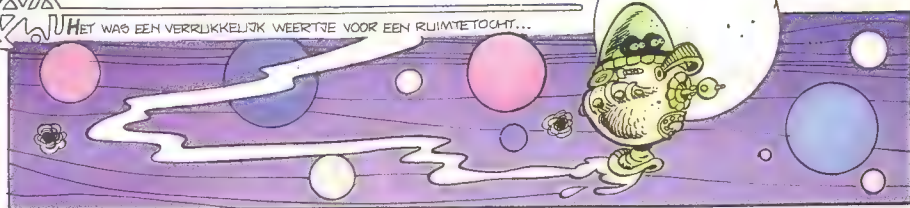

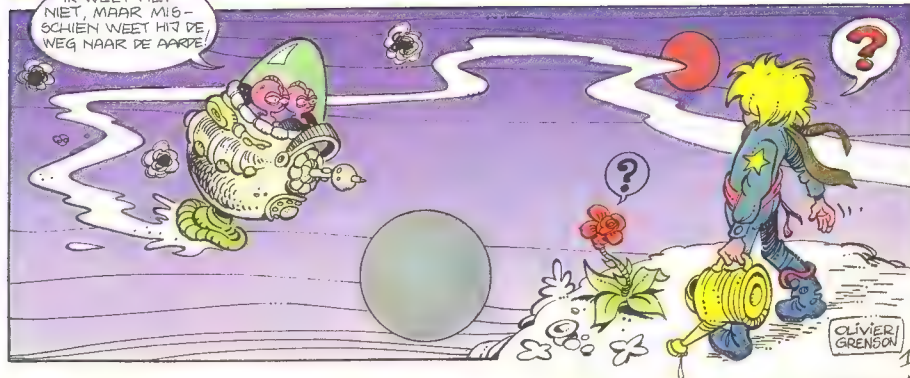
Aldose & Glucose

GRENSON

HET WAS EEN VERRUKKELIJK WEERTJE VOOR EEN RUIMTETOCHT...

IK WEET HET NIET, MAAR MIS-
SCHIEN WEET HIJ DE
WEG NAAR DE AARDE!

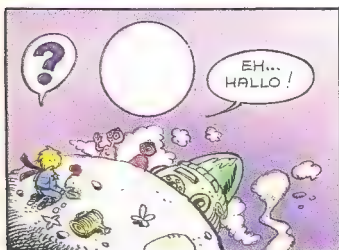
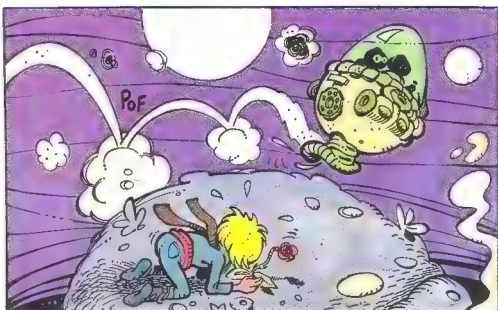
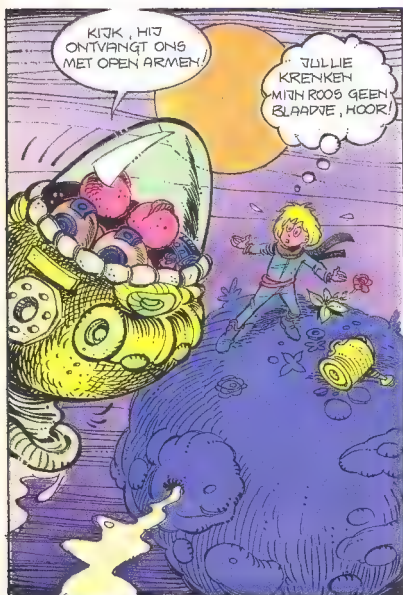

OLIVIER
GRENSON

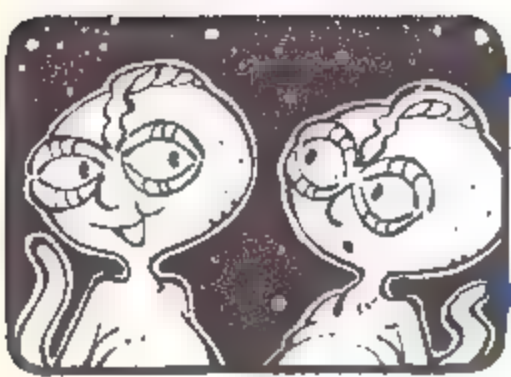
SLA OM

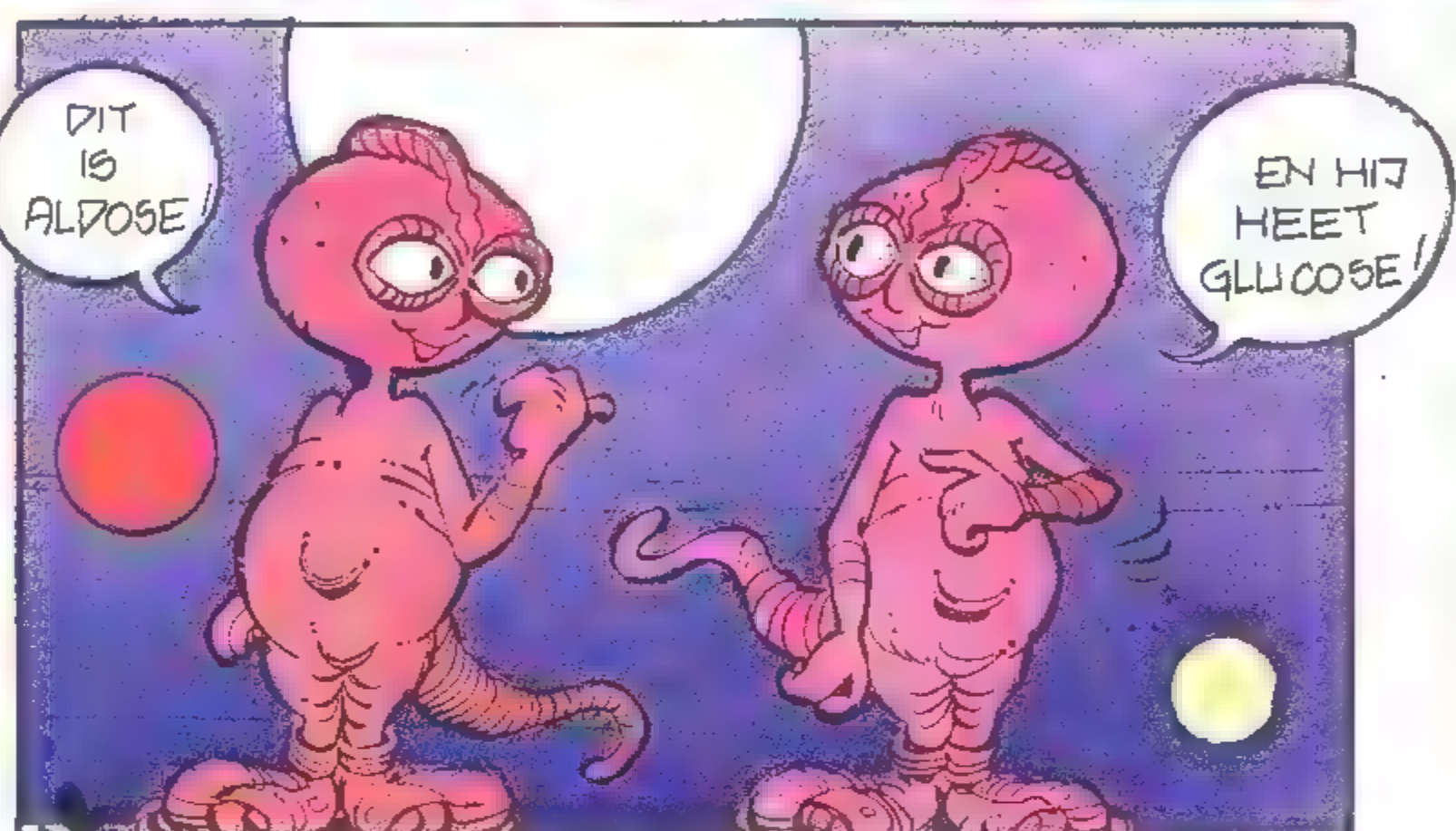
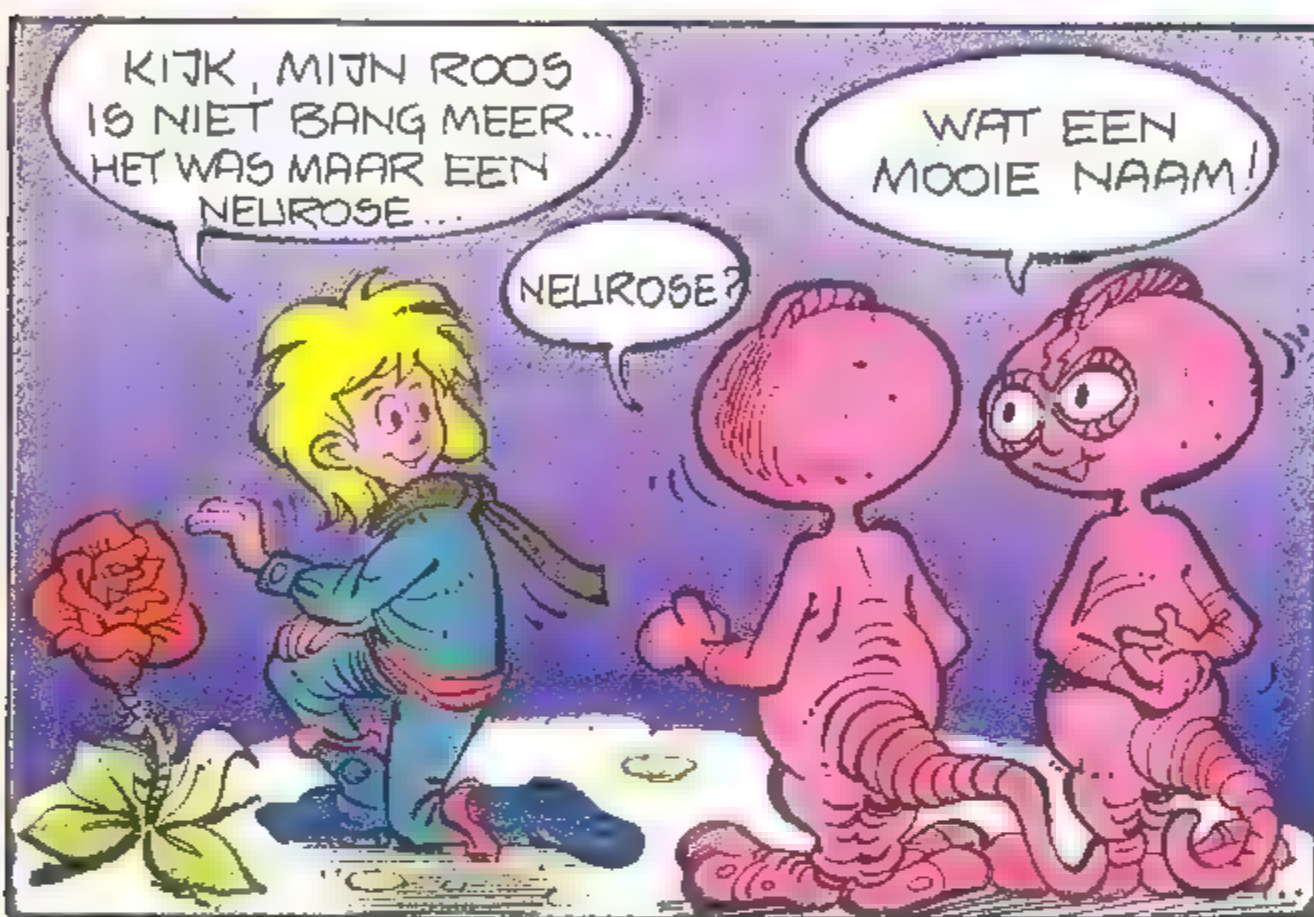
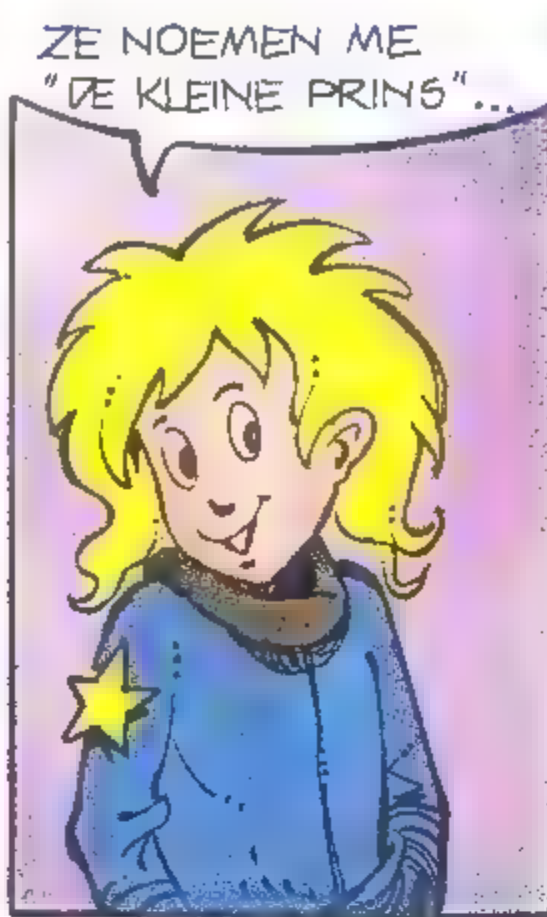
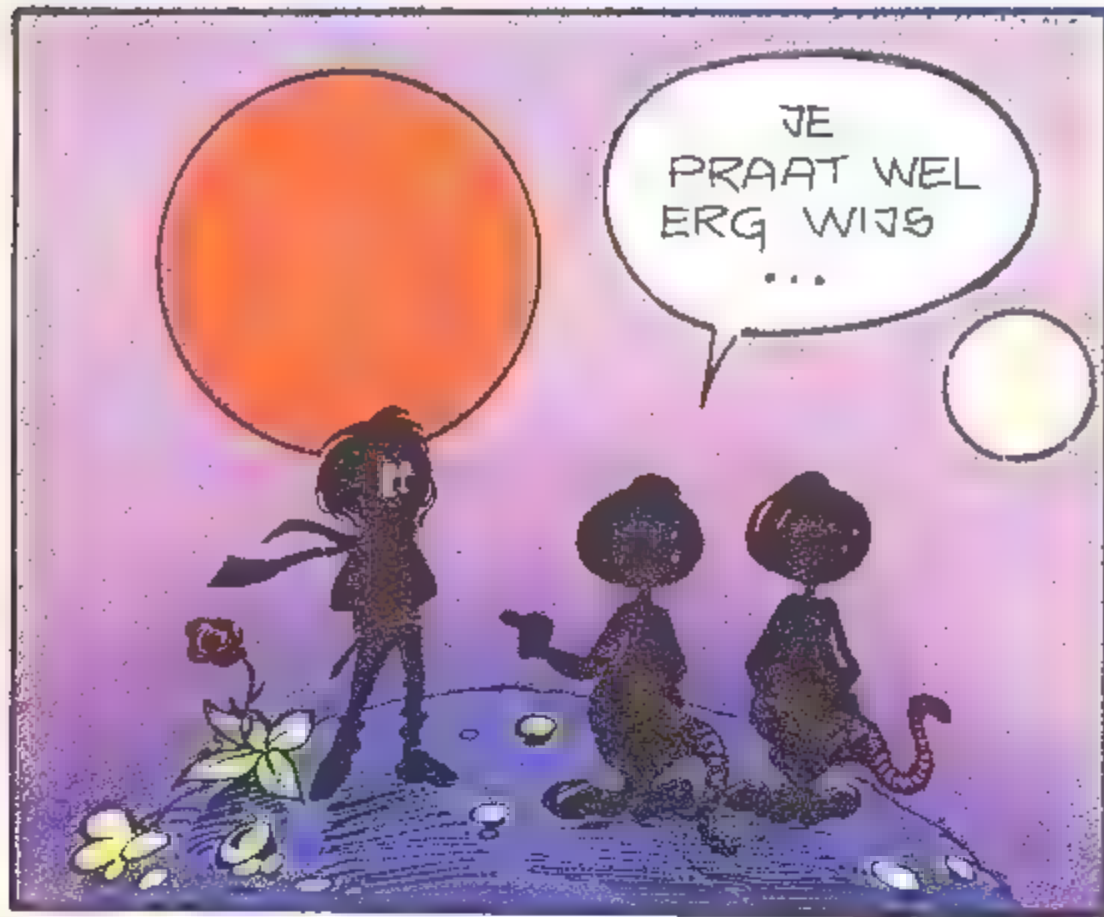
Aldose & Glucose

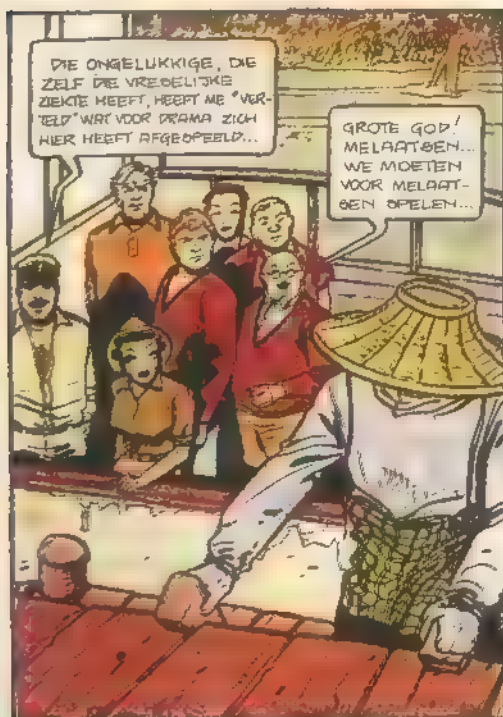

Aldose & Glucose

GELUKKIG MAAR DAT WE HEM NIET HEBBEN VERTELD DAT ONZE SOORT "SACCHAROSE" HEET ... HIJ HAD MISSCHIEN WEL "ZAKKEN-ROZEN" VERSTAAN ... MAAR WAT DOE JE EIGENLIJK?

DIE ONGELUKKIGE, DIE ZELF DIE VREDELIJKE ZIEKTE HEEFT, HEEFT ME 'VERTEL'D' WAT VOOR DRAMA ZICH HIER HEEFT AFGESPEELD...

GROTE GOD! MELAATSEN... WE MOETEN VOOR MELAATSEN OPLEN...

JA, DAMES EN HEREN... GEMITALI WAS EEN LEFFRAKOLONIE... EEN TREURIGE REALITEIT, DIE ALLES VERANDERT, NIETWAAR?

MAAR DAT IS DWAASHEID!

NIET HELEMAAL... HET VERKLAART ONZE KOLOSSALE HONORARIUM...

DE RESIDENT MOET HET TOCH WETEN? WAT ZOU HIJ GEKREGEN HEBBEN OM TE ZWIGGEN?

BETREK DIE BRAVE MAN NIET IN DEZE GESCHIEDENIS, KAPITEIN... HIJ HEEFT ER NIETS MEE TE MAKEN!

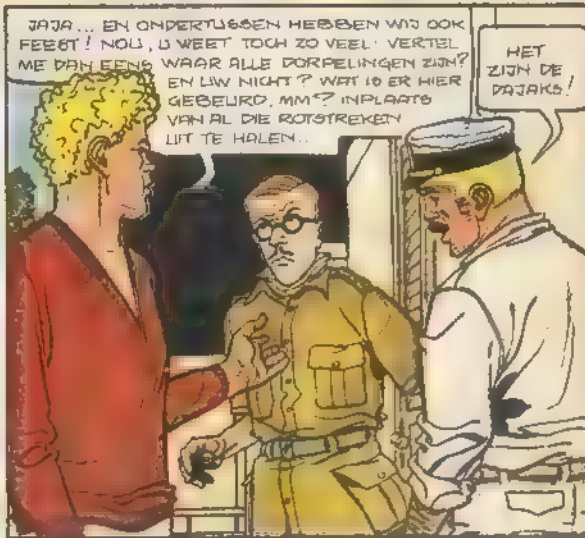

... OM HEM TE OVERREDEN DE WAARHEID NIET TE ONTHULLEN HEB IK ZEER... EH... OVERTUIGENDE ARGUMENTEN MOETEN GEBRUIKEN, ZOALS HEM WIJZEN OP DE INVLOED VAN MIJN OOM JOHAN DE VOG IN DIT LAND, EN OP DE AFHANKELIJKHEID VAN ZIJN EIGEN KARRIERE VAN EEN GOEDE SAMENWERKING...

CHANTAGE! HET WORDT STEEDS FRAAIER...

BEGRIJPT U HET DAN TOCH IK MOEST HOE DAN OOK MIJN NICHT VINDEN OM HAAR VERJAARDAG TE VIEREN!

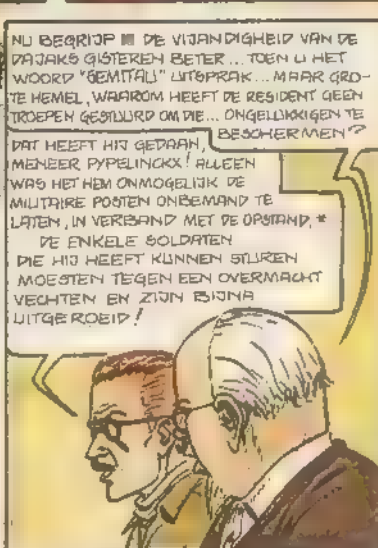

JAJA... EN ONDERTUSSEN HEBBEN WIJ OOK FEEBT! NOU, U WEEFT TOCH ZO VEEL VERTEL ME DAN EENS WAAR ALLE DORPELINGEN ZIJN? EN LW NICHT? WAT IS ER HIER GEBEURD, MM? INPLAATS VAN AL DIE ROTSTREKEN LIT TE HALEN...

HET ZIJN DE DAJAKS!

VOLGENS WAT IK HEB MENEN TE BEGRIJPEN TOLEEREEDEN ZE DE MELAATSEN TOT DE DAG DAT EEN PAAR VAN HUN KRIJGERS BESMET WERDEN. ONDSOIEN HADDEN ZE HET OP HUN BUREN VOORZIEN. TENSLOTTE WERDEN DE STAKKERS VERJAAGD. TIJDENS DE AFTOCHT WERD DEZE MAN VERGETEN. HIJ VERBORG ZICH HIER EN WIST TOT VANDAAG DE DAG IN LEVEN TE BLIJVEN...

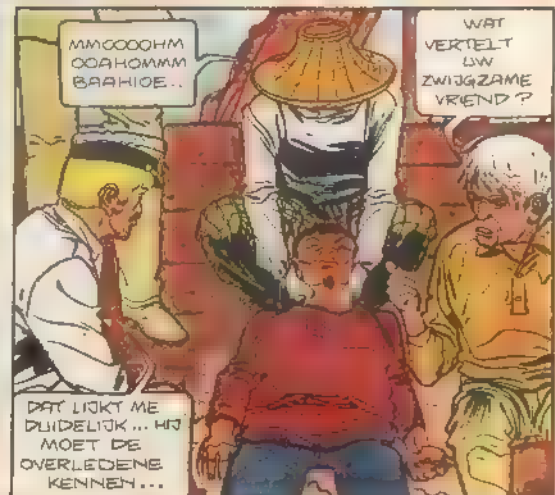
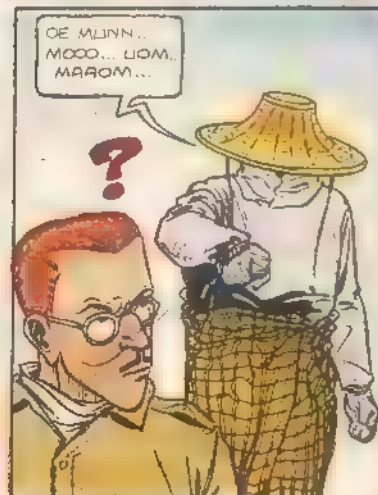
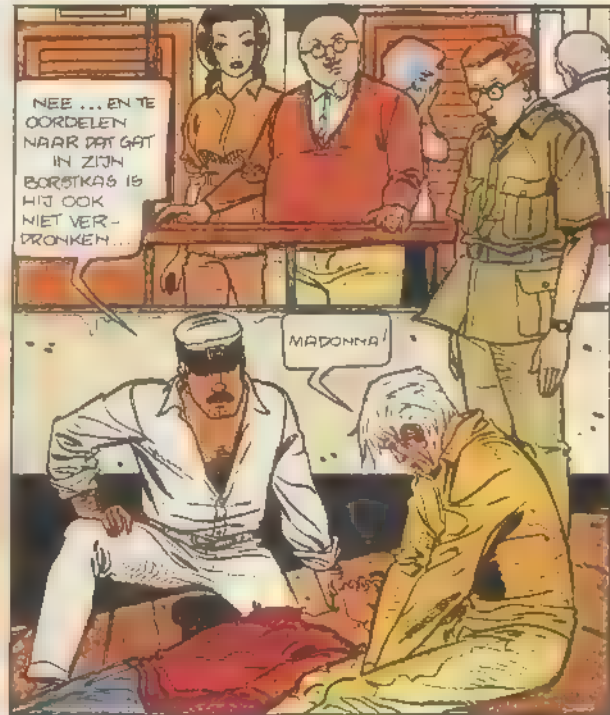
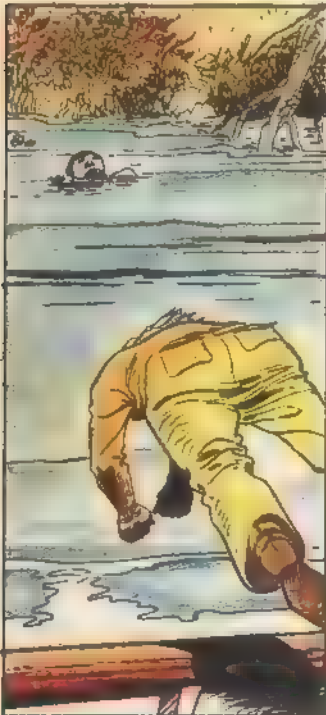
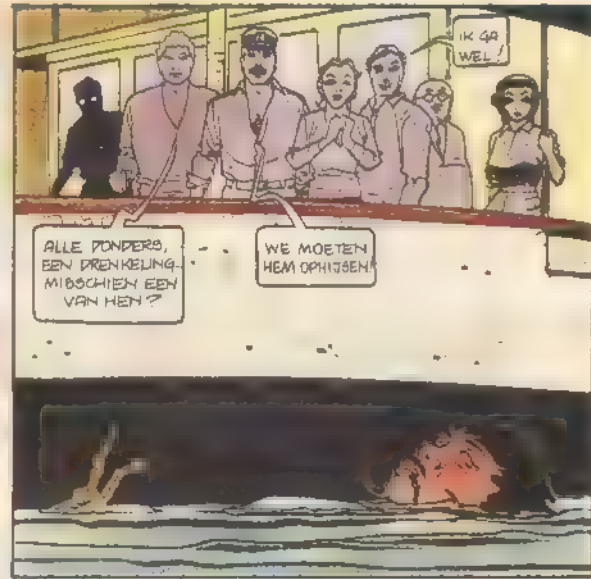
NU BEGRIJP MI DE VIJANDIGHEID VAN DE DAJAKS GISTEREN BETER... TOEN U HET WOORD "GEMITALI" UITSPRAK... MAAR GROTE HEDEL, WAAROM HEEFT DE RESIDENT GEEN TROEPEN GESCHUURD OM DIE... ONGELUKKIGEN TE BESCHERMEN? DAT HEEFT HIJ GEDRAAN, MENEER PYPELINCKX! ALLEEN WAS HET HEM ONMOGELIJK DE MILITAIRE POSTEN ONBEMAND TE LATEN, IN VERBAND MET DE OPSTAND, * DE ENKELE SOLDATEN DIE HIJ HEEFT KUNNEN STUREN MOESTEN TEGEN EEN OVERMAGT VECHEEN EN ZIJN BIONA UITGEROEBD!

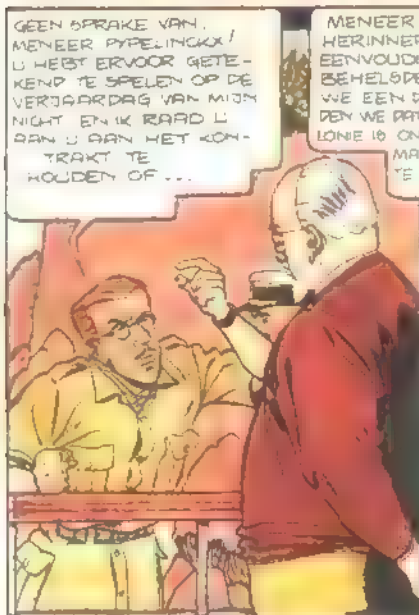
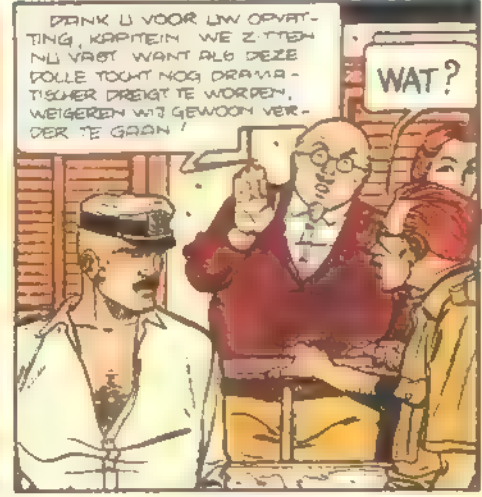

TERWIJL DAT ZWIGH VAN EEN OOM VAN U NIET AARZEL BURGERD OP TE OFFEREN, ENKEL OM DE GRILLEN VAN EEN GROET TE BEVREDIGEN! WAT EEN MENTALITEIT!

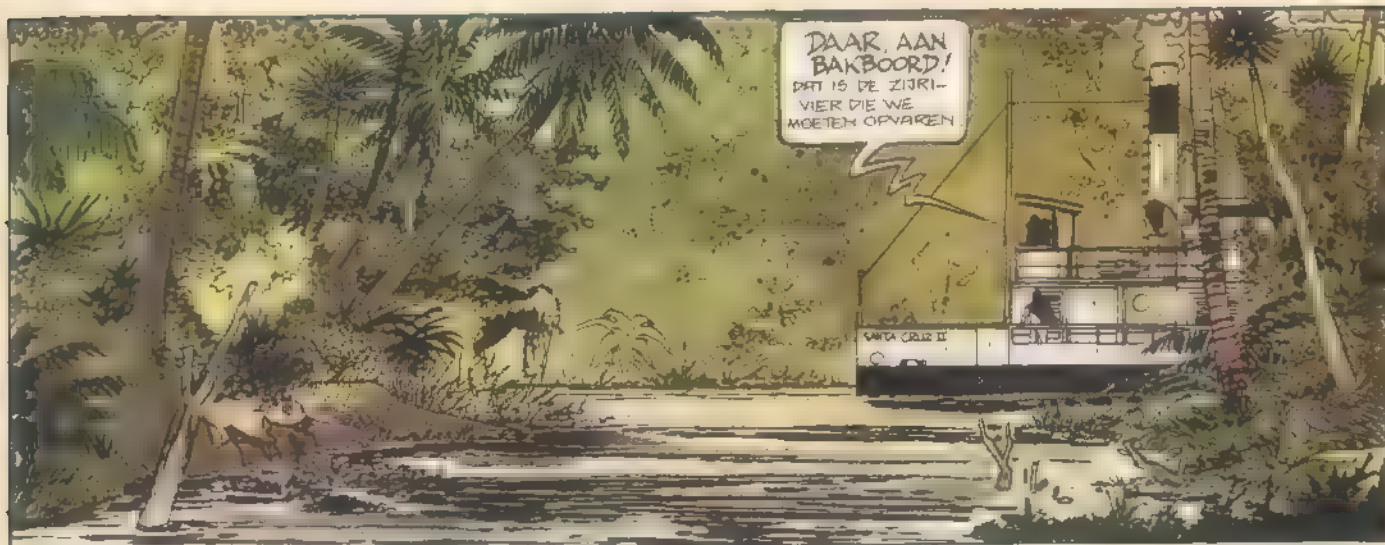
KAPITEIN SABEL

KAPITEIN SABEL

DAAR, AAN
BAKBOORD!
DAT IS DE ZIJ-
VIER DIE WE
MOETEN OPVAREN

... HIER MOETEN WE
LUTKOMEN. BIJ HET PULAU-
MAJANG-MEER... WANT ALS
DE WOORDEN VAN MIJN ZWIG-
ZAME VRIEND WAAR ZIJN...

PULAU MAJANG

SEMTAU

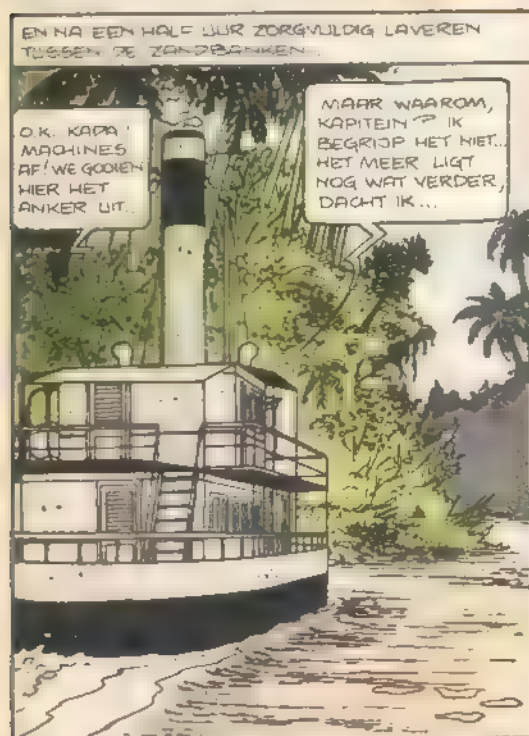

... HEBBEN UW NICHT EN
HAAR BESCHERMELINGEN
ZICH TERUGGETROKKEN OP EEN
EILANDJE MIDDEN IN HET MEER.

HE, KADA! WAT
LANGZAMER, MIJ JE?
VANAF NU GAAN WE
KALMPJES AAN...

HET NAVIGEREN ZAL HET
NIET MEEVALLLEN. IK HEB
GEEN ZIN OM OP EEN
ZANDBANK TE LOPEM
...

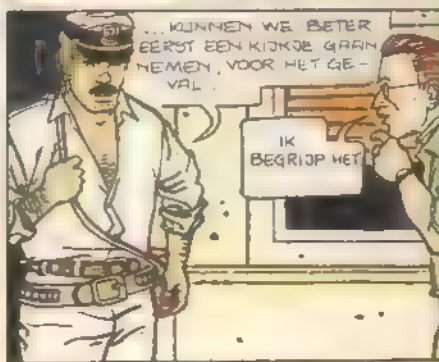
EN NA EEN HALF UUR ZORGVULDIG LAYEREN
TUSSEN DE ZANDBANKEN...

O.K. KADA
MACHINES
AF! WE GOOIEN
HIER HET
ANKER UIT.

MAAR WAAROM,
KAPITEIN? IK
BEGRIJP HET NIET...
HET MEER LIGT
NOG WAT VERDER,
DACHT IK...

PRECIES NA DE BOCHT, JA.
MAAR WE MOETEN WEL VOOR-
ZORGEN NEMEN
NA ONZE ERVARINGEN VAN
KORT GELEDEN...

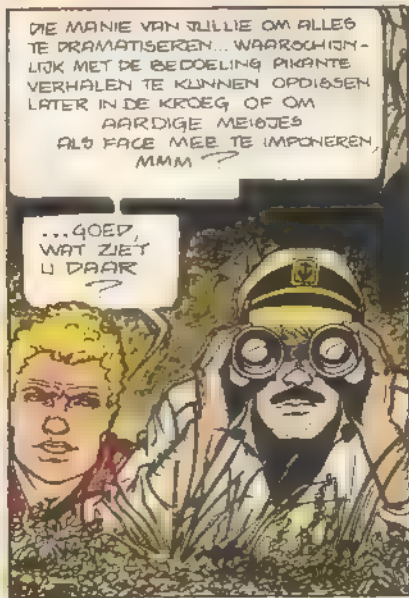
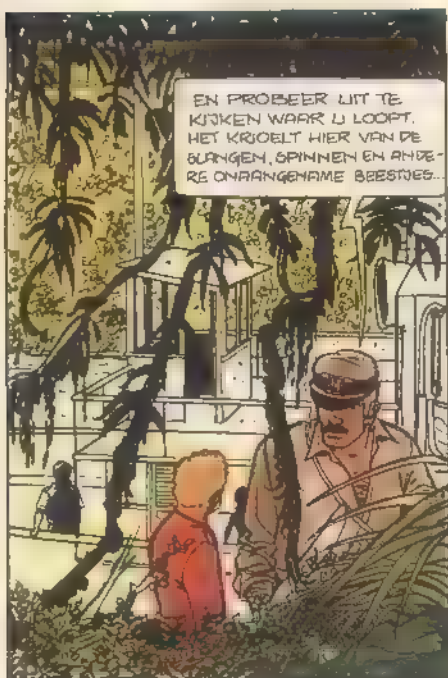

... KUNNEN WE BETER
EERST EEN KIJKJE GAAN
NEMEN, VOOR HET GE-
VAL

IK
BEGRIJP HET

KAPITEIN, DITMAAL GUN
IK U NIET ALS ENIGE HET
VOORRECHT DE BENEN TE
STREKKEN. IK GA MEE.

KAPITEIN SABEL

LUISTER VERANDERSSEL DAT ZE ALLE MELAATSEN HEBBEN ORGE-
BLOTEN IN HET GROTE HUIS, BEWAART
DOOR 1 OF 2 KERELS, DAN NOG 1 OF 2
IN DE OMGEVING VERBORGEN... 6 MAN
DUS, MIDDEN OP DE DAG, IN OPEN TERREIN
HEBBEN WE GEEN KANS OM HET EILAND
LEVEND TE BEREIKEN...

KALM AAN, MAXIM, HET ZOU
ZELFMOORD BETEKENEN OM
NU TE GAAN. ZE ZOULDEN
ONS NEERSCHieten ALS
KONINGEN...

EN NA VEEL GEPRaat...

MAAK JE NIET BOOS, FACE. DE KAPITEIN WIL JE ALLEEN WAARSCHUWEN... WE KRIJGEN TE MAKEN MET ECHTE MOORDENAARS!

SABEL, IK KRIJG GENOEG VAN JE! IK KEN DE RUBIKO'S EN IK KAN MET EEN WAPEN OMGAAN!

GOED... TERZETTO! PYPELINCKX! AFGESPROKEN, ALS WE MORGEN NIET TERUG ZIJN, VERDWIJNEN MET DE MATROZEN... NIETS ONDERNEMEN!

KAPITEIN, DE SLOEP LIGT LANGSZIJ...

MAXIM, KIJK GOED UIT...

GEEN ZORGEN, IK GUN JE NIET HET GENOEGEN EEN BETERE PARTNER DAN MIJ TE VINDEN...

MAXIM, KOM JE?

MAAK GEEN MISBRUIK VAN DE SITUATIE, SABEL!

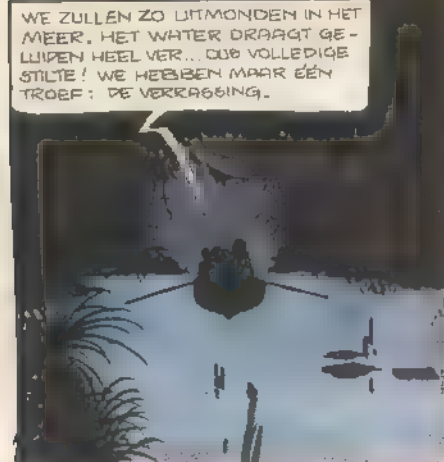
DOE NIET ZO GEK!

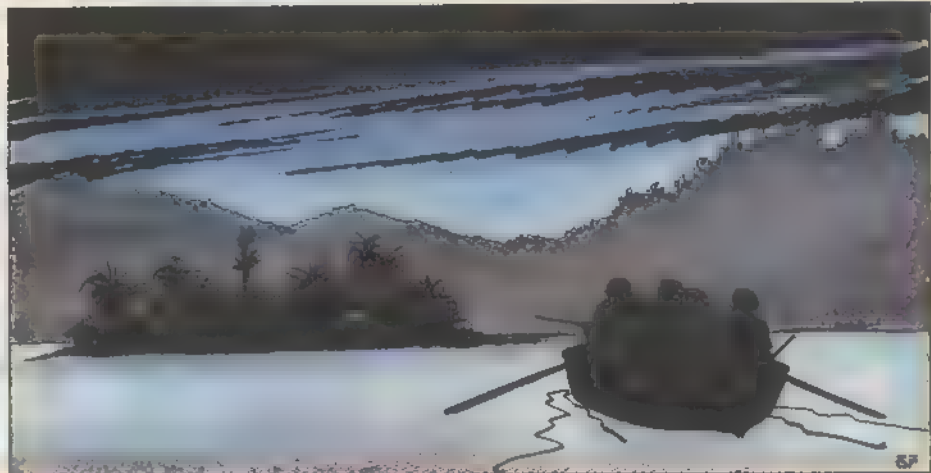
HET LEVEN VAN MIJN NICHT IS IN GEVAAR. DAT IS EEN GOEDE REDEN OM HET RUBIKO MET U TE DELEN. VINDT U NIET, KAPITEIN?

VAN NOORT, IK HOOP DAT U WEEt WAT U DOET?

INDER-PAAD.

WE ZULLEN ZO UITMONDEN IN HET MEER. HET WATER DRAAGT GE-LUIDEN HEEL VER... ONS VOLLEDIGE STILTE! WE HEBBEN MAAR EEN TROEF: DE VERRASSING.

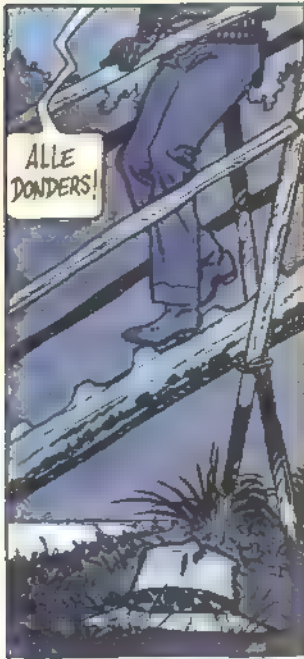

KAPITEIN SABEL

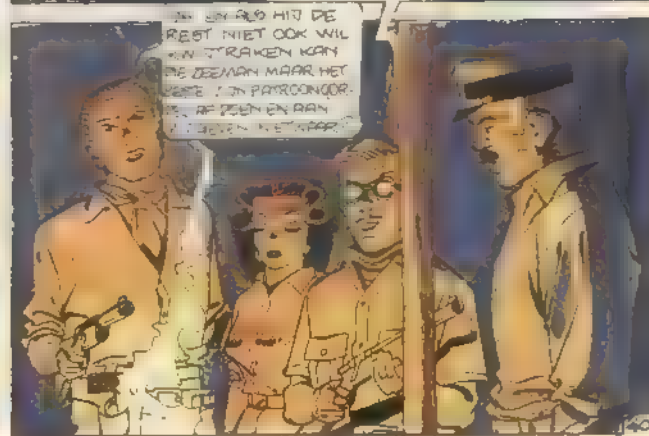
O.K. IK PROBEER DE ANDEREN
VAN ACHTEREN TE VERSCHAL-
KEN ZONDER VECHEM. HOUD JE OGEN
OPEN! GEBRUIK JE WAPEN ALLEEN
IN HET UITERSTE GEVAL

KAPITEIN SABEL

HET SPJIT ME, GABEL, MAAR IK KON NIETS DOEN... HIJ VERRASTE ME EN...

KOM NU, VAL JEZELF NIET TE HARD... HIJ STOND AAN HUN KANT ALS DE ZAAK WAS VANAF HET BEGIN AL DOORGESTOKEN KAART

MMM...TOCH MOET IK TOEGEVEN DAT HET ER ZO NU EN DAN OM SPANDE... MAAR VERWACHT GEEN VERKLARING. IK HEB ER NOCH DE TIJD VOOR, NOCH DE BEHOEFTE AAN...

WIE VRAAGT DAAR DAN OM? DE ZAAK LIJKT ME DUIDELIJK GENOEG.

GENOEG GEKLETST. DAAR NAAR BINNEN... IK VERLOUW JULLIE TOE AAN DE GOETE ZORGEN VAN MCTONKIN...

GEEN ZORG, BOES... MET MIJ HEBBEN DIE BOFKONTEN NIET DE KANS OM ZICH TE VERVELEN...

VAN NOORT! VUILE SMEERLAP, DAAR ZIJ JE VOOR BOETEN! DAAR ZIJLEN JULLIE ALWEMAL VOOR BOETEN!

ALTIJD LIEFT, KARTEIN, IK HEB ZO'N HEKEL AAN GROVE TAAL! IK MOET U NU VERLATEN. HET ZOU ONBELEEFD ZIJN MIJN NICHT NOG LANGER TE LATEN WACHTEN !!!

WAT HEB JE NOG MEER VOOR VUILE PLANNEN, ONDERKRUIPEL?

GEEN STOMMITEITEN, HE MATROOS? HET ZOU JAMMER ZIJN ALS DIE AARDIGE DAME HET LOT VAN DIE STINKERDE DAARBINNEN ZOU DELEN...

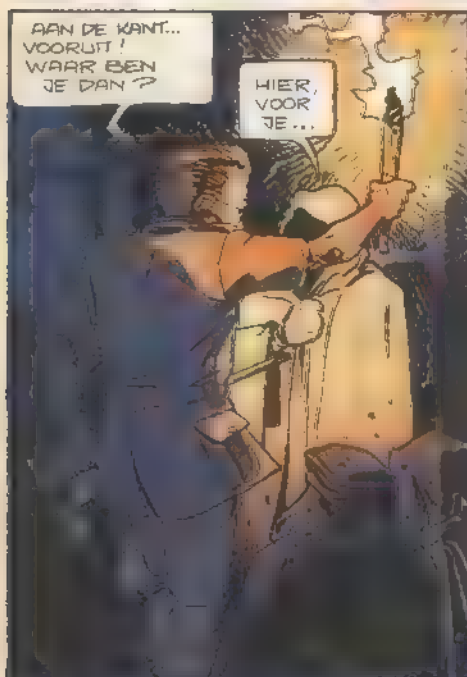
INTLIJGEN AAN DE ANDERE KANT VAN HET DOOR...

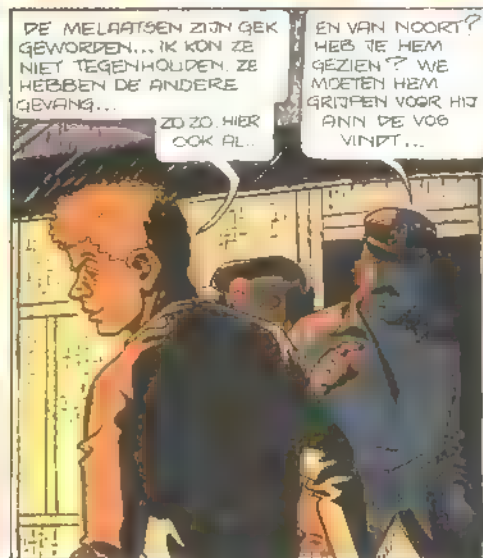

IK ZEG JULLIE TOCH DAT MIJN VRIENDEN EN IK ZIJN GEKOMEN OM JULLIE TE REDDEN. IK BEN GEEN BANDIET! BEGRIJPEN JULLIE HET?

KAPITEIN SABEL

KAPITEIN SABEL

INTUSSEN...

VERVLOEKT... HAD JE ONG NIET KUNNEN WAARSCHUWEN...

KOM GUS, KIK NU TOCH NAAR ME... NEE, IK KON ER NIET TOE KOMEN VADER EN MOEDER TE BESCHRIJVEN HOE HET MET ME STAAT DAT ZOU MIJN DOOP BETEKEND HEBBEN...

MAAR JE HEBT MIJN VRAAG NIET BEANTWOORD... WAT ZOEKEN DIE... DIE MOORDENAARS HIER? WAAROM HEBBEN ZE DE ARME MENSEN GEMARTELD? ER IS HIER NIETS VAN WAARDE...

TOCH WEL... JIJ! IK HAD ZE MEEGENOMEN OM JE DISKREET LIJF DE WEG TE RUIMEN... NIETS NORMAALER DAN EEN ONGELUK MIDDEN IN HET OERWOLD, WEL? NIEMAND ZOU ER IETS ANDER HEBBEN GEZOCHT...

MAAR DIE STOMMELINGEN KONDE ZICH NIET BEPERKEN TOT HET KORREKT UITVOEREN VAN HUN OPDRACHT. IK ZAL HET DUS IN MIJN PLAATS DOEN... DEZE OPLOSSING LAAT ME GEEN KEUZE... NIEMAND MAG OIT OVER DIT "ONGELUK" KUNNEN VERTELLEN... DUS DAN MAAR GEEN DISKRETIE...

GUS!... HET IS NIET GELOVEN... JIJ, EEN MOORDENAAR...

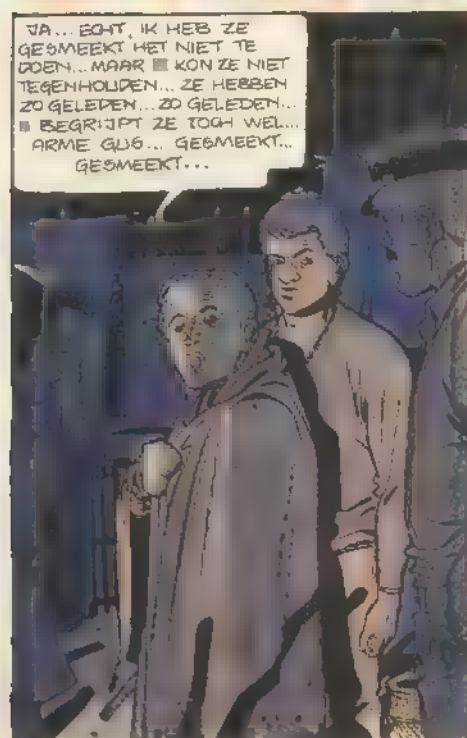
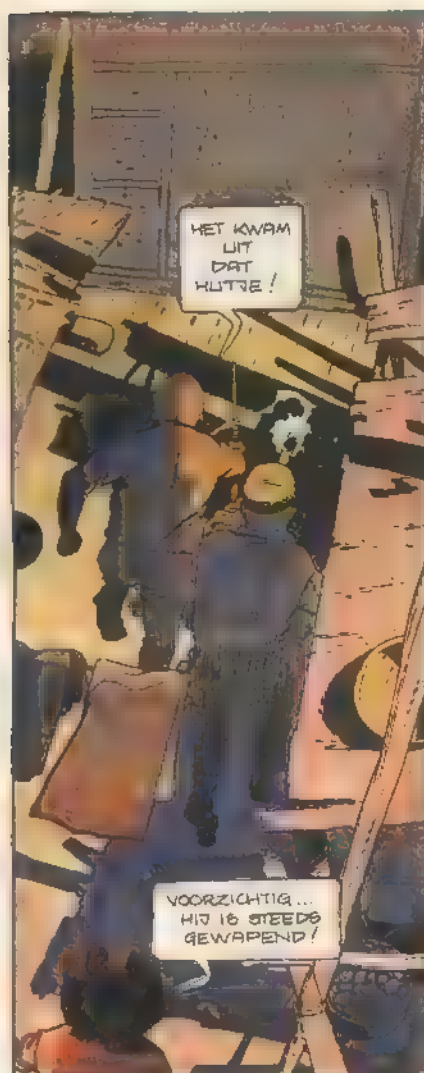
NIET VAN GANSE HART... MAAR IK HEB ER GENOEG VAN ALLEEN MAAR DE ONMISBARE RECHTERHAND VAN JE VADER TE ZIJN. IK SLOOF ME LIJF ALS EEN GEK OM JOUW VERMOGEN TE VERGROTEN, EN WAT IK KRIJG IS NIET MEER DAN WAT KRIJGELIJK VAN DE TAFEL. DAT IS NU AFGELOPEN... IK HEB BESLOTEN DAT HET NU ANDERS GAAT ALS JIJ DOOD BENT, BEN IK DE ENIGE ERFGENAAM VAN DE VOS... HET IS HOOG TIJD DAT IK MIJN DEEL VAN DE KOEK KRIJG...

JOUW DEEL VAN DE KOEK! ARME GUS, JE HEBT ME GELOOF IK NOG NIET GOED BEKEKEN, WEL? JE KIJNT JE WAARGELIJK DE KWELLING NIET VOORTTELLEN DIE IK MOET DOORMAKEN... ELKE DAG IS EEN HEL VOOR ME, GUS... EEN HEL!

... EN JIJ REIST DE HALVE WERELD AF, TREKT DOOR HET OERWOLD EN VERSPILT ZOVEEL GELD EN ZOVEEL MENSENLEVENEN OM JOUW DEEL VAN DE KOEK OP TE EISEN. HIHIHI... ARME GUS! HIHIHI... DIE KOEK HEB JE TOCH AL LANG... HELEMAAL! HIHIHI!

GENOEG ANN! GEEN WOORD MEER NU! GENOEG!

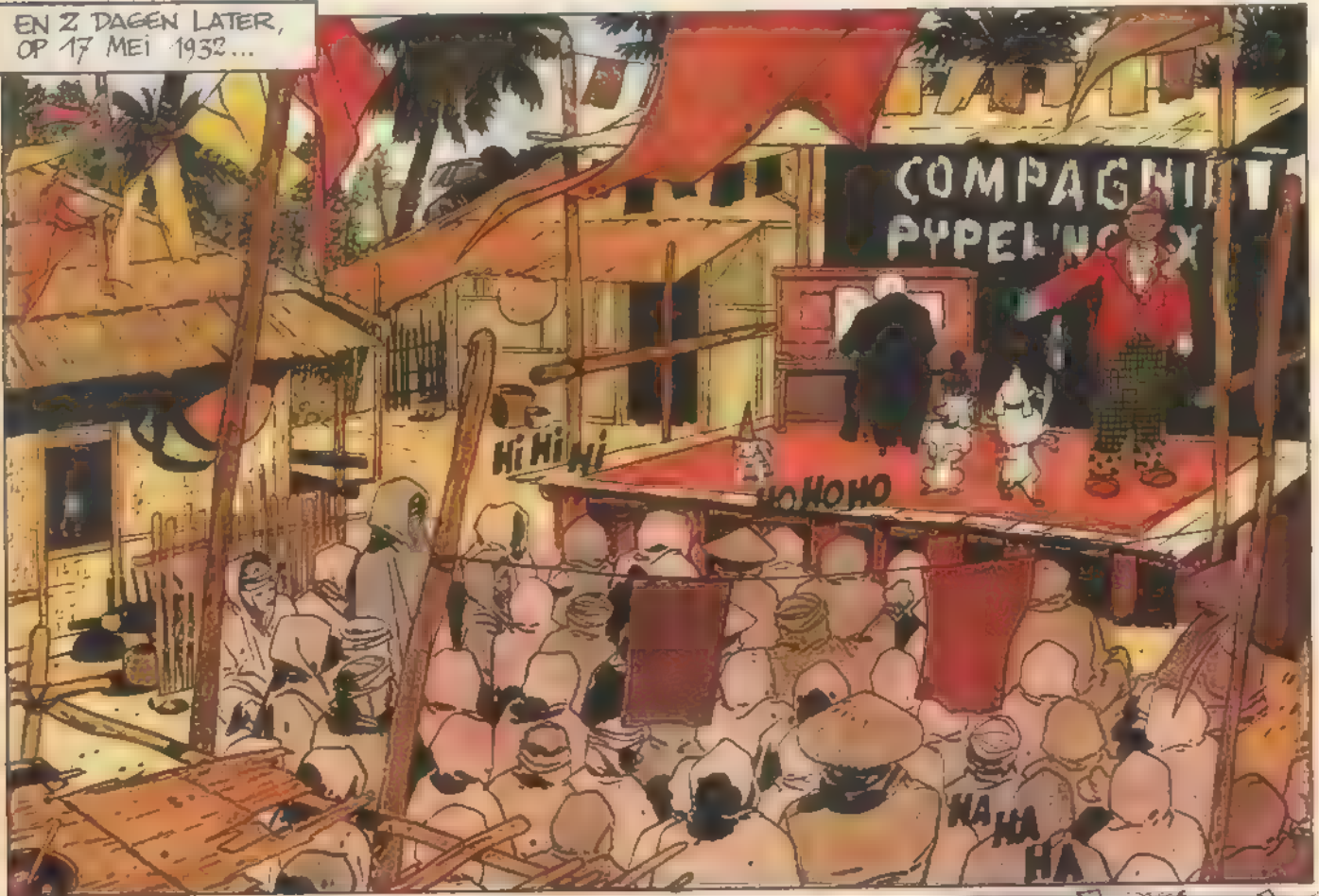
KAPITEIN SABEL

MIJN TWEE EERSTE ALBUMS
ZIJN PAS VERSCHENEN:
DE VLUCHT VAN DE RELIKAAN
MISS FACE

EN Z DAGEN LATER,
OP 17 MEI 1932...

BEVALT HET
SCHOUWDEPEL...
U NIET, JUFFROUW,
DE VOO?

VERGEEFT U ME,
KAPITEIN... U ZULT
ME WEL ERG ONDANK-
BAAR VINDEN NA ALLE
ELLENDEN DIE U HEBT
DOORGEMAAKT...
MAAR IK HAD IETS NUT-
TIGERS VERWACHT. MIJN
OUDERS HEBBEN MIJ
HELAAS NOG STEEDS NIET
BEGREPEN... ZE ZIJN ALTIJD
BEZIG MET BIJKOMINGREDEN

ZE KONNEN
HET NIET
WETEN...

DAT IS HET ENIGE EXCUUS DAT ZE HEBBEN NA
AL DIE TAREN. ZE HEBBEN MIJ NOOIT GEWETEN...
NOOIT BEGREPEN! EN ZIE EENS WAT MIJ DAT
HEEFT OPGELEVERD... EN DIE ARME GHO, DIE
EEN VERMOGEN VAN MIJ KOMT OPLEIDEN DAT
MIJ ALLANG BEZAT. IK HAD EEN BRIEF OPGESTELD
WAARIN IK MIJN OUDERS MIJN AANSTANDE
EINDE MEDDE...

EN DEN NU
ONZE STROLCHER
ETER...

MIDS FACE!
KLAP KLAP KLAP

... EN WAARIN IK MIJN HEEF ALLES VERMAAKTE WAT IK
BEZAT, IK WAS VAN PLAN MIJN TE VERZENDEN TOEN DE MAN-
NEN KWAMEN... WAT EEN VERBOLLING!

KOM JUFFROUW... OVER EEN
TIJDJE, ALD U ALLES WAT ER
HIER GEBEURD IS VERGETEN
BENT, WEET IK ZEKER DAT U
EEN GOEDE BESTEMMING
VOOR
HET GELD ZULT
VINDEN,
EN IK...

LIEVE
HEMEL,
KAPITEIN,
DAT LIJKT
WEL...

TJA...
HA...

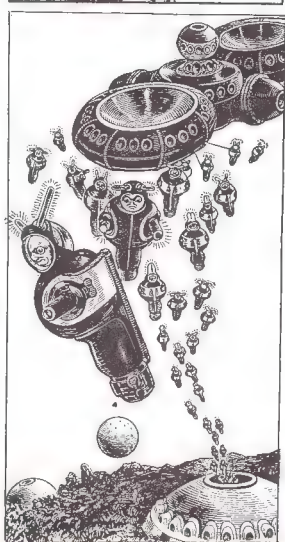
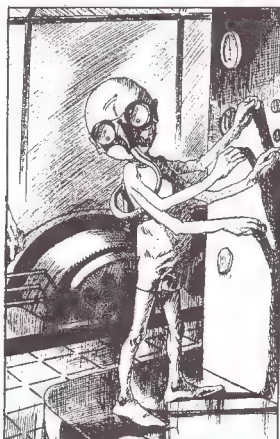
EINDE

SCIENCE FICTION IN NEDERLAND (en Vlaanderen...)

«Science Fiction in Nederland en Vlaanderen is dood...», «Science Fiction in Nederland en Vlaanderen drijft op de omzet van brouwerijen...» Veel gehoorde kreten sinds de laatste generatie «new wave» schrijvers vergijst is in patroontjes. Enkele uitzonderingen, zoals bijvoorbeeld Christopher Priest, buiten beschouwing gelaten, lijkt de klad er inderdaad een beetje in te zitten. Kees van Toorn, fan en uitgever van het eerste uur, maakt een overzicht en een poging tot analyse...

In den beginne was er... niets. Of bijna niets, want afgezien van een spaarzaam in het Nederlands vertaald SF-boek was er weinig waarmee een eventuele liefhebber van het genre zich had kunnen bezighouden. Toen het Amerikaanse, Engelse en Duitse SF-wereldje, dat bekend staat onder de noemer **Fandom** ⁽¹⁾ welig tierde, moest men het in Nederland en België doen met vier of vijf SF-boeken per jaar. Incidenteel kwam een van de in Amerika vervaardigde SF-films in de roulatie, maar de Tweede Wereldoorlog lag nog te vers in het geheugen van de Nederlanders en de hang naar het «vreemde» sprak nog vrijwel niemand aan.

In 1952 vindt er voor het eerst een korte opleving van het verschijnsel Science Fiction plaats onder de invloed van een door Nico Oosterbaan opgezette import- en ruilclub van Amerikaanse SF-boeken. In hetzelfde jaar brengen Tim Verheggen en Henk Luderichs het eerste en helaas ook laatste nummer van het blad **Space Fiction** ⁽²⁾ uit. Er werden 10.000 exemplaren van een pulpachtig tijdschrift gedrukt, die door een Amsterdamse verkooporganisatie aan de man moesten worden gebracht en waarmee de beide fans een serie hadden willen opzetten. Alhoewel de lay-out van het tweede nummer reeds bij de drukker lag, konden de jonge uitgevers door persoonlijke besomeringen dit nummer niet meer publiceren. Hierdoor verdween Nederlands eerste SF-tijdschrift.

Onverwacht komt er verbetering in de positie van de liefhebbers, want in 1952 en 1953 geeft uitgeverij West Friesland in een snel tempo een aantal «moderne» SF-romans uit. Nico Oosterbaan, de activist van het eerste uur, produceert een zogenaamd **fanzine** ⁽³⁾, terwijl in België Jan Jansen de «Club Alpha» opzet in Antwerpen. Deze club organiseert op bescheiden schaal bijeenkomsten naar het voorbeeld van de Angelsaksische verenigingen. Jansen begint bovendien met het redigeren van een fantijdschrift, dat hij voor het gemak in het Engels uitgeeft. In 1956 is het aantal gepubliceerde SF-boeken gestegen tot 10 stuks per jaar, waarvan het merendeel uit vertaald werk bestond. In Amerika gedraaide en nu als klassiekers beschouwde films zoals **This Island Earth**, **Forbidden Planet**, **War of the Worlds** en **The Invasion of the Body Snatchers** vinden hun weg naar de vaderlandse theaters. In België (dat om de een of andere reden altijd aktiever is geweest dan Nederland) wordt in 1961 de reeks «Utopia» opgezet. In deze pulpreeks, die als tijdschrift werd gelanceerd, verschenen verhalen van gerenommeerde auteurs. Aanvankelijk leek de reeks aan te slaan bij het publiek, maar toch moest de serie na 24 deeltjes worden gestaakt. Het was echter wel de aanzet tot het op gang laten komen van het Fandom in het Nederlandstalige gebied. In 1965 werd in Londen het 23ste wereld SF-congres gehouden. De meest beroemde fan ter wereld, Forrest J. Ackerman, kwam naar Londen en knoopte aan zijn reis een tocht langs Europese SF-vrienden vast. Naar aanleiding van dat bezoek richtten P.H. Frankfurter, Alvert Taal en Leo Kind het **Nederlands Contactcentrum voor Science Fiction** ⁽⁴⁾ op. Nog geen jaar later organiseert de club, kortweg NCSF genoemd, al een bijeenkomst en verschijnt er een club-tijdschrift met de titel **Holland SF** ⁽⁵⁾.

Kees van Toorn

Vervolg volgende week

(1) **Fandom** is een verzamelnaam voor alles wat liefhebbers van een bepaald onderwerp aan activiteiten ontplooit.

(2) **Over Space Fiction** verscheen in **Orbit 13** een uitgebreid artikel; dit nummer kan via de redactie van dat blad worden nabesteld.

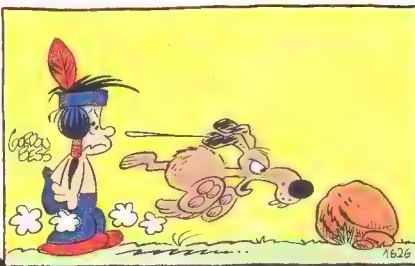
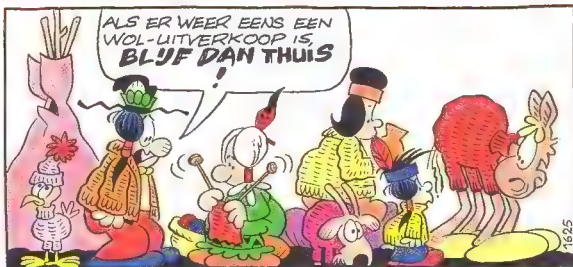
(3) **Fanzine** is een uit het Amerikaans afkomstig woord; het is het door een fan (= liefhebber) samengesteld magazine (= tijdschrift); samenge trokken tot **fanzine**.

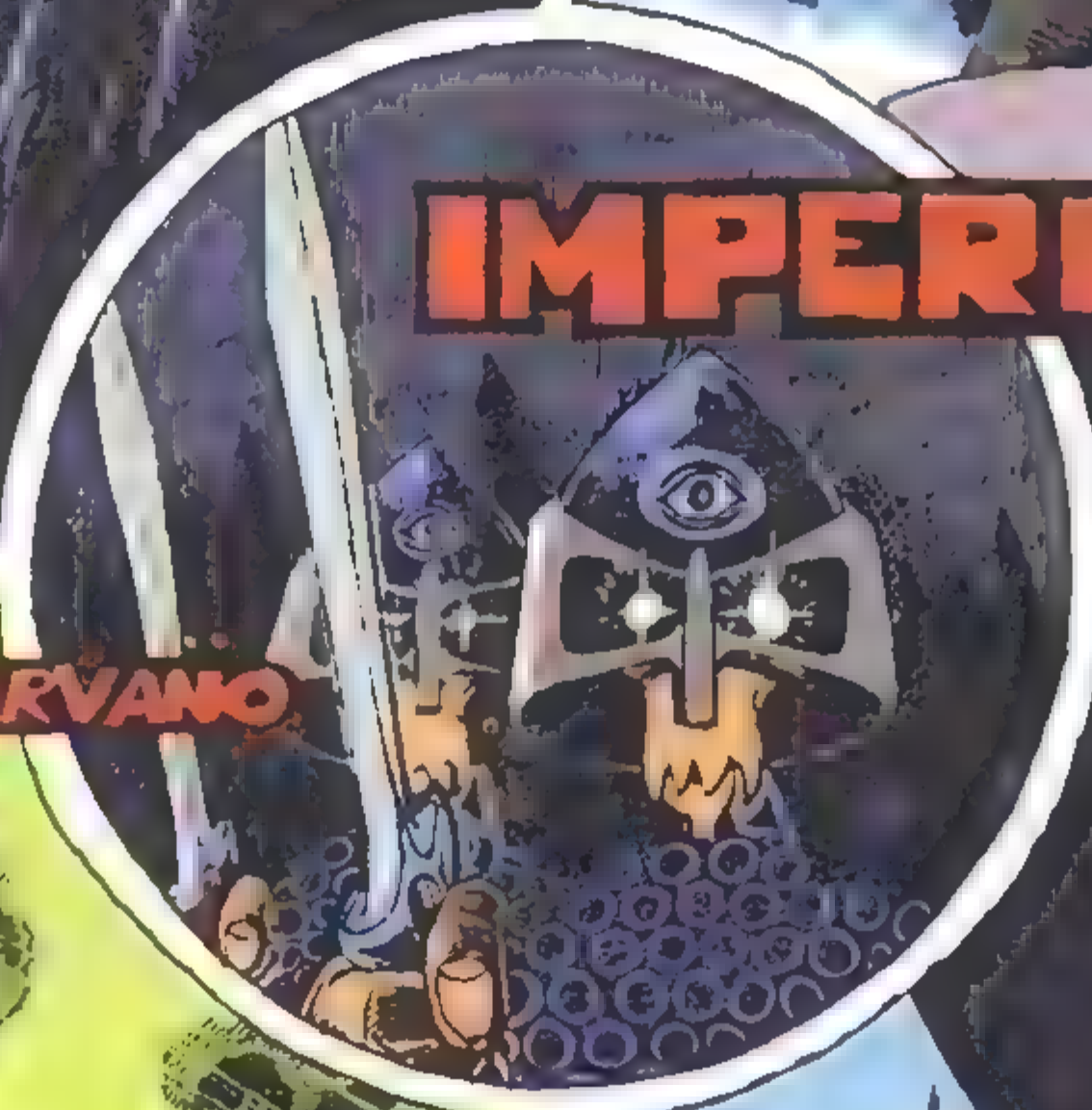
(4) Het NCSF geeft een speciale informatiefolder uit; deze folder is op aanvraag verkrijgbaar bij secretariaat NCSF, Esdoornstr. 15, Krommenie.

(5) **Holland SF** — periodiek tijdschrift van het NCSF; proefnummers via het secretariaat van het NCSF.

DAAR IS-IE
VEEL TE OUD
VOOR!

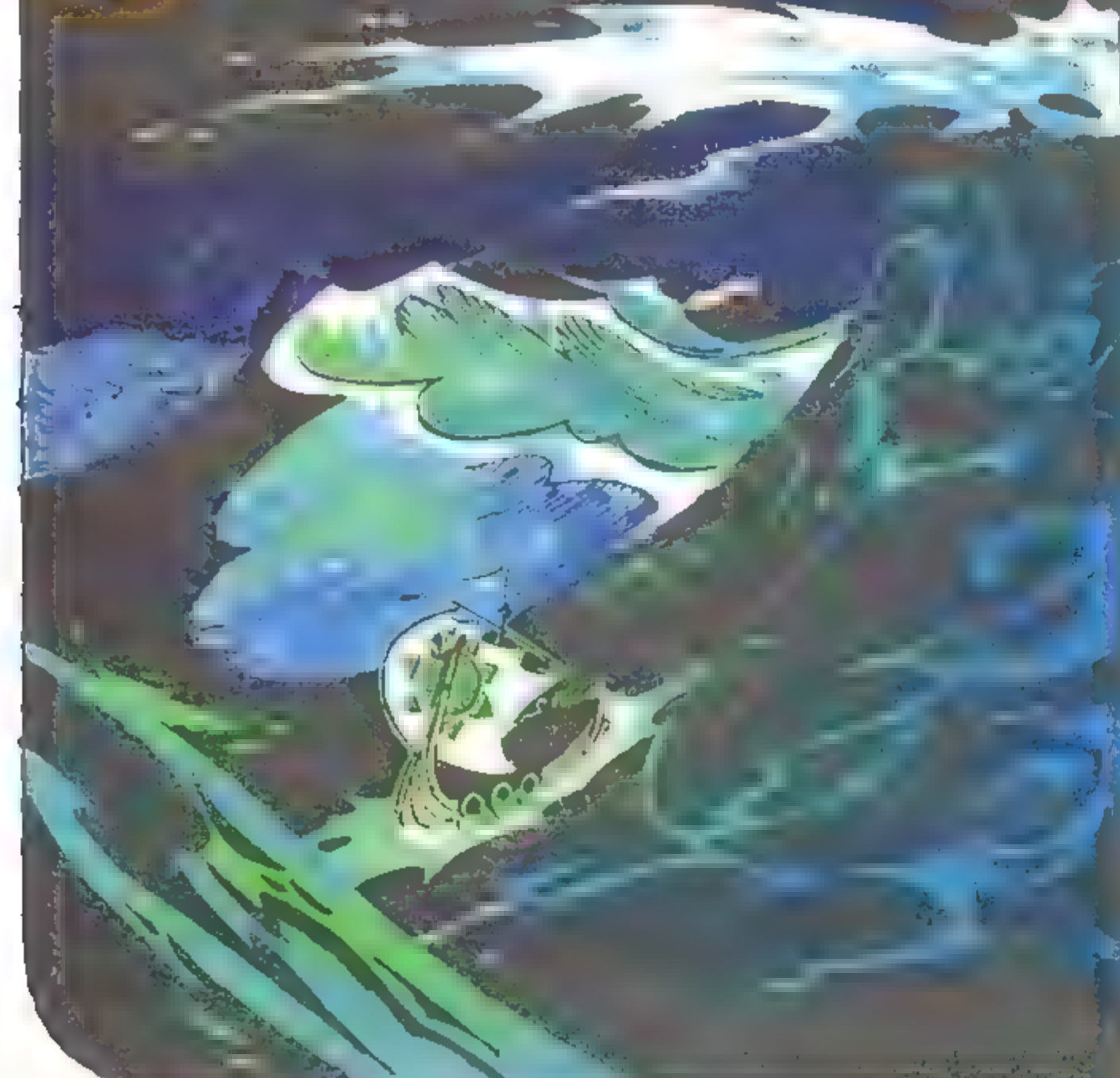

IMPERIUM

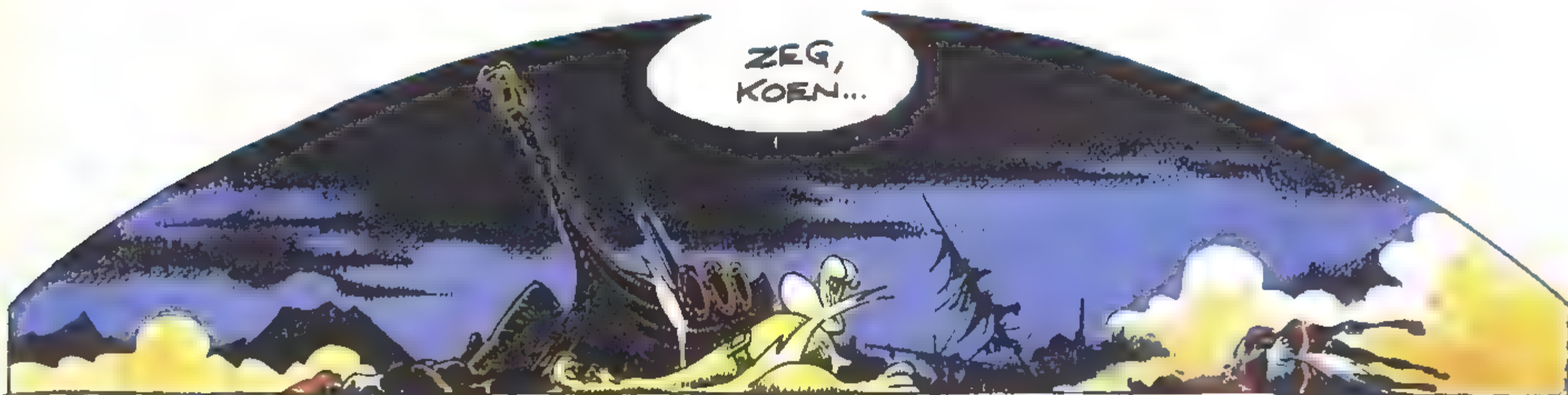
TINKLE

TINKLE

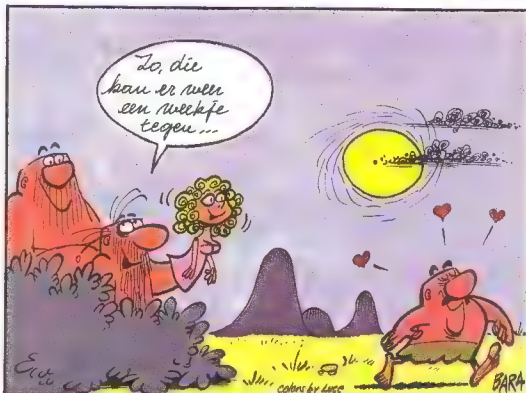
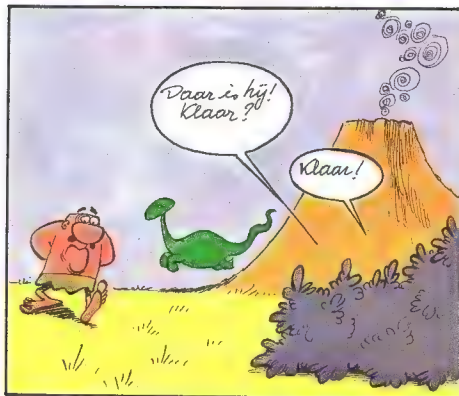
IMPERIUM

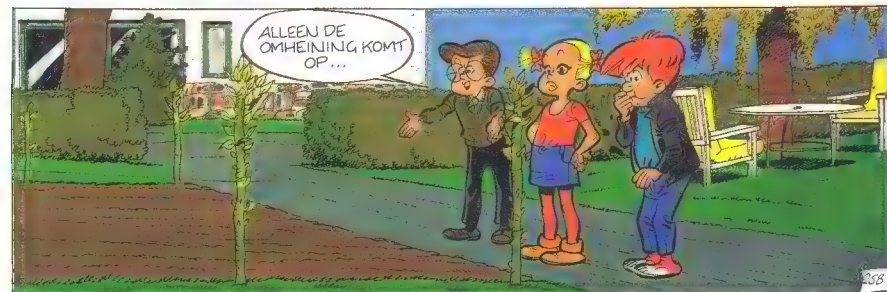
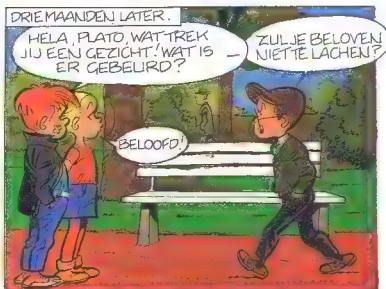
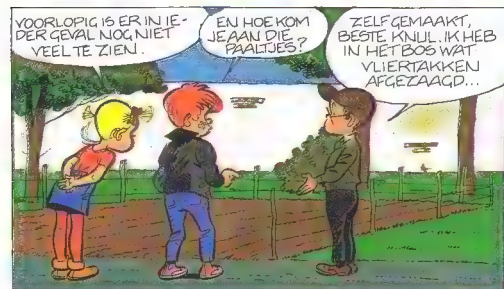
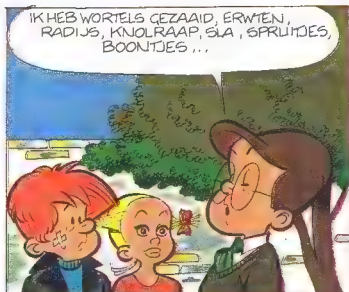
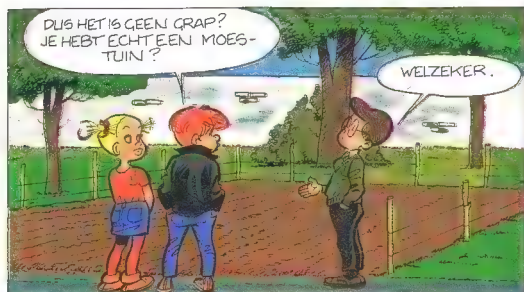

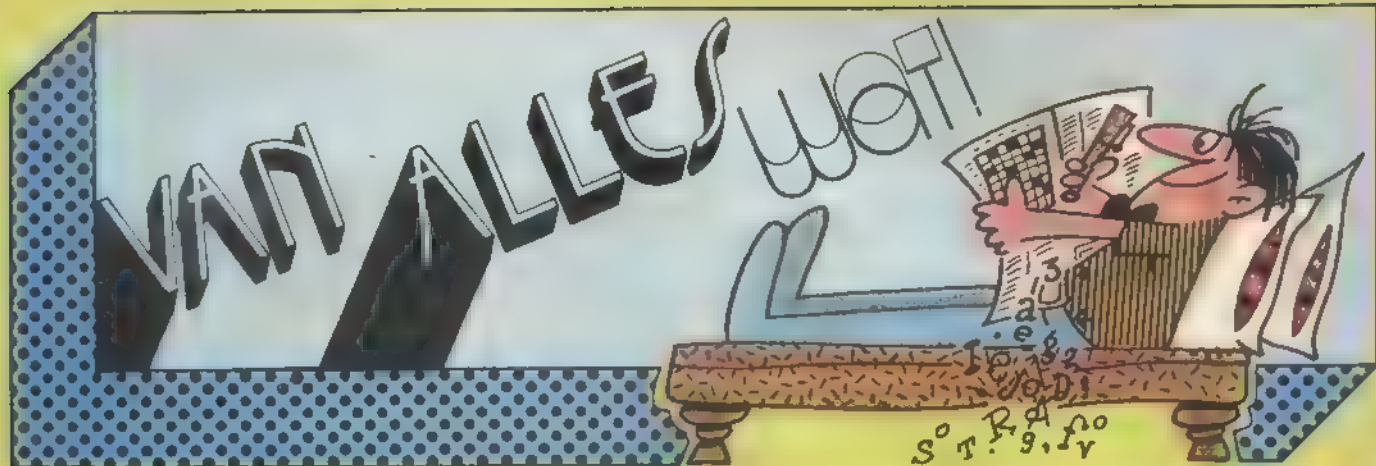
CHOUOUOUOUOUOUOUOU

EINDE

Om een brief te schrijven naar de Lombard Uitgaven heb je drie dingen nodig: 1. de wil en de moed om dat te doen; 2. ergens, hoe dan ook, het adres te weten komen en 3. een stripfan zijn. Wel, ik ben een jonge stripfan en ik hou meer van Lombard dan van jullie naaste konkurrent. Ik schrijf U met de bedoeling adressen van striptekenaars te weten te komen. Ik werk aan een toekomst in de stripwereld. Ik hoop daarin mijn weg te vinden en mijn steentje ertoe bij te dragen.

Waarschijnlijk denkt U nu: «dat is weer zo een jonge, overhaaste kerel die denkt dat hij kan tekenen». Wel, u hebt volkomen gelijk. Maar eerlijk gezegd geloof ik toch dat ik nog mooie resultaten kan behalen. Ik volg nu reeds 3 jaar de akademie van Lier, U misschien niet geheel onbekend. En dikwijls vraag ik me af: hou ik dit wel vol? We moeten zo dikwijls hetzelfde overdoen (schetsen, scherpe lijn zetten, schaduw, kleuren...). Ik vraag me soms af wat ik eigenlijk wil worden (ik moet dit jaar kiezen) en dan vraag ik me af of er nog toekomst zit in het beeldverhaal. Er zijn er toch al zo veel!

**BART
Zoersel**

Het adres van de brievenrubriek staat bijna wekelijks in Van alles wat, Bart. Overigens stond jouw adres nergens vermeld, noch in je brief, noch op de omslag. (Je familienaam trouwens evenmin). Adressen van tekenaars kunnen we je niet bezorgen. Je kan de tekenaars wel schrijven via het re-

VAUGHN BODE

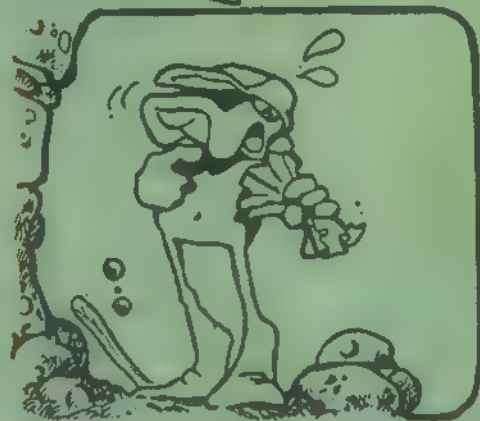
of het probleem van vertalingen...

Een periode waarin het aanbod van nieuwe strips niet direkt overweldigend te noemen is, gebruiken wij graag om wat aandacht te besteden aan iets oudere uitgaven die de moeite waard zijn. Uitgeverij Dendros heeft het lovenswaardige initiatief genomen om een album van Vaughn Bodé in het Nederlands op de markt te brengen. «Bodé Erotica» is een bundeling van 1 pagina-strips van de in 1975 overleden National Lampoon-artiest. Het is een erg mooi album geworden. Mensen die het werk van Bodé niet kennen hadden zeker heel wat gehad aan een iets uitgebreider en duidelijker inleiding. Die had het album toegankelijker kunnen maken. Het erg specifieke taalgebruik van Bodé heeft het de vertaler niet makkelijk gemaakt. De echte «Bodé-sfeer» is daardoor af en toe een beetje zoek. Maar toch heeft de vertaler keurig werk geleverd. **Getting shafted**, **Food stuffs** en **Tit troops** zijn prachtig en **I is free** heeft dezelfde (beklemmende) ontroering van het origineel. **A nickel a ride** (interaard) en **Bombing** krijg je zelfs niet kapot in het Swahili...

Een prachtige kennismaking met een helaas te vroeg overleden kunstenaar. In kleur.

«Bodé Erotica»
Vaughn Bodé
Uitg. Dendros

GOOD LORD!!
IK BEN ZWART-WIT GEWORDEN!
WAT 'N DONKERE TROEP IS DIT!!

dakle-adres. Je stopt je brief in een omslag met daarop de naam van de tekenaar. Die omslag stop je in een andere omslag en het geheel stuur je dan naar het adres dat hieronder vermeld staat. Wij zorgen er voor dat je brief op de plaats van bestemming aankomt. Denk er wel aan dat het merendeel van onze tekenaars Franstalig is.

Wat betreft je plannen om zelf striptekenaar te worden... Een degelijke opleiding op een akademie is alleszins een niet te onderschatten troefkaart. En als je zo dikwijls hetzelfde moet overdoen moet je maar bedenken dat «oefening kunst baart».

Het starten van een brievenrubriek heeft mij zeer veel plezier gedaan. Eindelijk kunnen wij nu openlijk kritiek leveren, wat volgens mij het blad alleen maar ten goede kan komen. Een opiniepeiling is duidelijk niet alleszeggend.

De Nieuwe Formule is zeker een pluspunt. Ik hoop nu alleen maar dat deze pagina's ook zo goed mogelijk gebruikt zullen worden. De Grondels zijn een goed, maar toch maar half gelukt initiatief. Iedereen kent de kwaliteiten van Leo Fabri en het doet mij plezier zijn tekeningen in het blad terug te vinden. Maar het scenario is ronduit belachelijk en sluit aan bij een tendens die ik al langere tijd bespeur in het blad, namelijk dat jullie blijkbaar meer en meer op een steeds jonger publiek mikken en dat de getrouwen onder de lezers maar moeten toezien. De duidelijkste voorbeelden hiervan zijn:

20 juni 1984 verschenen! Toons nieuwste album

KNUDDE deel 12

prijs
£5,95
105F

Overal verkrijgbaar!

STRIP-SNUFFELPAAL

«Ergens in 1984» zal uitgeverij **Panda** een album van **De Goeroe** van Peter Abel (destijds verschenen in **Kuifje**) op de markt brengen.

Wim Stevenhagen (mede-auteur van **De familie Doorzon** en ook bekend van **De vrije balloen**) is principieel dienstweigeraar. Omdat hij ook vervangende dienst weigert, werd hij veroordeeld tot 18 maanden effectieve gevangenisstraf. Strip-schrijfster **Patty Klein** en tekenaar **Willy Lohmann** hebben een steunkomitee uit de grond gestampt. Zij stellen een album samen met bijdragen van collega's-striptekenaars. Dit album zal verschijnen rond april 1984, en het is vooral bedoeld als morele opkikker voor Wim Stevenhagen.

Uitgeverij **Junior Press** (Marvel Comics) komt met een selectie uit de comics van de Amerikaanse uitgever **DC** op de markt. Het gaat hier vooral om **Superman**, **Batman** e.d. De eerste exemplaren zullen vermoedelijk op dit moment al in de winkels liggen...

't **Stripschap** organiseert op 12 mei een stripbeurs in Amersfoort. De exakte lokatie van het gebeuren is nog niet bekend, omdat het pand waar de beurs gepland was gesloten is omwille van een faling. Nadere inlichtingen volgen...

In april begint de Franse TV-zender **Antenne 2** met een serie tekenfilms van **Johan en Pirrewiet** van Peyo. Elk filmpje duurt ongeveer 11 minuten en de eerste reeks films is gebaseerd op het album **Het onzalige land**. Makers van de filmpjes: de Amerikaanse studio **Hanna & Barbera**, ook verantwoordelijk voor de **Smurfen**-tekenfilms.

Het vijfde deel van **De kinderen van de wind** verschijnt in mei in Frankrijk en in september in Nederland en België. Voor Frankrijk werd voor de eerste druk een absolute rekordoplage van... 300.000 exemplaren voorzien!

STRIP TOP X

Plaats	Titel	Held	Auteur(s)	Uitgeverij	Vorige week
1.	Amos	Durango	Swolfs	Archers	(3)
2.	De ruiters van Aquarius	Aria	Weyland	Lombard	(7)
3.	Het geheugen uit de diepte van het oog	Ian Kaledine	Ferry/Vernal	Lombard	(9)
4.	Een afgelegen eiland	Natasja	Walthéry, Will & Wasterlain	Dupuis	(1)
5.	De maan Gallas	Trigië	Wood/Butterworth	Oberon	(8)
6.	De pij maakt de pater niet	Dommel	Dupe	Lombard	(—)
7.	De droom van Azinsky	Ginger	Jidéhem	Dupuis	(2)
8.	Speciaal Chlorophyl	Chlorophyl	Macherot	Lombard	—
9.	Week-end om te doden	Clifton	Turkde Groot	Lombard	—
10.	In de klauwen van Baron Samedi	Johnny Paraguay	Malik/Varende	Archers	—
11.	Het papschoolgenie	Urbanus	Linhout/Urbanus	Loempia	—
12.	De laatste kaart	Blueberry	Giraud/Charlier	Novedi	—

Deze rubriek komt tot stand dank zij de medewerking van de volgende boekhandels: **WONDERLAND**, Hasselt — boekhandel **VILAIN**, Deurne — **DE 9de KUNST**, Gent — **DE STRIEP**, Brugge — tijdschriftenhandel **NOORD**, Rotterdam (3 verkooppunten) — **PANDA**, 's Gravenhage.

Plato, Friebeel en Gitepuut (kan Renaud zelf om die onzin lachen?), **De Knollentuin**, **Raaskal en Nathals** (Bom blijft zijn onkunde als scenarist bewijzen), **Aldose en Glucose** (dat is dus duidelijk NIET wat ik bedoel met «vers bloed») en **Klaxon** (alweer Bom). Laat ons ho-

pen dat de ouders weer wat meer aandacht krijgen in de vernieuwingen. De come-back van **Andreas** en het werk van **Magda** en **Gine**, en de herdruk van **Corentin** zijn alleszins al zeer lovend en hoopgevend te noemen. Graag ging ik hier ook nog in op de kritiek van **Ludo**

**een schitterende poster
van roze bottel
om je kamer te versieren!**

Slechts 140BF — fl. 7.95!
Formaat 57 x 80 cm
Op glanzend
papier van 150 gram
In vierkleurendruk
Wordt verzonden in een
stevige kartonnen koker

BESTELBON — POSTER ROZE BOTTEL

NAAM VOORNAAM

STRAAT NUMMER

POSTCODE GEMEENTE

Ik zou graag.... exemplaren ontvangen van de poster ROZE BOTTEL aan 140 BF (fl. 7.95) x.... exemplaren = ... BF (fl.) in totaal. Deze som betaal ik:
VOOR BELGIË:

- door overschrijving op bankrekening 310-1362950-89 van de Lombard Uitgaven met vermelding «Poster Roze Bottel».

- met een gebarreerde check op naam van de Lombard Uitgaven.

VOOR NEDERLAND:

- met een internationale postwissel.

op te sturen naar
(voor Nederland
en België):
Lombard Uitgaven,
P.-H. Spaaklaan 1-11,
1070 BRUSSEL

KANS VOOR EEN KIND...

Er zijn waarschijnlijk maar heel weinig mensen die nog nooit een radiografisch onderzoek hebben ondergaan. Het is een gewoonte geworden om «platen» te laten maken als men ziek is of een kwetsuur heeft opgelopen.

Maar in die foto's zitten verkrijgbare zilverzouten. Zilver-recyclage is interessant en verantwoord in een tijd waarin vervuiling en schaarste ons bedreigen.

Het Belgisch comité voor UNICEF richt een oproep aan de mensen: breng je oude röntgenfoto's (die je toch niet meer kan gebruiken) tussen 26 maart en 13 april naar het postkantoor in je buurt. Met het herwonnen zilver kunnen aanzienlijke bedragen worden verzameld voor het waterbevoorradingproject in Kameroen (waarvan sprake in dit nummer) en een gezondheidspokeit in Angola (waarvan sprake in één van de volgende nummers).

DOEN, VRIENDEN!

BELGISCH COMITE VOOR **UNICEF**

Van Lier op de Super Heroic Fantasy. Volgens mij heeft hij gelijk in zijn genadeloze kritiek. Zelf vergooi ik mijn lieve centen al lang niet meer aan die uitgaven. Slecht papier, vreselijke kleuren, slordige tekeningen en zwakke scenario's

zijn de algemene kenmerken van de driemaandelijks «Supers». Zou het niet beter zijn hiermee te stoppen, zodat de tekenaars weer wat meer tijd vrij krijgen om aan de gewone wekelijkse editie te werken? Want er zijn er heel

wat die aan het «achteruit boeren» zijn, en dat is meestal een gevolg van overproductie. Zo hebben we de tekeningen van Franz ordelijker gekend en de scenario's van Vernal, Derib, Duchâteau en Vernes hebben heel wat hogere niveaus bereikt in het verleden. **Marc Verberne**
Maasmechelen

En deze brief, waarvoor onze dank Marc, is dan weer een dankbaar uitgangspunt om een discussie onder de lezers aan te zwengelen. Hoe reageren jullie op, bijvoorbeeld, Plato, Friebel en Guitteput, Raaskal en Nathals, Aldose en Glucose, Klaxon en Rody? **Schrijf ons, en als jullie brief stof tot discussie bevat vinden jullie hem zeker terug in Van alles wat.**

vriendjespolitiek gedaan wordt in jullie blad! Hoofdredakteur Vernal zou zich beter een beetje meer toeleggen op zijn scenario's (die alsmaar slechter worden) in plaats van de slechte tekenaars die hij voor die scenario's kan strikken de hand boven het hoofd te houden.

Overigens wordt het hoog tijd dat Corentin bij de roodhuiden nu eens eindelijk afgelopen is. Op de manier waarop Cuvelier strips produceert kan hij gewoon blijven doorgaan tot in het oneindige. Hetzelfde kan gezegd worden van de Grondels, maar die zijn dan tenminste toch afgelopen. Waar blijven in godsnaam Hermann, Vance en Reding om ons al die ellende te laten vergeten?

Johnny Clijsters
Beigem

Wat Vance betreft wordt je bijna op je wenken bediend. Binnenkort komt Bruce J. Hawker terug. Iedereen heeft natuurlijk recht op een eigen mening, maar schelden zet argumenten geen kracht bij. En argumenten voor je niet eens aan.

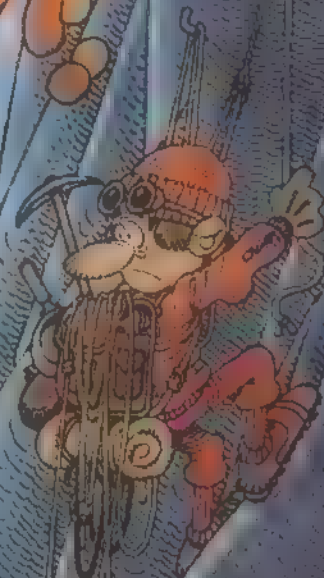
GENE FICTIE

In een van de vorige nummers vond ik zowat het onnozelle beeldverhaal dat ik ooit gezien heb. **Objekt-Gevaar-Stop** is zó slecht dat je mij niet meer wijsmaakt dat er niet aan

SUPER kuijie absurd

**NU
TE KOOP!**

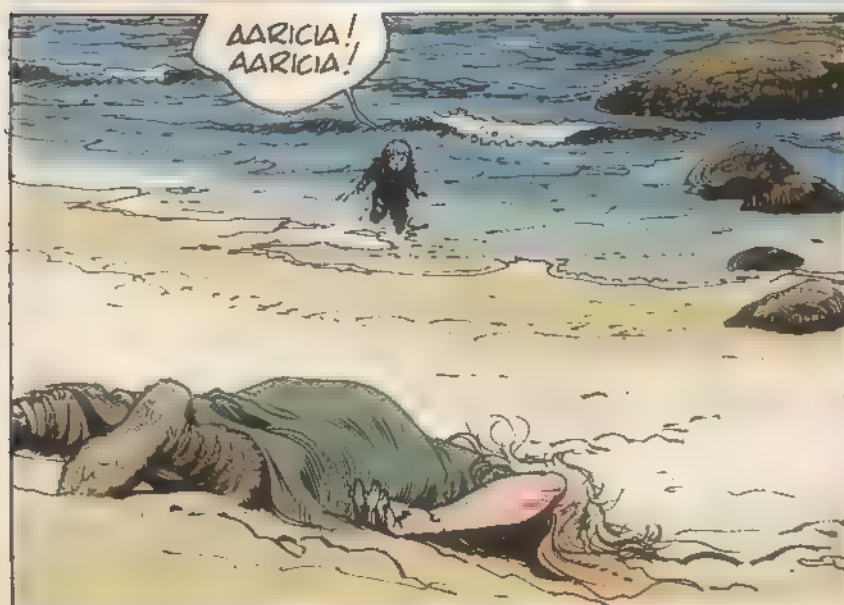
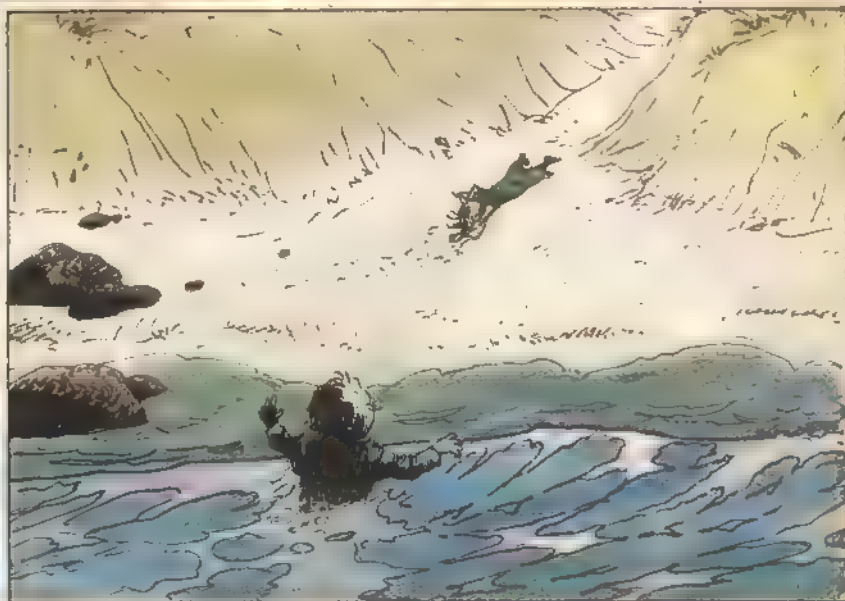
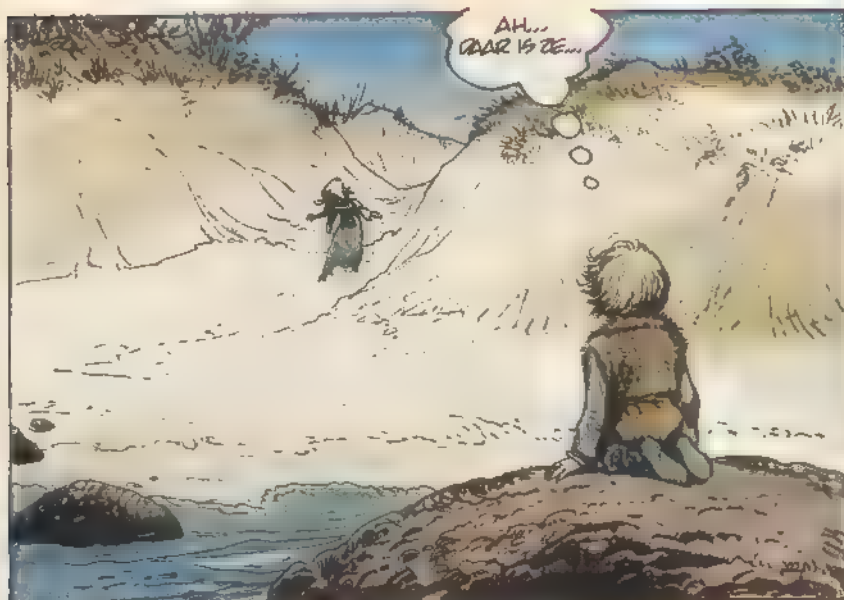
**proffie
robin hoed
de brokken-
makers
jugurtha
thorgal
clifton
dommel
maarten
milaan
roze bottel**

THORGAL

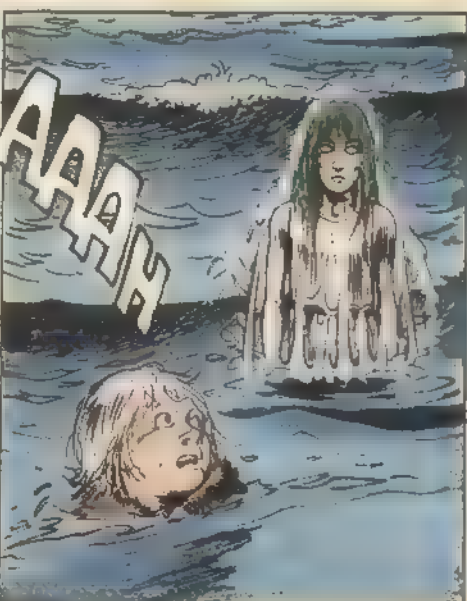
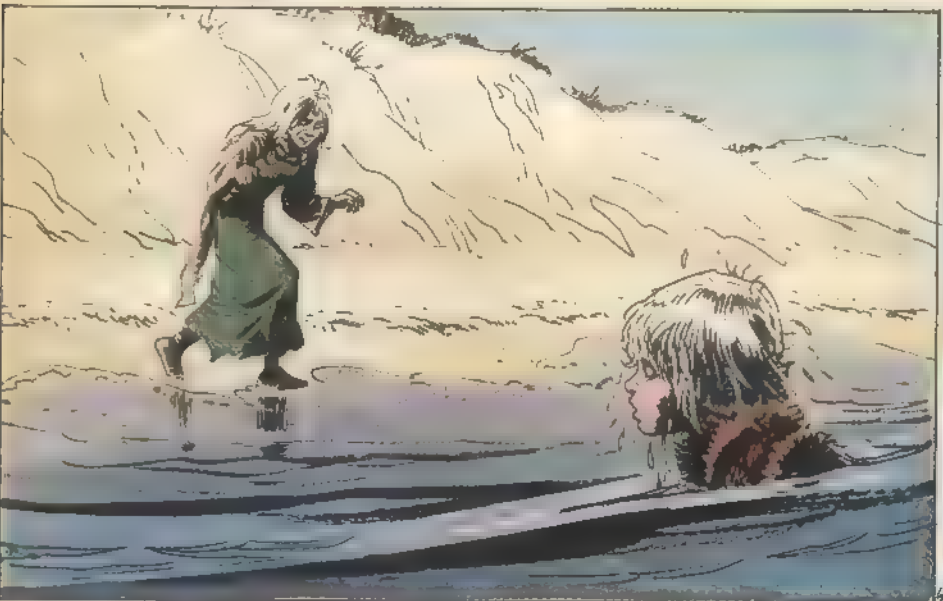
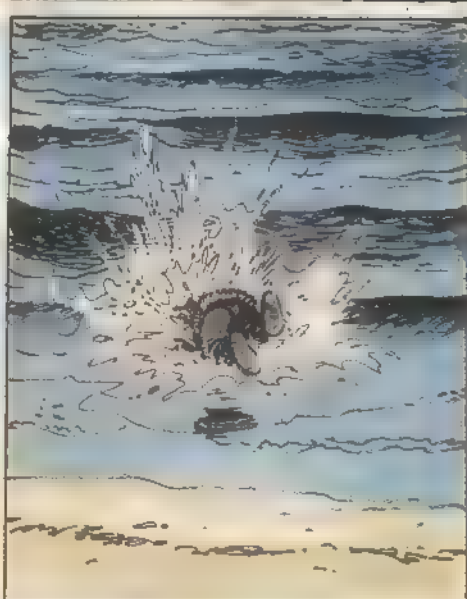
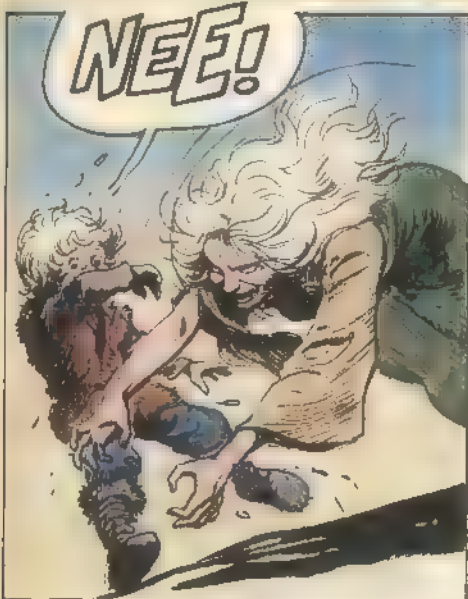
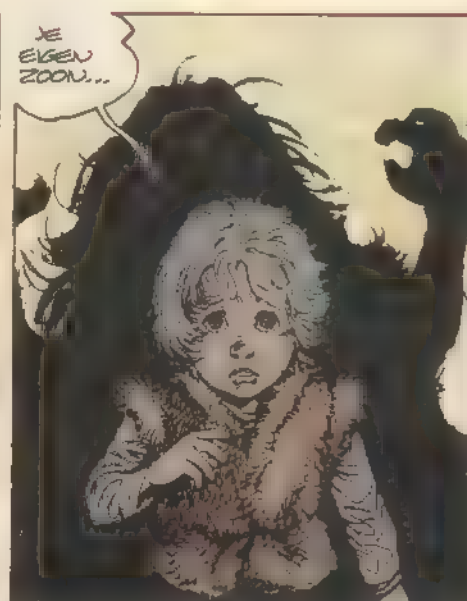
SAMENVATTING: Aaricia meent dat ze Alnoé gedood heeft, maar ze wordt omsingeld door tientallen dubbelgangers met groene haren en dode ogen... Jolan, die op het eilandje is achtergebleven is vreselijk ongerust...

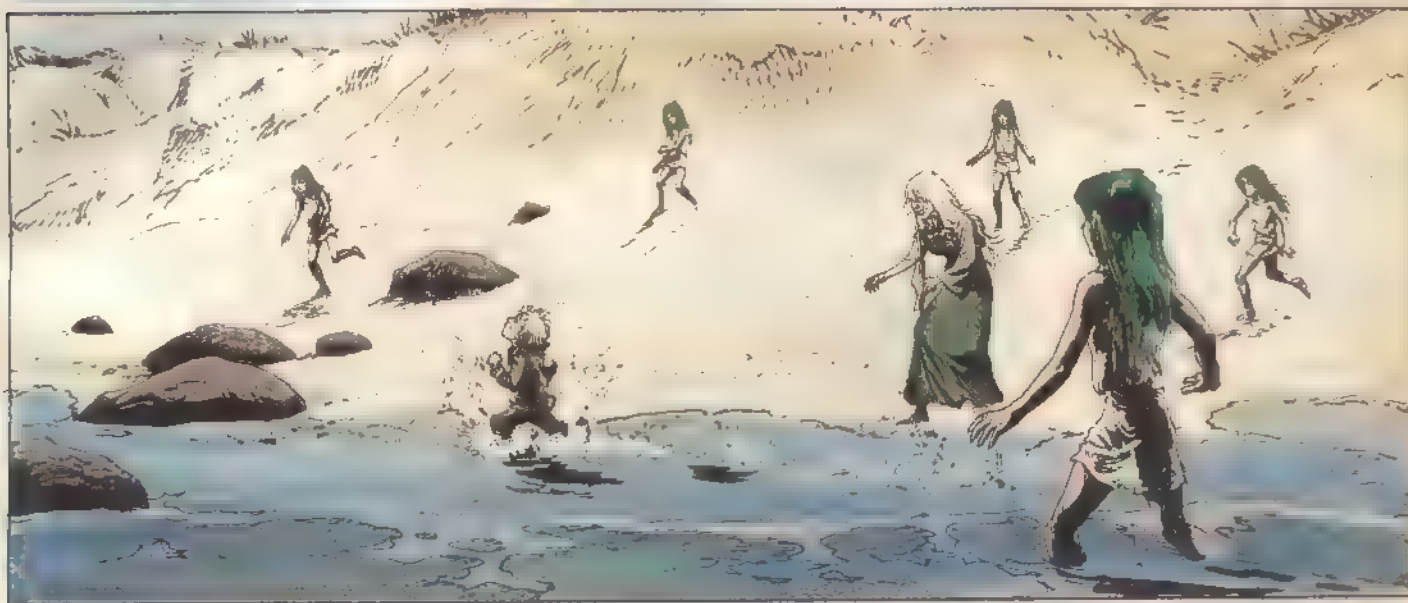
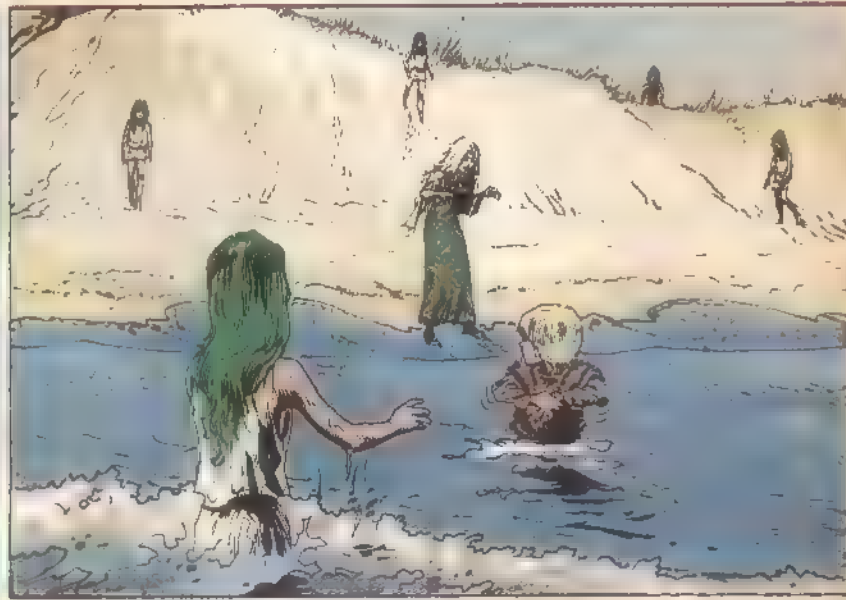
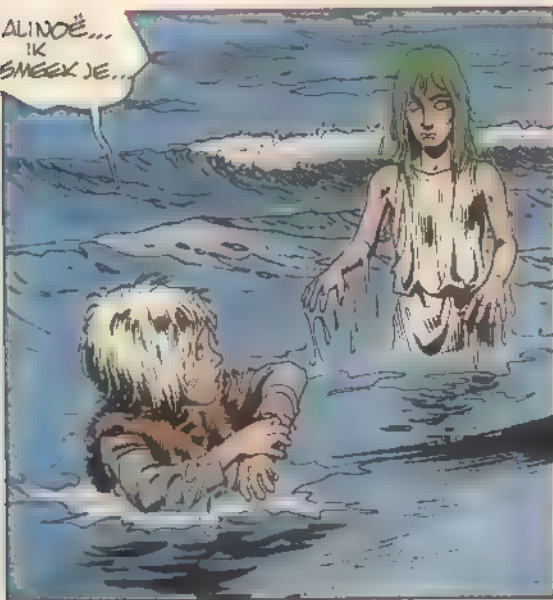

THORGAL

G. ROSINSKI
J. VAN HAMME

ALINOË...
IK
SNEEK JE...

THORGAL

VOLG MIJ
DE SCHADUWEN VOORBIJ
MIJN NIEUWE ALBUM!

wordt vervolgd

Ferry:

VLAMING IN HART EN NIEREN...

«Ik heb altijd een bijzondere voorkeur gehad voor alles wat te maken heeft met het fantastische en geheimzinnige.» bekent Ferry. «Dat is een deel van mijn aard, en ik geloof dat het in de aard van de Vlaming ligt. Het sombere, mistige klimaat van Vlaanderen heeft daar ongetwijfeld iets mee te maken. In die grijsheid van het landschap schuilt iets geheimzinnigs en mystieks. Het is niet toevallig dat in de Middeleeuwen Vlaanderen zo aantrekkelijk was voor veel alchemisten. In ieder geval is het een sfeer die ik niet kan missen en waarin ik me erg thuisvoel. In een bepaalde periode van mijn leven ging ik altijd op vakantie naar Italië. Na een week zon had ik al weer heimwee naar de mist van het noorden. Het licht werd me daar al gauw te schel. Alsof mijn ogen het van nature niet konden verdragen. Alles was me er ook te heider, te vast omlijnd. Voor mij ontbrak er het romantische, de geheimzinnige schaduwzijde. Vaak verlangde ik naar herfstochtenden met motregen of nevels. In plaats van aan de stralende luchten gaf ik de voorkeur aan de Vlaamse wolken. Dat grijze en bewolkte klimaat draagt trouwens sterk bij tot het melancholieke en geheimzinnige

van het Vlaamse land. Brugge en Damme zijn voor mij niet alleen prachtige decors... Het zijn ook magische plaatsen. Die indruk heb ik ook als ik in andere steden in het noorden ben. En er zijn nog meer plekken die me, om dezelfde redenen, in het bijzonder aantrekken. Praag is bijvoorbeeld een stad die me altijd blijft fascineren. Ik ben er nooit geweest, maar het is mijn droom er ooit nog eens te komen. Het lijkt me of alle okulte krachten daar naast elkaar leven. Sommige oude wijken daar, zoals de Alchimistengasse, gebouwd door keizer Rudolf II, of het beroemde Joodse kerkhof, waar de grafstenen kabbalistische tekens dra-

gen... Daar moet toch een soort betovering van uit gaan. Daar is ook die angstaanjagende legende van de Golem ontstaan, die vertelt hoe een rabbijn, die half-filosof en half-tovenaar was, erin slaagde een lemen beeld leven in te blazen. Dat verhaal intrigeert me al lang. Een van mijn allereerste strips is erop geïnspireerd. Dat was het verhaal over een voorwerp, afkomstig uit het huis van die rabbijn, dat bovennatuurlijke macht bezit en het bestaan van zijn achtereenvolgende eigenaars verstoort... Ik heb later nauwelijks meer gelegenheid gehad het thema aan te pakken. Natuurlijk beweeg ik me met Ian Kaledine steeds meer in de richting van het fantastische, al schrijf ik nu zelf mijn scenario's niet meer. Toch hoort die serie eerder tot het rijk der Science Fiction. Zelf zou ik liever terugkeren tot onderwerpen die dichterbij de mystiek staan. Maar dat is meer een droom dan een echt plan. Toch zal ik vroeg of laat nog wel een mogelijkheid vinden die droom te realiseren.»

PERFEKTIE TOT IN HET EXTREME
«Intussen,» vertelt Ferry, «stel ik me ermee tevreden de ideeën van mijn

Ferry:

scenaristen zo getrouw mogelijk gestalte te geven. Of het nu Yves Duval is of Jean-Luc Vernal, ik voeg me naar hun aanwijzingen. Dat doe ik trouwens met het grootste genoegen... Toen ik debuteerde bedacht ik zelf de verhalen die ik tekende. Dat ging vrij aardig, maar het vroeg teveel tijd. Ik legde er waarschijnlijk teveel van mezelf in... Ik ben een vreselijke perfectionist en zat uren te tobben over de kleinste details. Ik herinner me een verhaal, dat speelde in de Napoleontische tijd. Maanden ben ik bezig geweest met het vergaren van documentatie over die periode. Ik was bang dat ik fouten zou maken, dus ik was niet in staat me te beperken tot de informatie die ik gevonden had. Ik bleef maar snuffelen in musea en bibliotheken, en verzamelde zo een onwaarschijnlijke hoeveelheid materiaal. Ik heb zelfs stafkaarten uit die tijd bestudeerd... een uitputtend en nauwkeurig werk, dat heel weinig opleverde. Gelukkig werk ik nu met scenarioschrijvers die echte beroeps zijn, en met wie ik het uitstekend kan vinden. We werken nauw samen. We beginnen met een uitgebreide bespreking van hoe we een onderwerp zullen aanpakken. Als

ik tijdens het vervaardigen begin te twifelen, neem ik meteen contact met ze op om meer duidelijkheid te krijgen. Allengs is hun manier van kijken naar de dingen bijna de mijne geworden. Ian Kaledine maakt nu bijvoorbeeld deel uit van mijn wereld. Ik kan die figuur volkomen aanvoelen. Alsof hij uit mijn eigen verbeelding was ontsproten. Ik heb hem natuurlijk moeten leren kennen. Dat was niet altijd even makkelijk! Maar doordat ik zijn bestaan deelde, is hij me echt vertrouwd geworden. Wat de waargebeurde verhalen betreft, zoals de serie «grote rampen» die binnenkort in album verschijnt, die maak ik samen met Yves Duval, en ik beschouw ze als een uitstekende stijl-oefening en als een goede afleiding. Ze stellen me niet alleen in staat een enorme verscheidenheid aan personen en omgevingen, tijdperken en sferen te verwerken, maar ook om allerlei dingen te leren waar ik geen flauw benul van had en die me meestal nogal interesseren. Soms studeer ik nog een stuk verder op een gebeurtenis die ik in beeld moet brengen, hoe gedetailleerd de scenario's ook zijn. Dat houdt het tekenen natuurlijk op, maar ik beschouw het niet als verloren tijd. Je kunt nooit teveel weten!»

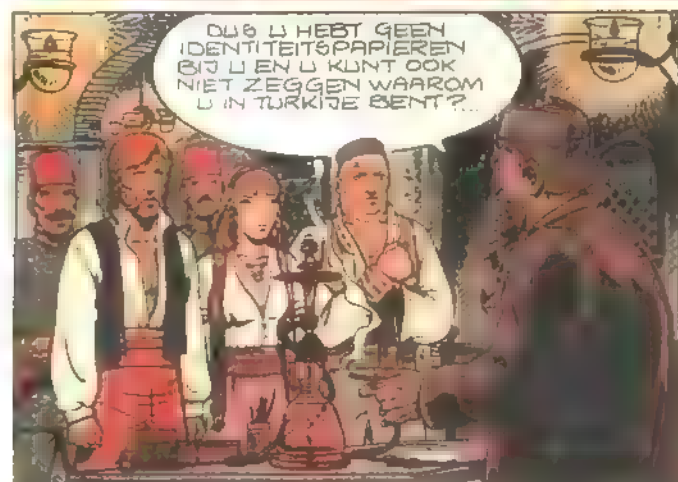
Jean-Louis LECHAT
Foto's: Jacques KIEVITS

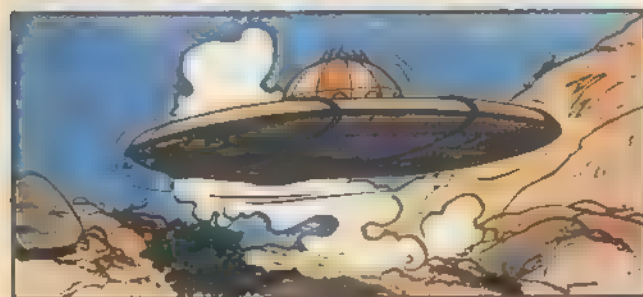
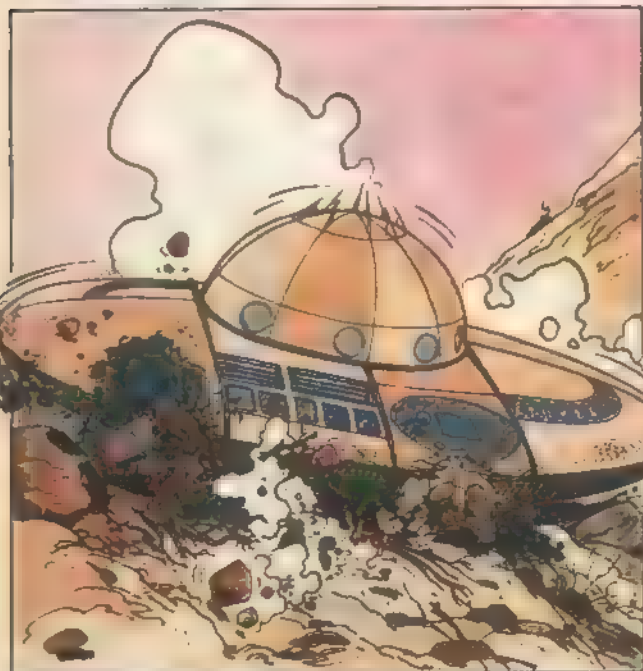
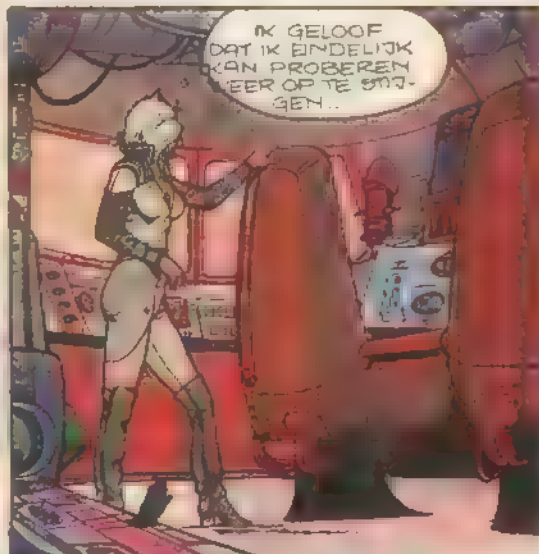

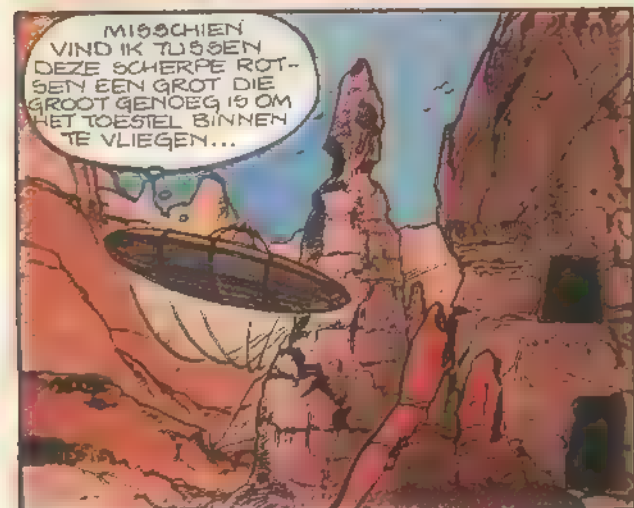
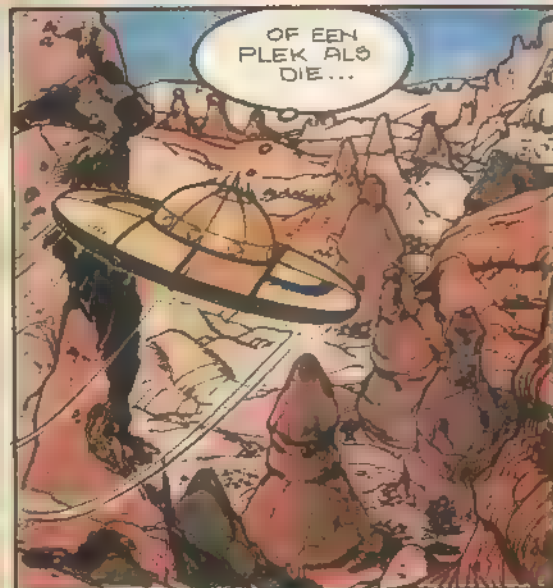
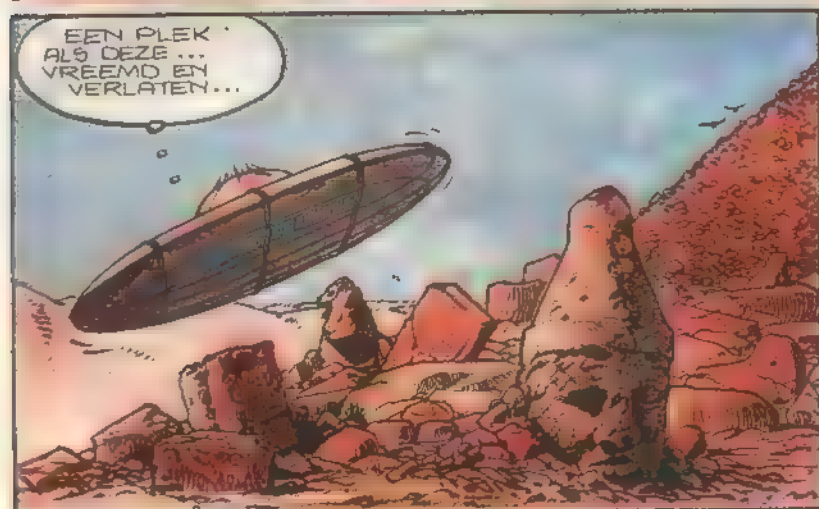
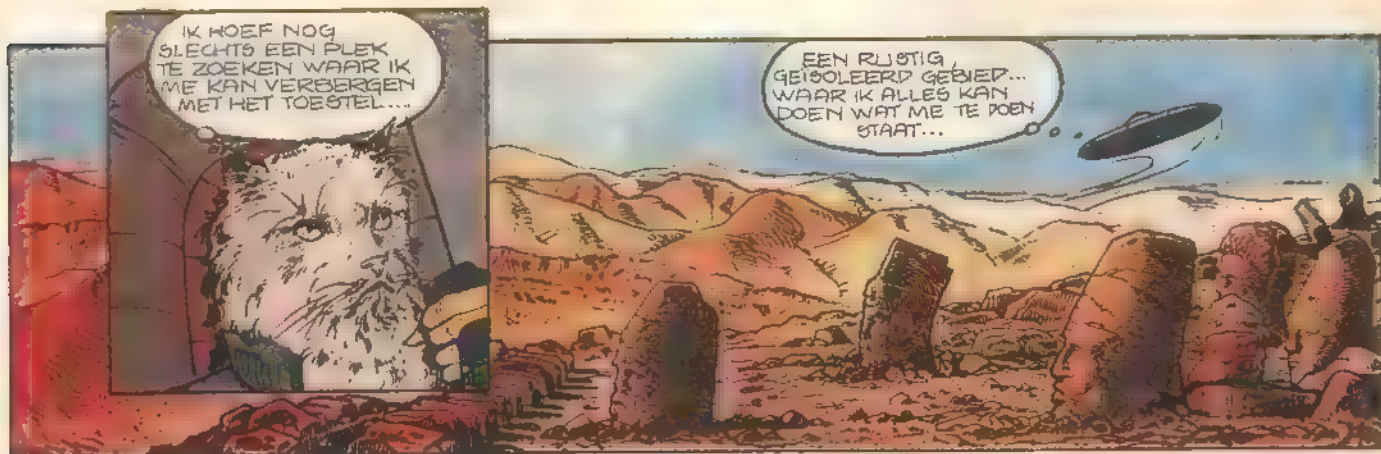

IAN KALEDINE

SAMENVATTING: Ian, Jane en Ferragus zijn in Adana. Ferragus heeft de aandacht getrokken met een vechtpartij. Ondertussen broedt Shan Pacha, alias Schultz, wrede plannen uit...

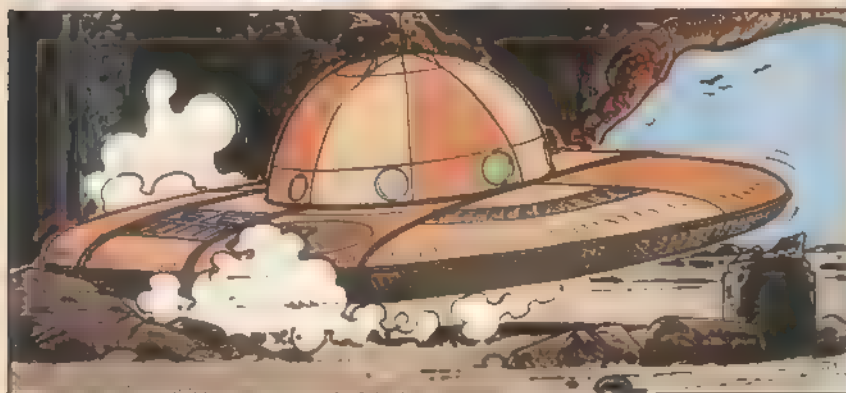
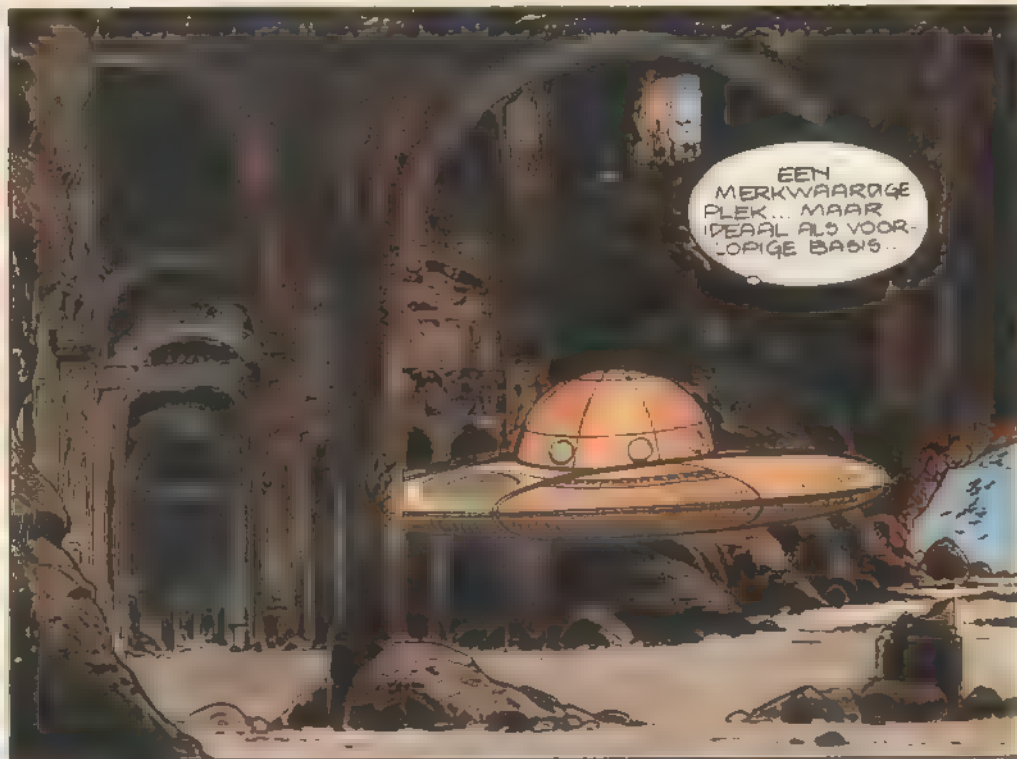

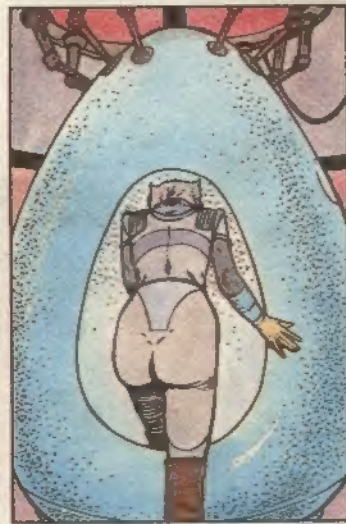
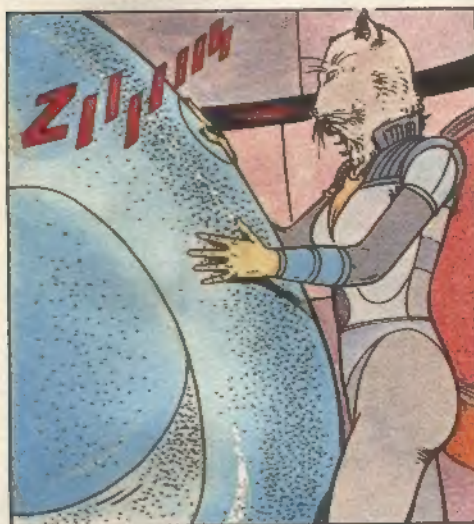
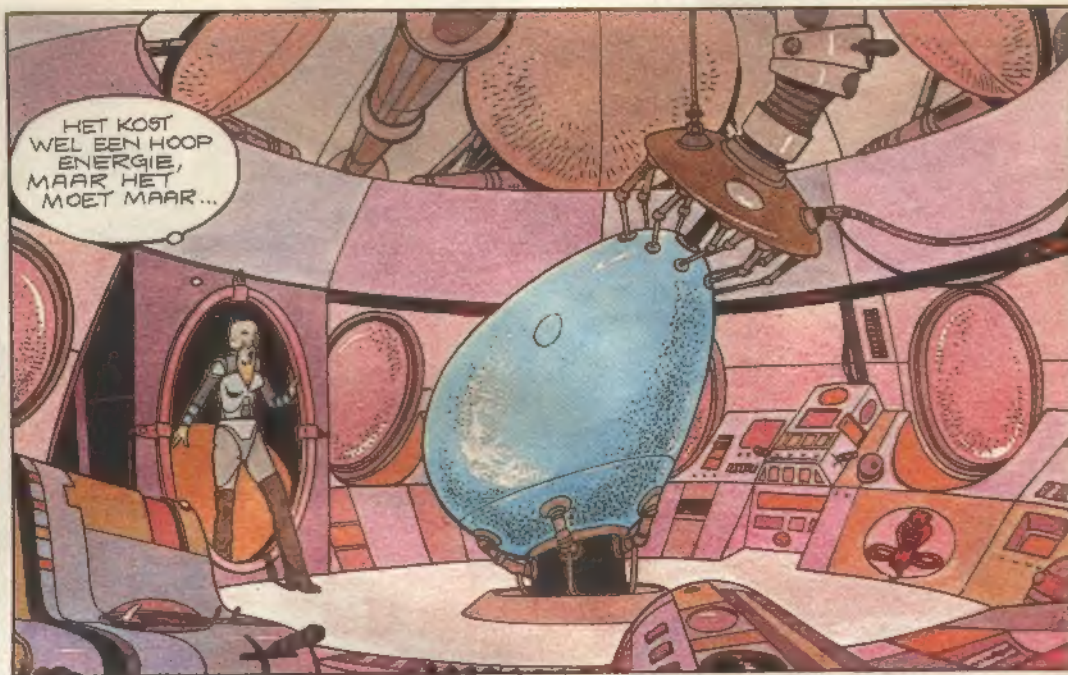

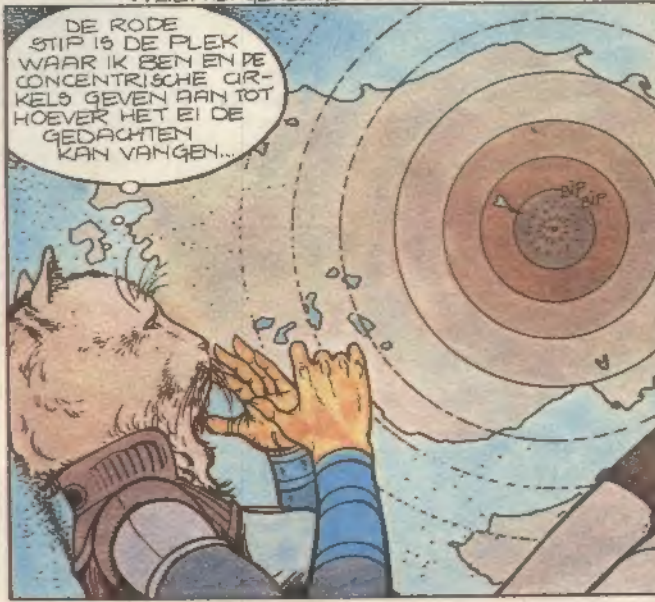

IAN KALEDINE

(1) ZIE: HET GEHEUGEN LIT DE DIEPTTE VAN HET OOG

IAN KALEDINE

HET GEHEUGEN OP
DE DIEPTE VAN HET OOG"
... EEN FANTASTISCHE
REIS IN DE TIJD MET MIJN
NIEUWSTE ALBUM!

MIJN HOOFD
TOLT... BEELDEN
DOEMEN OP...

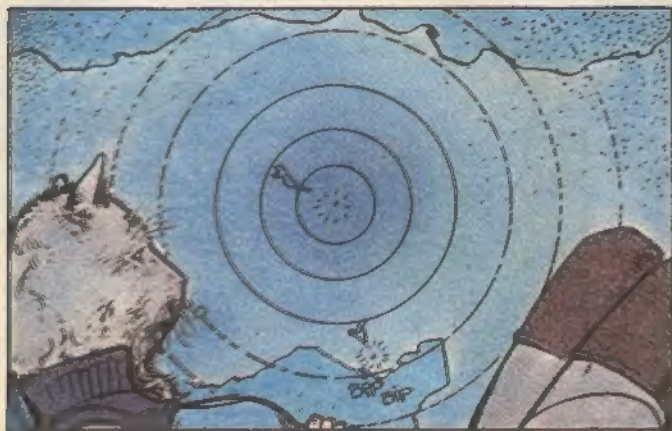
...JA... BYZAN-
TINIEN DIE
VECHTEN MET
BINNENDRINGEN-
DE ARABIËREN...

... GRIEKSE MONNIKEN
DIE VLUCHTEN EN ZICH
HIER VERSCHANSSEN... IN
DE ROTSEN HAKKEN ZE
EEN HELE STAD UIT MET
KATHEDRALEN...

IK ZOU NU
GRAAG DE GEDACH-
TEN VAN IAN
KALEDINE
VANGEN...

WAT?
IAN IN EEN
GEVANGENIS?
MAAR...
HOE...

HA! HA! HA!

WEET JE WAT
IK NET ZAG TOEN
IK MIJN OGEN DICHT-
DEED? BASTET... JA,
BASTET IN EEN TUR-
QUOISE EI! GRAPPIG,
NIET? EEN TUR-
QUOISE EI, OF HET
VLAK VOOR ME
STOND...

IAN, JE
BENT GEK
AAN HET
WORDEN

TOCH
ZITTEN WE
NOG NIET
ZO LANG
OPGELO-
TEN...

Het weekblad Kuifje moet verkocht worden tegen de verplichte prijs. Het mag niet in een leesmap, noch in huur gegeven worden, behalve wanneer de uitgever zijn toestemming heeft verleend. Tekeningen en manuscripten — niet door ons gevraagd — worden niet teruggezonden.

DE LOMBARD UITGAVEN

P.-H. Spaaklaan 1-11, 1070 Brussel — Prk. 000-0190916-20
Uitgever: Raymond LEBLANC, ls. Gerardlaan 9 - 1160 Brussel
Directeur: Guy LEBLANC
Redactie: J.-L. VERNAL, M. VAN OPPEN
Fotografvure: DE SCHUTTER N.V.
Offsetdruk: DE BIEVRE, p.v.b.a. - Brasschaat

Advertenties voor België: Tel.: 02/522.56.00

ABONNEMENT	BELGIË	BUITENLAND
Geldt niet voor Nederland		verzending
		TOTAAL
3 maanden (+ extra-nummers)	600 BF	—
6 maanden (+ 2 extra-nummers)	1.180 BF	540 BF
1 jaar (+ 4 GRATIS extra-nummers)	2.150 BF	1.085 BF
2 jaar (+ 8 GRATIS extra-nummers)	4.250 BF	2.165 BF
		6.415 BF

KUIFJE-NEDERLAND

Lombard Uitgaven Nederland
 Postbus 77, 2040 AB Zandvoort
 Telefoon 02507-19444

ABONNEMENTSOPGAVE/KLACHTEN

Postbus 77, 5126 ZH Gilze
 Telefoon: 01615-5920

Abonnementsprijs: 1/2 jaar: fl. 58.50
 1 jaar: fl. 117

Adreswijziging: 4 weken van te voren **schriftelijke** opgave via wikkelt rond KUIFJE

Annuleringen: opzegging 4 weken vóór het einde van de abonnementstermijn **schriftelijk** opgeven

ADVERTENTIES

Special Media b.v.
 Postbus 3300, 1001 CA Amsterdam
 Telefoon: 020-222 366

VOLGENDE WEEK

Reuze volledig verhaal: CRANACH van MORGANLOUP

in
 «De blauwe steen van Naja»

+
Film: Merlijn de Tovenaar

+
 Het vervolg van
**IAN KALÉDINE, RIK RINGERS,
 LUC ORIENT en THORGAL**

BEWAAR JE WEEKBLAD ZONDER HET TE BESCHADIGEN!

BESTEL DE SCHITTERENDE «KUIFJE VERZAMELBAND»!

In prachtig bruin kunstleder, met afbeelding van KUIFJE en BOBBIE in goud op rug en voorkant. De verzamelband kan 18 nummers bevatten. Voor een jaargang heb je dus drie banden nodig.

Voor België

Prijs: 210 BF + 40 BF verzendingskosten.

Speciaal aanbod: als je 9 banden bestelt (voor 3 jaargangen dus) krijg je de 10de GRATIS!

Prijs: 2.250 BF

Bestellingen: met een gebarreerde cheque op naam van:

De Lombard Uitgaven

P.-H. Spaaklaan 1-11

1070 BRUSSEL

of stort het bedrag op postrekening 000-0190916-20 van het weekblad KUIFJE.

Voor Nederland:

Maak fl. 11.50 + fl. 3.50 verzendingskosten per verzamelband over aan:

Lombard Uitgaven Nederland

AMRO bank Heemstede, nr. 44.87.80.267

Drie weken na ontvangst van de betaling krijg je de verzamelband(en) thuis bezorgd.

VOOR IEDEREEN

De verzamelbanden worden in een stevige verpakking geleverd. VERGEET BIJ JE BESTELLING NIET TE VERMELDEN DAT HET OM DE «KUIFJE VERZAMELBANDEN» GAAT EN HET GEWENSTE AANTAL EXEMPLAREN!

EEN KNIPOOGJE

van ernst

HET GOEDE BOEK

KOM BINNEN!
KOM BINNEN!
IK HEB ZELF'S
HET LAATSTE
KNIPOOGJE!

